

TOIMINTAKERTOMUS

ja

TILINPÄÄTÖS

1.1.–31.12.2018

Suomen riistakeskus
Sompiontie 1
00730 HELSINKI
Y-tunnus 0201724-4

1. JOHDON KATSAUS.....	3
1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET.....	3
1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA	4
1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2018.....	5
1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet.....	5
1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet	6
1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet	6
2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	8
2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA.....	8
2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA	11
2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA	11
2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKIT OVAT HALLINNASSA	13
3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS	14
3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA	14
Strategiatyö ja johtaminen.....	14
Viestintä.....	17
Julkiset hallintotehtävät	18
Lupahallinto	19
Lakisääteiset vakuutukset.....	19
Metsästäjärekisteri	20
Riistavahinkorekisteri	21
Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut	21
Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät.....	22
Muut julkiset hallintotehtävät	24
Kestävä riistatalous	26
Riistakantojen hoitosuunnitelmat	26
Riistatieto.....	28
Riistatiedon määrittely	28
Riistakantojen verotussuunnittelu.....	29
Kestävä metsästys.....	31
Riistavahinkojen estäminen	33
Riistatalouden edistäminen	34
Hyvinvointia riistataloudesta	36
Hyvinvointitutkimus.....	36
Hyvinvointiviestintä	36
Riistatalousverkostojen tukeminen	37
Palvelut.....	37
Asiakaspalvelu ja neuvonta.....	37
Uuden metsästäjän palvelut	38
Metsästäjäpalvelut	38
Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi	39
Sisäiset palvelut.....	41
Tukipalvelut/sisäiset palvelut	41
Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut	43
3.2. PALVELUKYKY JA LAATU	44
3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS	44
3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS	45
3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY.....	46
Henkilöstöstrategiset linjaukset	46
Vuoden 2018 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi	46
Henkilöstötietoja	48
4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET	49
5. TILINPÄÄTÖS	50
5.1. TULOSLASKELMA	50
5.2. TASE.....	51

5.3.	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	52
5.4.	PÄÄTÖS TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ.....	61
5.5.	ALLEKIRJOITUKSET	62
	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	62
	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	62
5.6.	KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT.....	63
6.	LIITTEET	65

1. JOHDON KATSAUS

Suomen riistakeskuksen toiminta perustuu riistahallintolakiin (158/2011) ja sen nojalla tehtyyn Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön väliseen tulossopimukseen. Tämä toimintakertomus koskee Suomen riistakeskuksen toimintaa ajalta 1.1.2018–31.12.2018. Toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu soveltuvin osin Valtiokonttorin valtion virastoille ja laitoksille antamaa ohjetta toimintakertomuksen laatimisesta (Valtiokonttori 2016).

Toimintakertomus on ainoa Suomen riistakeskuksen toiminnasta annettava kertomus ja se toimii samalla tulosohjaavalle maa- ja metsätalousministeriölle annettavana tuloraporttina sekä Suomen riistakeskuksen toimielimille annettavana vuosikertomuksena.

Jäljempänä huomiomerkinällä varustetut tekstit ovat suoria lainauksia maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen välisestä tulossopimuksesta vuosille 2016–2019 tai ovat vuoden 2018 avaintulos.

Arvio toteutumisesta

Suomen riistakeskuksen tilinpäätöksessä noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997) ja tilivelvollisten alikirjoittamat tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastuskertomus esitetään erillisenä kokonaisuutena. Suomen riistakeskuksen tuloslaskelma, kirjanpitolain mukaiset toimintakertomustiedot on esitetty pääkohdassa 5.6.

Suomen riistakeskuksen 15 toiminta-alueetta laativat alueensa ja aluetoimiston toiminnasta toimintaraportin, joka on käsitelty alueellisessa riistaneuvostossa sekä riistanhoitoyhdistysten aluekokouksessa 2018. Raportit tallennetaan Suomen riistakeskuksen asianhallintajärjestelmään ja ovat saatavissa Suomen riistakeskuksen kirjaamosta, kirjaamo@riista.fi.

1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Suomen riistakeskuksen TTS-suunnitelmaan sisältyy analyysi toimintaympäristön muutoksista. Vuoden 2018 osalta on syytä kirjata seuraavat huomiot:

- Kansalaisten kritiikki harjoitettua suurpetopolitiikkaa (etenkin susi) kohtaan on jatkunut ja on saavuttamassa yhä radikaalimpia muotoja etenkin alueilla, joille susi on levinnyt hiljattain. Ilmiö vaikeuttaa riistahallinnon toimintaa myös muilta osin.
- Kilpailu tutkimusrahoituksesta on kiristynyt, mikä vaikeuttaa riistataloudessa tarvittavan tutkimustiedon, kuten esimerkiksi riistakantojen tilan ja kehityksen seuranta. Sähköisten asiakaspalvelumuotojen ja tietojärjestelmien kehittäminen vaatii huomattavan määrän resursseja erityisesti tilanteessa, jossa säädökset muuttuvat. Tätä kehitystä pystytään osin paikkaamaan riistanhoitomaksun korotuksella.
- Vuonna 2018 maksettujen metsästyskorttien lukumäärä oli Innofactor Software Oy:n ilmoittaman tiedon perusteella 302 988, joten maksettujen metsästyskorttien määrä laski 3 032 metsästyskortilla vuoteen 2017 verrattuna. Tämä viittaa siihen, että viime vuonna nähty metsästäjämäärän hienoinen nousu saattaa olla vain tilapäinen poikkeama vähenevästä kehitysuunnasta. Huomionarvoista on myös se, että lasku osuu nyt samaan aikaan pidentyneiden metsäkanalintujen metsästysaikojen ja runsaiden hirvieläinkantojen kanssa, jotka aikaisemmin ovat korreloineet positiivisesti metsästäjämäärien kanssa, mitä on pidettävä mahdollisena merkinä pysyvämmästä muutoksesta. Riistanhoitomaksun maksaneiden naisten määrä lisääntyi 755 metsästäjällä (kasvua 3,18 %). Naisten kokonaismäärä oli 24 490, joka on 8,08 % kaikista metsästyskortin suorittaneista.
- Suuren työpanoksen vaati riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen maksatusperusteiden uudistamisen valmistelu, minkä toimeenpano jatkuu 2019.
- Hirvieläinkantojen hallinta on herättänyt aiempaa enemmän keskustelua etenkin tiheimmillä valkohäntäpeura-alueilla.

1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2017. Uudeksi keskeiseksi päämääräksi asetettiin kansalaisten luontosuhteen säilyttäminen ja riistakonsernin strategian jalkauttaminen riistanhoitoyhdistyksiin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan ensimmäisen osalta jatkuvaa työpanosta. Toisen osalta riistanhoitoyhdistysten hallitusten koulutuksen panostettiin merkittävästi 2018 ja toimintaa jatketaan tavoitteena ylläpitää ja kehittää koulutusta hallitusten jäsenten kierron mukaisesti.

Toimintavuosi oli Suomen riistakeskuksen kahdeksas toimintavuosi. Muutoksia tuovat säädösten kehittäminen ja nyky-yhteiskunnan vapaaehtoistyölle asettamat esimerkiksi ihmisten ajankäyttöön liittyvät haasteet. Tästä syystä organisaatiota muutettiin entistä enemmän asiantuntijaorganisaation suuntaan merkittäville talon sisäisillä roolimutoksilla ja työnkuvien kehittämällä. Hankerahoitus on kääntynyt 2018-2019 taitteessa voimakkaaseen kasvuun ja tähän liittyen on meneillään prosessiorganisaation kehittäminen heikon projektiorganisaation suuntaan, missä merkittävimmät kehityshankkeet toteutetaan prosesseja läpileikkaavina projekteina. Keskeisimpiä onnistumisesta viestiviä asiakohtia ovat:

- Riistatiedon digitalisointia on viety pitkin harppauksin eteenpäin Oma riista -palvelun kehittämisen myötä. Kasvat ja osin ristiriitaiset ulkoakin tulevat vaatimukset suhteessa resursseihin asettavat haasteita palvelun kehittämiseksi ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi jatkossa.
- Keskustelu riistataloudesta hyvinvointipalveluiden tuottajana ja riistatalouden arvon määrittämisestä on jatkunut alan toimijoiden keskuudessa. Riistatalouden materiaalisia ja virkistykseen liittyviä arvoja on esitelty laajasti ja myös alan elinkeinolliset mahdollisuudet ovat olleet esillä maaseudun kehittämisessä.
- Kestävän riistatalouden prosessit ja hankkeet ovat menestyneet hyvin ja niille on saatu myös ulkopuolista rahoitusta. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen luonnonhoito- ja luonnonsuojelustrategia, Digiriistametsä METSO -hanke ja Lapissa tehtävä supikoiraikannan rajoittaminen Skandinaviaan leviämisen estämiseksi ovat saaneet paljon huomiota sidosryhmiltä. Suomen riistakeskuksen toteuttama Kotiseutukosteiko Life -hanke voitti Kansainvälisen riistansuojeluneuvoston (CIC) maailmanlaajuisen Markhor -palkinnon parhaasta metsästäjien ja maanomistajien toteuttamasta luonnonhoitohankkeesta. Palkinto vastaanotettiin Egyptin Sharm el Sheikhiin ja se myönnettiin ensimmäistä kertaa eurooppalaiselle hankkeelle.

Maanomistajien ja riistaväen yhteistyö arkiluonnon hoidossa koetaan tehokkaaksi tavaksi hoitaa maa- ja metsätalousalueiden monimuotoisuutta. Myös tietoisuus metsästäjien roolista luonnonsuojelualueiden hoidossa on edelleen lisääntynyt. Supikoiran osalta vieraslajiasetuksen täytäntöönpanoon liittyvät lainsäädännönmuutokset antavat entistä paremmat mahdollisuudet lajin aiheuttamien monimuotoisuusvahinkojen torjunnassa. Riistakeskus on työskennellyt pitkään lajin aiheuttamien haittojen tunnistamiseksi ja vieraslajin torjunnan tehostamiseksi.
- Toimintavuoden aikana riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö sai osakseen laajenevaa kansainvälistä kiinnostusta. Etenkin Suomen aktiivisuus kansainvälisen taigametsämetsähankinnan hoitosuunnitelman koordinoijana ja susikannan hoitosuunnitelma ovat herättäneet kansainvälistä kiinnostusta Suomen tapaan edistää osallistavaa riistapolitiikkaa.
- Julkiset hallintotehtävät on hoidettu nopeasti ja objektiivisesti. Asioiden käsittelyajat ovat olleet kohtuullisia ja muutoksenhakuina tehdyt valitukset ja niistä saadut valitusratkaisut ovat osoittaneet riistakeskuksen päätöslinjan toimivaksi. Lupahallintobyrokratian vähentämiselle on kuitenkin edelleen suuri tarve.
- Metsästyksen hyväksyttävyyden on kasvanut tasaisesti jo 1980-luvulta lähtien. Taloustutkimuksen Suomen riistakeskuksen toimeksiannosta toukokuussa 2018 tekemä mielipidetutkimus osoittaa metsästyksen hyväksyttävyyden taas nousseen viiden vuoden takaisista lukemista. Nyt myönteisesti metsästyksen suhtautuvien määrä on noussut jo 66 prosenttiin ja vastaavasti kielteisesti suhtautuvien määrä pudonnut kymmeneen prosenttiin.

- Riistakeskuksen maine kartoitettiin ensimmäistä kertaa osana julkishallinnon mainetutkimusta. Riistakeskuksen asema on vankkaa keskitasoa julkishallinnon organisaatioiden keskuudessa. Hallinnon läpinäkyvyys ja avoimuus sekä vastuullisuus olivat riistakeskuksen vahvimpia osa-alueita.
- Yleisölle ja metsästäjille suunnatut palvelut saivat asiakastutkimuksissa erinomaisia arvosanoja.
- ⊖ Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi sekä RHY valtionapu ja valvonta ovat toimineet erittäin hyvin haastavassa tilanteessa valtionapuperusteiden viivästyessä aivan vuoden lopulle saakka.

Asiakastyytyväisyyttä vähentää kuitenkin se, että riistahallintouudistuksen seurauksena riistanhoitoyhdistysten hallinnollinen työmäärä on lisääntynyt, mikä usein koetaan tarpeettomana byrokratian kasvuna. Lainsäädännön kehittämistyöhön näiden vaikeuksien voittamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi on edelleen tarvetta. Monilla alueilla voimakas tyytymättömyys harjoitettuun suurpetopolitiikkaan etenkin suden osalla on aiheuttanut kielteisiä ilmiöitä, joissa riistanhoitoyhdistykset ovat paikallisina toimijoina joutuneet hankalaan asemaan, ja jotka ovat heijastuneet myös riistanhoitoyhdistysten toimintaan ja johtaneet jopa etujärjestömaille kannanottoihin.

- Viestintää on edelleen kehitetty voimakkaasti asiakaslähtöiseksi. Tulokset näkyvät myös asiakastutkimusten tuloksissa ja muutokset ovat olleet oikean suuntaisia ja näkyviä.
- Tukipalveluissa näkyvät aiempaa selkeämmin toimintojen keskittämisen ja sähköisten palveluiden edut. Sähköiset kokousjärjestelmät ovat kääntäneet matkakulut laskuun. Työpanosta on voitu siirtää edelleen tukitoiminnoista ydintoimintoihin.
- Riistakonsernin yhteinen tietojärjestelmäkehitys on toteutunut, kun eri laitosten palveluja on integroitu Oma riista -palvelukokonaisuuteen. Riistakonsernin it-strategia korostaa konsernin toimijoiden yhteistä tietojärjestelmäarkkitehtuuria, mutta jättää toteutusvastuun laitosten ketterin menetelmin hoidettavaksi. Julkishallinnon kustannusleikkaukset ja koordinaation puute kuitenkin hidastavat toteuttamista.

Osallistava riistapolitiikan valmistelu on yksi riistahallinnon keskeisiä tavoitteita. Hoitosuunnitelmien valmistelu on tärkein työkalu tässä työssä. Hoitosuunnitelmia on julkaistu riistakeskuksen valmistelutyön pohjalta ja niiden jalkauttaminen on ollut tehokasta. Toimintavuoden aikana valmisteltiin Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma.

Susikannan hoitosuunnitelman jalkauttamiseen ja reviiiryhteistyötoiminnan kehittämiseen saatiin lisäresursseja, ja kaikki hoitosuunnitelman kehittämishankkeet on käynnistetty. Myös hoitosuunnitelman päivittämiseen osallistuminen vaatii resursseja vuosien 2018-2019 aikana.

1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2018

Riistakeskuksen ja maa ja metsätalousministeriön tulossopimuksen tarkennuksena sovitaan vuosittaiset avaintulokset, jotka on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa. Seuraavassa esitetään yhteenveto ja arviot avaintulosten toteutumisesta.

1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet

Tavoite	Arvio toteutumisesta
Vastaa suden hoitosuunnitelman täytäntöön panosta	Toteutunut
Saada kokonaiskuva riistatalouden hyvinvointivaikutuksista ja tukea uuden TEAS hankkeen valmistelua	Pääosin toteutunut

Osallistuu metsähanhen kansainvälisen hoitosuunnitelman toteutukseen ja vastaa toimeenpanon koordinoinnista Suomessa	Toteutunut
RHY kehityshanke VVY - Vapaaehtoisten yhdistymisten tukeminen ja koulutus erityisesti riistakonsernin strategisten tavoitteiden osalta sekä yhdistymisiin liittyvä viestintä	Toteutunut

1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet

Metsästyslain muutosprosessiin osallistuminen ja muutoksista viestiminen	Toteutunut
Kivuton ansastus -sopimuksen etenemisen seuraaminen Euroopassa	Käynnissä

Suomen riistakeskus on tehnyt yhteistyötä Ruotsin kanssa loukkujen testaamisesta ja tyyppihyväksynnästä vastaavien toimijoiden kanssa. Kanu-loukun tyyppihyväksyntähakemus toimitettiin Ruotsin ympäristöviranomaiselle ja kenttätestit toteutettiin riistakeskuksen ja Ruotsin maatalousyliopiston yhteistyönä. Kenttätestaushanke saatettiin loppuun vuoden 2016 aikana. Ruotsin ympäristöviranomaisen teki tyyppihyväksyntähakemukseen kielteisen päätöksen alkuvuodesta 2018.

Suomen riistakeskus on osallistunut sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvään lainsäädäntövalmistelutyöhön.

Riistanhoidon ja metsänhoidon yhteistoiminnan kehittäminen ja tiivistäminen	Käynnissä
---	-----------

Yhteistyö Suomen metsäkeskuksen ja metsäyhtiöiden kanssa jatkuu yhteisen METSO -rahoitteisen Digiriistametsä- hankkeen muodossa. Hanke loppuu helmikuussa 2019 ja siinä valmisteltu Riistametsänhoidon opas julkaistaan kevään 2019 aikana. Laserkeilausaineistojen tuottamat metsäkanalintujen elinympäristötiedot julkaistaan koko Suomen osalta vuoden 2019 aikana Metsään.fi -palvelussa.

Jatkaa yhdessä valvontaviranomaisten kanssa toimenpiteitä ja viestintää salametsästyksen vähentämiseksi	Jatkuvaa
---	----------

Metsästäjä -lehdessä on toteutettu viestintäkampanja ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa jatkuu. Viranomaisyhteistyö oli pääteemana puheenjohtajan sidosryhmätapahtumassa.

1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet

Sähköinen asiointi (Oma riista) etenee.	Oma riista on edennyt erinomaisesti. Kaikkiin kehittämistarpeisiin ei pystytty vastaamaan
---	---

Riistakonsernin tietohallintostrategiassa visiona on vahva sähköinen palvelukonsepti ja järjestelmien yhteiskäyttöisyys sekä yhteisen arkkitehtuurin mukaisuus kuitenkin siten, että operatiivinen vastuu järjestelmien toteuttamisesta on laitoksilla.

Riistakeskus on vuoden 2018 ajan toiminut tietohallintostrategian mukaisesti sekä resurssiensa mukaisesti osallistanut muita laitoksia yhteisen tahtotilan ja teknisten ratkaisujen saavuttamisessa. Tarkoituksena on ollut yhtenäisen vision toteutuksen varmistaminen ja järjestelmien yhteinen kehittäminen.

Oma riista -palvelun yleiskäyttöinen tunnistautumissysteemi on käytössä Riistavahinkorekisterissä, Tassu-järjestelmässä, Riistakolmiot.fi -palvelussa, Riistainfo.fi -palvelussa sekä Metsähallituksen lupamyyntijärjestelmässä ja aluelupahakupalvelussa. Näin on päästy olennaisten samaa asiakasryhmää palvelevien järjestelmien osalta aiempaa laajemmin yksien tunnusten käyttöön.

Luonnonvarakeskuksen ja riistakeskuksen yhteisen työnjaon mukaisesti riistakeskus on ottanut vastuun hirvieläintietojen keruujärjestelmän luomisesta osana Oma riista -palvelua. Vuoden 2018 pyyntilupien hakuun tuotettiin kehittyneempi täysin Oma riista -palveluun sisällytetty hirvieläimen pyyntilupien hakutoiminto. Ajantasaiset raportoinnit toimivat kauden aikana ja metsästystä voitiin ohjata aiempaa paremmin. Tällöin tuotettiin myös rajapinta, jolla hakija saa Metsähallituksen aluelupapäätöksen ja ampujaluettelot määrämuotoisina ja identifioituina käyttöönsä pyyntilupahakemusta varten.

Kehittyneemmän hirvieläinten pyyntilupien haun toteuttamisen jälkeen toteutettiin luvan päätös-, julkaisu- ja maksutoiminnot. Pyyntilupamaksujen sähköinen maksamistoiminto suomi.fi -maksamisen avulla oli ensimmäinen laatuaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Loppuvuonna 2018 ryhdyttiin myös muiden lupatyyppien hakutoimintojen toteuttamiseen Oma riista -palvelun sisälle. Näistä ensimmäisenä otetaan käyttöön alkuvuonna 2019 rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvut. Muita lupatyyppisiä toteutetaan kronologisessa järjestyksessä. Saalis- ja havaintopalaute saatiin vuonna 2018 jo 94 %:sti sähköisesti, mikä vaikuttaa olennaisesti 2019 alkuvuoden työpaineeseen aluetuotoissa.

Riistakeskuksen toiminnan tehostamistyö ja henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen jatkuu TTS-linjausten mukaan	Jatkuvaa
---	----------

Suomen riistakeskuksen henkilöstölinjausten mukaisesti työpanosta siirretään edelleen tukipalveluista ydintoimintoihin. Toiminnan kannalta järkevä tasapaino alkaa olla organisaatiouudistuksen myötä saavutettu, joten suuriin resurssien uudelleen kohdentamiin ei tällä toiminnalla enää tulevaisuudessa pystytä. Rekrytoinneissa selkeä pääpaino on substanssihenkilöissä, joita palkataan pääosin ydinprosessien hankkeisiin sekä uusiin läpileikkaaviin projekteihin.

Valtakunnallisia tehtäviä on keskitetty perustetuille paikasta riippumattomille tiimeille, joissa kehitetään ja jaetaan asiantuntemusta sekä voidaan toteuttaa sijaisjärjestelyt. Lisäksi tietojärjestelmien Tiekartalla on useita sisäistä toimintaa edesauttavia ominaisuuksia, jotka toteutetaan vuosina 2019–2020.

Digitalisoinnin ja yleisen tietojärjestelmäkehityksen avulla haetaan aktiivisesti rutiinotoimintojen vähentämistä ja päällekkäisen työn karsimista myös riistanhoitoyhdistysten osalta. Oma riista -palveluun kehitettiin uusia sekä yksittäistä metsästäjää, metsästysseuroja ja -seurueita että riistanhoitoyhdistyksiä palvelevia ominaisuuksia.

Riistakeskus vastaa riistatalouden kehittämis- ja koulutus- sekä neuvontahankkeiden rahoittamisesta määrärahojen puitteissa	Toteutunut
---	------------

Vuonna 2018 riistakonsernin strategian jalkauttamiseen ulkopuolisilta tilattaviin hankkeisiin saatiin 100 000 €:n yleisavustus. Avustuksella rahoitettiin seuraavia hankkeita:

- ABC ampumakoulutusjärjestelmän kehittäminen /Suomen Metsästäjäliitto ry
- Metso -nuorisoleirit /Suomen Metsästäjäliitto ry
- Hyvinvointia riistasta -hankkeen aloittaminen /Yrkehögskolan Novia
- Riistametsätalouden kustannukset /Luonnonvarakeskus

Osallistutaan MMM:n RHY maksatusperusteiden uudistamishankkeeseen ja käynnistetään riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämisen jatkohanke	Toteutunut
--	------------

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämishankkeen yhteydessä saatiin edelleen vahvistusta sille, että monilla alueilla on halua ja ajatuksia riistanhoitoyhdistysten yhdistymiseen ja yhteistoiminnan kehittämiseen. Monivuotinen jatkohanke riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisten yhdistymisten edistämiseen ja tukemiseen käynnistyi vuoden 2017 aikana. Virtaa vapaaehtoiisiin yhdistymisiin -hankkeessa selvitettiin rhy:iden halukkuutta vapaaehtoiisiin yhdistymisiin ja hanke synnytti rhy:issä keskustelun. Hanke tuki kiinnostuneita rhy:itä ja innostuneita tuettiin monin eri tavoin. Samalla saatiin tulevaisuutta varten kokemusta yhdistymisprosessista, mikä helpottaa tulevia yhdistymisiä. Ensimmäinen yhdistyminen hankkeen aikana tapahtui 2018 ja muutamia neuvotteluja on käynnissä 2019.

RHY koordinaatio ja kehittäminen	Toteutunut
----------------------------------	------------

Valtioavun maksatuksen siirto riistakeskukselle	Toteutunut
---	------------

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen maksatus siirtyi Suomen riistakeskukselle lakisääteisenä tehtävänä 1.1.2018.

2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Riistakeskus on julkisen riistakonsernin keskeinen toimija ja edesauttaa MMM:n julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.	Riistakeskuksen strategia on ajantasaistettu uuden konsernistrategian mukaiseksi
--	--

Suomen riistakeskus on osa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan ja virtuaalista julkista riistakonsernia. Koska yksittäisen laitoksen toiminnan vaikutusta yhteiskunnalliseen laajempaan kehitykseen on mahdoton eritellä, julkisen riistakonsernin toimijat ovat laatineet yhteisen mittariston strategiansa vaikuttavuuden mittaamiseksi.

Suomen riistakeskus on tuottanut osaltaan riistapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseksi tarvittavat tunnusluvut, liite 1 taulukko 1.

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2017 riistakonsernistrategian päivityksen mukaisesti.

Seuraavassa kuvataan Suomen riistakeskuksen toimenpiteitä yhteisen strategian toteuttamiseksi ja tulostavoitteiden toteutuminen on jaoteltuna yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaan.

Vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen mittariluvut on esitetty liitteen 1 taulukossa 2 ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat kehittämis- ja innovaatiohankkeet on esitetty liitteessä 2.

2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Suomen riistakeskuksen tulee

Vastata riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta	Toteutunut, jatkuva
---	---------------------

Suomen riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö jatkui kahdella tasolla:

- Varsinaisten hoitosuunnitelmien valmistelu
- Strategiset hankkeet, jotka liittyvät hoitosuunnitelmatyöhön tai niillä on muuten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta merkitystä

Suomen riistakeskus koordinoi kansainvälisen taigametsähanhikannan hoitosuunnitelman laatimista yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Suomen riistakeskus on osallistunut asiantuntijan roolissa Goose Platform -työryhmän toimintaan. Ryhmän tarkoitus on jalkauttaa Euroopan hanhikantojen AEWA-sopimuksen puitteissa valmisteltua hoitosuunnitelmaa ja edistää vesilintukantojen sopeutuvan kannanhoidon menetelmiä Euroopassa. Suomen riistakeskuksen edustaja toimii Goose Platform -työryhmän alaisen taigametsähänhi -työvaliokunnan (Task Force) koordinaattorina.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin myös Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelmaa. Työtä kuvataan yksityiskohtaisemmin Riistakantojen hoitosuunnitelmat -osiossa.

Ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet	Toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Vahvistettuja hoitosuunnitelmia, jotka Suomen riistakeskus ottaa toiminnassaan huomioon, on laadittu seuraaville riistaeläinlajeille tai lajiryhmille: hirvi, susi, karhu (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ilves (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ahma, metsäpeura, peltopyy, metsäkanalinnut, taigametsähänhi ja hylkeet. Lisäksi on laadittu vesilintujen elinympäristöjen kehittämiseen tähtäävä Kansallinen kosteikkostrategia ja taantuneiden vesilintulajien ja majavakantojen hoidon toimenpideohjelmat.

Julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on otettu huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet niiltä osin kuin linjauksilla on ollut vaikutusta pyynti- ja poikkeuslupien päätösharkintaan ja niissä lainsäädännön asettamissa rajoissa kuin se on ollut Suomen riistakeskuksen toimivallassa.

Vaikuttaa aktiivisesti riistatalouden kansainvälisessä yhteistyössä <ul style="list-style-type: none"> - osallistumalla tarvittaessa Suomen valtion edustajana kansainvälisten sopimusten ja EU:n hallintokomiteoiden työhön - osallistumalla riistahallintoviranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön - osallistumalla kansainvälisen riistansuojelujärjestön CIC:n ja sen Suomen delegaation toimintaan 	Toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

EU-27-maiden riistatalousjohtajien yhteistyöfoorumi kokoontui kuudennen kerran. Kokouksen pääaiheet olivat eurooppalainen maatalouspolitiikka, afrikkalaisen sikaruton torjuminen, muuttoreittaisoinen vesilintukantojen hoito ja vieraslajilainsäädäntö. Kokouksessa esiteltiin suomalaisia vieraslajien torjuntahankkeita ja Suomen roolia ja toimintaa muuttoreittaisoisen kannanhoidon kehittämiseksi Euroopassa. Foorumin työ jatkui läpi vuoden muun muassa erilaisten suurpetokantojen hoitoon liittyvien käytäntöjen kartoituksilla ja maakohtaisilla kyselyillä sekä riistahallintojohtajien pienryhmien tapamisilla. Foorumi avusti myös eri maiden ministereitä riista-asioiden linjaamisessa.

Viranomaisyhteistyö Baltian maiden kanssa jatkui ja sitä toteutettiin yhteistyössä MMM/Erätalousyksikön (luonnonvaraosaston) ja Metsähallituksen kanssa.

Suomen riistakeskuksella on edustaja Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n kansallisessa työryhmässä.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui maa- ja metsätalousministeriön nimeämänä Suomen edustajana kansainvälisen Wetlands International -organisaation toimintaan.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui HELCOM:in työhön Seal expert -ryhmän jäsenenä.

Suomen riistakeskuksen suurpetoasiantuntija osallistui Suomen edustajana EU-komission ympäristöpääosaston (DG ENV) rahoittamaan EU:n suurpetopolitiikkaa (EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores) tukevaan hankkeeseen. Hankkeen yhteydessä suurpetoasiantuntija osal-

listui muun muassa EU-maiden kansallista suurpetopolitiikkaa luotaavaan kyselyyn, jonka kysymykset liittyivät hallintoon, konflikteihin, petopelkoon, vahinkoihin, vahinkojen ennaltaehkäisyyn, korvauksiin, kansallisiin ja alueellisiin sidosryhmäfoorumeihin sekä hyviin käytänteisiin.

Suurpetokantojen hoidon pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin läpi vuoden ylläpitämällä ja rakentamalla kontakteja sekä vaihtamalla tietoa Ruotsin ja Norjan riistahallintojen ja tutkijoiden kanssa suurpe- doista ja niiden liikkeistä raja-alueiden läheisyydessä. Yhteistyöhön osallistuttiin yhdessä maa- ja met- säntaloudenministeriön kanssa myös Pohjoismaiden riistahallintojen muodostamassa Fennoscandian Wil- dlife Management -työryhmässä, joka kokoontui huhtikuussa Tukholmassa ja marraskuussa Trond- heimissa. Lisäksi suurpetoasiantuntija osallistui maaliskuussa Ruotsin Vålådalenissa järjestettyyn 25. kansainväliseen Vargsymposiumiin, marraskuussa Ruotsissa järjestettyyn Skandulvin kokoukseen ja Jyväskylässä kesäkuussa järjestettyyn kansainväliseen suojelubiologian suurkonferenssiin (ECCB-2018).

Myös Venäjän suuntaan (Petroskoi) ylläpidettiin kontakteja, mitä Karjalan tasavallan riistavirkamiesten vaihtuminen todennäköisesti jatkossa hidastaa.

Suomen riistakeskuksen edustaja toimii CIC:n edustajana AEWA:n teknisessä komiteassa. Tehtävään kuuluu erityisesti edistää muuttavien riistavesilintujen kestävä käytön huomioon ottamista AEWA:n toiminnassa. AEWA:n uusi aloite Luoteis-Euroopan hanhikantojen koordinoitusta hoidosta (Multispe- cies Goose Management Platform EGMP) laajeni ja sen puitteissa toimeenpannaan lyhytnokka-, meri-, taigametsä- ja valkuposkihanhen koordinoitu kannanhoito ja tuetaan osallistujamaiden toimintakykyä muuttoreitin tason kannanhoidon toimeenpanossa. EGMP päätöksenteko tapahtuu kansainvälisen työryhmän (International Working Group IWG) kokouksissa, missä edustajina ovat ministeriötason toimijat muuttoreitin maissa.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui EGM IWG 3 kokoukseen Hollannin Leeuwardenissa kesä- kuussa 2018. Kokouksen keskeinen tavoite oli sopia taigametsähanhen kansainvälinen metsästyskiin- tiö tulevalle metsästyskaudelle, joka jakautuu kansallisiksi kiintiöiksi sovitulla tavalla.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui merihanhen ja valkuposkihanhen hoitosuunnitelmien val- mistelutyöpajaan Hollannin Leeuwardenissa kesäkuussa 2018. Riistakeskuksesta nimettiin edustaja AEWA:n merisorsatyöryhmään, joka käsittelee esimerkiksi allin ja tulevaisuudessa mahdollisesta haahkan kannanhoidoa.

Vuoden 2018 aikana jatkettiin ostopalvelusopimuksen puitteissa Supikoira After Life -hanketta ja supi- koiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010-2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ -hankkeelle. Supikoirakanta ja -saalis on han- kealueella merkittävästi pienempi kuin vuonna 2011 ja Suomen hanketoiminnan tukemana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Hanke saa edelleen merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta ja hanketoiminnalle pyritään löytämään pidempikestoista rahoitus- ja toiminta- mallia.

Vastata riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi yhdessä Luon- nonvarakeskuksen kanssa riistavarojen kestävä käytön edellyttämistä kanta- ja saaliseurannasta sekä kannanarvioiden tuottamisesta sekä tätä toimintaa tukevasta tutkimuksesta ja kehittämisestä

Jatkuvaa

Oma riista -palvelua kehitettiin erityisesti saalis- ja havaintotietojen keruuta silmällä pitäen. Valtaosa pyynti- tai poikkeusluvilla ilmoitetusta saaliista ilmoitettiin vuoden 2018 aikana sähköisesti. Pyyntilu- vanvaraisten hirvieläinten saaliit ilmoitettiin 94 %:sti Oma riista -palvelun kautta. Saalisilmoituksiin si- sältyvä tarkka paikkatieto mahdollistaa saalis seurannan tarkkuuden ja tarkastelut visuaalisilla mene- telmillä. Mobiilissa tehtävien saalisilmoitusten osalta päästiin toiminnallisuuteen, missä ilmoitus voi- tiin tehdä suoraan paikan päällä loppuun asti ilman verkkopalveluistuntoa.

Omaan riistalokiin voi metsästäjä jättää kaikkia riistalajeja koskevia ilmoituksia ja havaintoja. Seuroille ja yhteisluville on toteutettu toimivat palvelunäkymät, joissa hirvenmetsästyksen etenemistä seura- taan ja raportoidaan lähes ajantasaisesti. Kaikki ilmoitukset perustuvat tarkkaan paikkatietoon, mitä silmällä pitäen Oma riista -palvelun rakenne on alusta alkaen suunniteltu.

Lupahallintojärjestelmästä siirtyvät lupatiedot Oma riistaan ja saalistiedot taas Oma riistasta Lupahallintaan tarvittavassa laajuudessa. Näin luvansaaja näkee Oma riista -palvelussa hallinnassa olevien lupien kokonaistilanteen sekä voi jättää tarpeelliset saalisilmoitukset. Oma riista -palvelussa on tuotettu lähes samanaikaisesti selainkäytön lisäksi mobiilipalvelut kahdelle käyttöjärjestelmälle. Windows-käyttöjärjestelmän tuki loppui vuoden 2018 keväällä.

Muiden operatiivisten toimenpiteiden osalta osallistuttiin Riistavahinkorekisterin ylläpidon ohjausryhmään yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa.

2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA

Julkisen riistakonsernin strateginen päämäärä asiassa on:

Edistää riistatalouden hyvinvointivaikutusten tutkimusta ja viestintää sekä riista- ja erätalouden taloudellista toimeliaisuutta ja liiketoimintaa	Toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Suomen riistakeskuksessa on avattu vuonna 2012 strategiaan otetun tavoitteen merkitystä toiminnalle. Sen vaikutusta organisaation toimintastrategiaan pohdittiin strategiapäivityksen yhteydessä.

- 1) Koska riistatalouden hyvinvointivaikutukset eivät ole laajalti tunnettuja ja erityisesti taloudellisiin arvoihin liittyy myös monia ristiriitoja, riistakeskuksessa on keskeiseksi teemaksi nostettu riistatalouden arvon määrittäminen, aineellisten ja aineettomien arvojen ja hyvinvointitekijöiden esittely ja tunnetuksi tekeminen. Kaikissa vuoden Metsästäjä-lehdissä sekä riistakeskuksen muissa niin sähköisissä kuin painetuissa julkaisuissa valotettiin asiaa eri puolilta.
- 2) Riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin määrä riippuu paitsi riistakannoista myös metsästysharrastajien määrästä ja heidän harrastusaktiivisuudestaan. Tämän vuoksi riistakeskuksen palvelutuotannon ja viestinnän keinoin pyritään tuottamaan tietoa ja keinoja, jotka helpottavat metsästäjätutkimuksen suorittaneiden pääsyä aktiivisen harrastuksen piiriin.

2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Riistakeskus

Kehittää metsästyksen eettistä säännöstöä ja toteuttaa metsästäjien koulutusstrategiaa yhteistyössä vapaaehtoisjärjestöjen kanssa ja pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laiton tappamista.	Toteutunut, jatkuvaa
---	----------------------

Suurpetojen laittomat tappamiset olivat edelleen esillä mediassa ja yleisessä keskustelussa. Salametsästyksen otettiin kantaa Suomen riistakeskuksen lehdissä (Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet), sähköisessä mediassa sekä toimihenkilöiden ja luottamushenkilöiden antamissa haastatteluissa. Samoin toimihenkilöt ottivat kantaa säännönmukaisesti erilaisissa etenkin suurpetoihin liittyvissä tilaisuuksissa laittomiin tappamisiin tuomitsemalla ne rikollisena toimintana.

Riistahallintolaki edellyttää, että Suomen riistakeskus nimittää riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat sekä ohjaa ja valvoo näiden toimintaa. Suomen riistakeskus on nimittänyt 1 896 metsästyksenvalvojaa. Aluetoimistot (Julkiset hallintotehtävät -prosessi) järjestivät toimintavuoden aikana metsästyksenvalvojille 17 koulutustilaisuutta. Lisäksi Julkiset hallintotehtävät -prosessi on osallistunut toimintavuoden aikana erävalvontayhteistyöryhmän työhön maa- ja metsätalousministeriön, sisäasiainministeriön, Poliisihallituksen, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen kanssa mm. metsästyksen valvonnan kehittämiseksi sekä 28.9.2018 järjestettyyn metsästyksenvalvontatapahtumaan Itä-Suomen alueella. Lisäksi Suomen riistakeskus osallistui Itä-Suomen poliisilaitoksen koordinoiman eräyhdyshenkilöverkoston toimintaan.

Toimintavuoden aikana jatkettiin metsästyksenvalvontatoimintaa, jossa Metsähallituksen kausivalvojat tekivät työtään riistanhoitoyhdistysten toimeksiannosta ja Suomen riistakeskuksen riistahallintolain

nojalla nimittäminä eräiden Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitoyhdistysten alueilla. Saatujen hyvien kokemusten perusteella toimintaa on tarkoitus jatkaa.

Vuonna 2013 valmistuneen koulutus- ja kouluttautumisyhteistyösuunnitelman mukaisesti jatkettiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa. Suomen Metsästäjäliiton, ja muiden kansalaisjärjestöjen kuten esimerkiksi Kennelliiton ja jousimetsästäjien, kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tarkoitus parantaa koulutustoiminnan koordinoitua, karsia mahdollisia päällekkäisyyksiä ja parantaa toiminnan vaikuttavuutta sekä sopia yhteistoiminnasta metsästäjille tarkoitetun koulutustarjonnan ja materiaalin tuottamisessa. Tarkoitus on yhä enenevässä määrin käyttää koulutus- ja oppimateriaalin jakelussa sähköisiä kanavia kuten Riistainfo.fi-palvelua.

Metsästäjien koulutustoimintaa toteutettiin erilaisissa koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa. Esimerkiksi hirvieläinten metsästyksenjohtajien koulutus on ollut jo pitkään vakiintunutta vuosittaista toimintaa ja toteutuu joko riistanhoitoyhdistyksittäin tai alueellisesti laajempina yhteistilaisuuksina. Metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali päivitettiin jälleen vuoden aikana samoin kuin heidän käyttöönsä tarkoitettu tiedostomuotoinen tulostettava ja jaettava materiaali. Suurpetoihin liittyvät koulutus- ja keskustelutilaisuudet ovat olleet myös hyvin suosittuja tapahtumia ja niitä järjestettiin eri puolilla Suomea.

Metsästyksen eettisyys ja muut eettisesti hyväksyttävät toimintatavat samoin kuin vastuullisuus ovat jokaiseen metsästäjään sisään rakentuvia tärkeitä pyynnin ja käyttäytymisen säätelymekanismeja, joilla on erittäin suuri vaikutus metsästyksen yleiseen hyväksyttävyyteen. Niihin vaikutetaan parhaiten valistuksella, jossa Suomen riistakeskuksen Metsästäjä- ja Jägaren-lehdillä on keskeinen merkitys. Lisäksi erityisesti Suomen riistakeskuksen metsästäjäpalveluissa keskitytään muun muassa eettisen metsästyksen edistämiseen. Aikaisempina vuosina on laadittu metsästyksen yleiset eettiset ohjeet, metsäkanalintujen metsästyksen eettiset ohjeet, metsähanhen metsästyksen eettiset ohjeet, eettiset ohjeet luolakoiran kanssa metsästämiseen, haaskanpidon eettiset ohjeet, vesilinnustajan eettiset ohjeet ja hirvenmetsästyksen eettiset ohjeet. Pienten hirvieläinten metsästyksen eettiset ohjeet valmistuivat painokuntoon vuoden 2018 alkupuolella.

Eettiset ohjeet on julkaistu Riista.fi -sivuilla ja Riistainfo.fi -palvelussa, mutta niiden katselukertojen määrää voidaan pitää varsin vaatimattomana. Ohjeista on tehty myös esitteet, joita voidaan jakaa mm. messuilla ja muissa yleisötapahtumissa. Ohjeita on liitetty mukaan myös uusille metsästäjille vuosittain lähetettävään Uuden metsästäjän pakettiin, joka kootaan yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen eräpalveluiden kanssa.

Julkaisee Metsästäjä- ja Jägaren-lehteä.

Toteutunut, jatkuva

Metsästäjä- ja Jägaren-lehtiä julkaistiin toimintavuonna 6 numeroa kumpaakin. Lehdet on toimitettu kaikille riistanhoitomaksun maksaneille henkilöille kielikoodin mukaisesti joko suomeksi tai ruotsiksi ja heinäkuun metsästyskorttinumero kaikille niille, joilla on oikeus lunastaa metsästyskortti. Metsästäjä-lehdessä on ollut myös tiivistelmä pohjoissaameksi, joilla sivuilla vastaavasti Jägaren-lehdessä on Ahvenanmaan maakuntahallituksen tiedonantoja. Lehdet postitettiin tämän lisäksi vapaakappaleina kaikkiin Suomen kouluihin, Metsästäjä-lehti suomenkielisiin ja Jägaren-lehti ruotsinkielisiin kouluihin. Lehdet toimitettiin myös monille sidosryhmille, kirjastoille ja muille riistatalouden kannalta tärkeille tahoille. Jägaren-lehti toimitetaan omakustannushintaan, jonka maksaa Ahvenanmaan maakuntahallitus, myös kaikille ahvenanmaalaisille metsästäjille. Lehdestä aiheutui 2,94 euron nettokustannus vuosikertaa ja riistanhoitomaksun maksanutta kohti, kun otetaan huomioon mainosmyynnin tuotot.

2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKTIT OVAT HALLINNASSA

Riistakeskuksen tehtävä on

Huolehtia, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä pysyy kohdullisella tasolla mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoalttiille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.	Toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Hirvien aiheuttamien, korvattujen maatalousvahinkojen määrä vähentyi noin 40 prosentilla vuoteen 2017 verrattuna. Korvattujen metsätalousvahinkojen määrä lähes kaksinkertaistui edelliseen vuoteen nähden, jolloin vahinkoja korvattiin noin miljoonalla eurolla. Metsävahinkojen korvausmäärän kasvuun luultavasti vaikutti osittain vuonna 2017 korvausjärjestelmään tehdyt muutokset, jotka kannustivat hakemaan korvauksia aiempaa aktiivisemmin. Hirvionnettomuuksien määrä vähentyi edelliseen vuoteen nähden noin 12 prosenttia.

Valkohäntäpeurojen aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin Riistavahinkorekisterin mukaan 162 243 euron arvosta ja niiden määrä vähentyi edelliseen vuoteen nähden noin 45 000 eurolla eli noin 28 prosentilla. Oma riista -palveluun tehtyjen kirjausten mukaan vuonna 2018 liikenneonnettomuuksia valkohäntä-peurojen kanssa tapahtui tiestöllä yhteensä 6 119 kpl ja kolarien määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 928 kpl eli noin 18 prosenttia. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä syönnestoaineita sekä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Myös suurpetojen ja saukon aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Lisäksi vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Osallistuttiin edelleen Riistavahinkorekisterin jatkokehittämiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa. Riistavahinkorekisteriin on koottu eri viranomaisten tuottamat tiedot riistan aiheuttamista vahingoista. Riistavahinkorekisterin avulla voidaan tarkastella vahinkojen alueellista sijoittumista karttasovelluksessa. Tietoja voidaan käyttää hirvieläinten verotussuunnittelun ja suurpetojen poikkeuslupien kohdentamisen tukena vahinkojen ennaltaehkäisemiseen.

Syyskuun 2016 alusta voimaan tulleen metsästysasetuksen muutoksen johdosta voidaan jatkossa hirvieläinten metsästyksessä aikaisempaa paremmin kohdentaa metsästystä vahinkoja aiheuttaviin eläinyksilöihin. Hirviä voidaan metsästää vahtimalla pelloilta jo syyskuun alusta lähtien ja peuraeläimiä vahtimalla muuallakin. Tämä mahdollistaa kannan vähentämisen entistä aikaisemmassa vaiheessa maatalouden vahinkokohteilla ja peurakolareille alttiimmilla tieosuuksilla. Lisäksi tätä tukee kesäkuun 2018 alusta voimaan tullut metsästysasetuksen muutos, joka mahdollistaa uusilla metsästysajoilla hirvenmetsästyksen ilman koiraa 1.-15.1 ja valkohäntäpeuran ja metsäkauriin metsästyksen ilman koiraa 1.-15.2.

Huolehtia kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa	Toteutunut
---	------------

Kaikilla Suomen riistakeskuksen toiminta-alueilla järjestettiin keväällä alueellisten riistaneuvostojen vetämänä sidosryhmäkuulemiset hirvikannan verotussuunnitteluun liittyen. Näissä tilaisuuksissa käsiteltiin tarpeen mukaan myös muihin riistaeläimiin liittyviä kysymyksiä. Alueelliset riistaneuvostot toimivat lisäksi kokoonkutsujina alueellisesti ajankohtaisissa sidosryhmätilaisuuksissa, joissa käsiteltiin vuonna 2018 erityisesti ilveksen ja hylkeiden uusien hoitosuunnitelmien päivitykseen liittyviä asioita. Nämä asiat olivat esillä myös valtakunnallisessa riistaneuvostossa.

3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösraportin tulee sisältää tiedot laitoksen toiminnallisesta tuloksellisuudesta (toiminnallisesta tehokkuudesta: toiminnan tuotavuus, toiminnan taloudellisuus, toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus). Tästä on asetettu tavoitteet myös tulossopimuksessa:

Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatiota päivitetään ja kehitetään strategiaa vastaavaksi. Prosessien ja prosessitiimien toimintaa ohjataan BSC-järjestelmällä ja prosessien onnistumista (laatu ja tehokkuus) mitataan. Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä.	Toteutunut, jatkuva
--	---------------------

Tasapainotettu tuloskortti on käytössä strategian jalkauttamiskeinona kaksivaiheisesti: 1) Riistakeskuksen tuloskortti ja 2) prosessien tuloskortit. Henkilötason tulosasettelut tehdään tiimisopimuksissa ja kehityskeskusteluissa.

Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo on toteutettu ja toimintavuoden tunnusluvut tuotettu.

Vaikuttavuus (sisällysluettelon kohta 2, mittarit liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2)

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kansalaiseen ja yhteiskuntaan suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit on esitetty liitteen 1 taulukossa 1.

Toiminnallinen tuloksellisuus (sisällysluettelon kohta 3, mittarit liitteen 1 taulukoissa 3, 4, 5 ja 6)

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun **toimivuudelle ja laadulle** asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Voimavarojen hallinta ja aikaansaannoskyky (sisällysluettelon kohta 4, mittarit liitteen 1 taulukossa 7)

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tulokellisuutta.

Prosessiorganisaation kehittäminen voi olla hidasta silloin kun se edellyttää työjärjestykseen muutoksia. Työjärjestyksen muuttaminen vaatii oman hallinnollisen käsittelyaikansa.

3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA

Suomen riistakeskuksen toiminnan tulokellisuuden seuraamiseksi mittariluvuiksi valittiin muutamia keskeisiä suoritteita, joiden lukuarvot on esitetty tarkemmin liitteen 1 taulukossa 3.

Seuraavassa laadullinen kuvaus prosessien tuottamista suoritteista toimintakertomuksen tapaan esitettyinä.

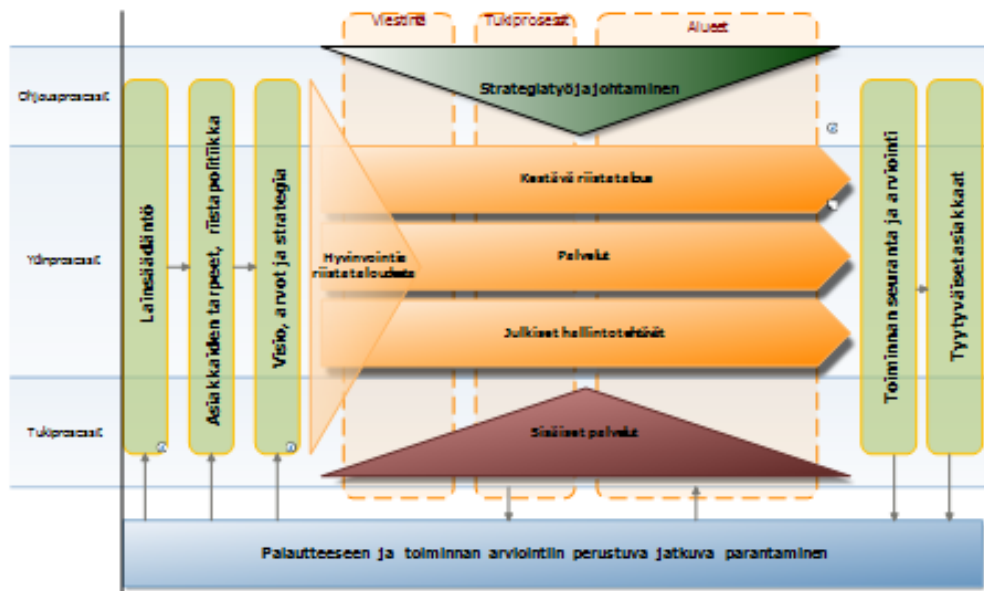
Strategiatyö ja johtaminen

- Valmistellaan riistakeskuksen strategiset ja operatiiviset suunnitelmat ja raportointi prosessi-kuvausten mukaisesti alueet ja alueneuvostot osallistaen.
- Vaikuttavuutta ja tulokellisuutta seurataan tulossopimuksessa määritetyn mittariston mukaisesti. Osana tätä toteutetaan palautekysely ja asiakastytyväisyystutkimus neljälle pääasiakasryhmälle: 1) Metsästäjät, 2) Sidosryhmät, 3) Riistanhoitoyhdistykset ja 4) Metsästysseurat ja -seurueet

- Riistakeskuksen strategiaa toteutetaan BSC-tuloskorttiohjauksella sekä jatkamalla toiminnan tuloksellisuuden mittaamista. Kaikki prosessit ohjeistavat tiimensä siten, että eri aihealueiden tiimit laativat omat tavoitteelliset vuosisuunnitelmansa tuloskorttiajattelun mukaisesti viimeistään helmikuussa
- Järjestetään riistaneuvostojen puheenjohtajille ja esittelijöille toiminnan kehitysseminaari
- Osallistutaan riistakonsernin kansainväliseen yhteistyöhön
- Osallistutaan/organisoidaan julkisen riistakonsernin strategiaprosessin toimenpiteet
- Riistanhoidon ja metsänhoidon yhteistoiminnan kehittäminen ja tiivistäminen
- Toiminnan päätavoitteena on riistatalouden edistäminen, RHY:iden tukeminen ja sujuvat JTH-palvelut. Digitalisaatiolla pyritään tukemaan näitä mahdollisuuksien mukaan, kuitenkin siten, että tavoiteltavat hyödyt suhteessa riskeihin ja kustannuksiin ovat hyväksyttävällä tasolla. Riistakeskuksen resurssit eivät riitä toimimiseen digitalisaation kehittäjänä vaan olemassa olevien mahdollisuuksien tehokkaana hyödyntäjänä.
- Käydään henkilökohtaiset kehityskeskustelut henkilöstön kanssa

Suomen riistakeskus on prosessiorganisaatio, joka toimii 16 toimipisteessä. Suomen riistakeskuksella on toimipisteet jokaisella sen toiminta-alueella.

Kaavio 1: Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatio

Vuosi 2018 oli Suomen riistakeskuksen kahdeksas toimintavuosi. Riistakeskuksen johtamisjärjestelmän toimieliimet ovat hallitus, valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot (15). Riistakeskuksen hallitus piti toimintavuonna 4 kokousta ja valtakunnallinen riistaneuvosto kolme ja alueelliset riistaneuvostot kukin 4-5 kokousta.

Riistakeskuksen operatiivisesta johtamisesta ja asioiden valmistelusta hallitukselle vastaa johtaja sekä hänen johdollaan toimiva prosessinomistajista ja viestintäpäälliköistä koostuva johtoryhmä. Johtoryhmällä oli kokoukset kuukausittain.

Toimieliinten kokouspöytäkirjat ovat tallennettu ja saatavissa riistakeskuksen asianhallintajärjestelmästä. (kirjaamo@riista.fi). Hallituksen, valtakunnallisen riistaneuvoston ja johtoryhmän kokoonpanot on esitetty liitteessä 3.

Riistakeskuksen hallitus tuotti alueet ja alueelliset riistaneuvostot osallistaen seuraavat raportointi- ja suunnitteluasiakirjat maa- ja metsätalousministeriölle.

- Vuotta 2017 koskevan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka toimi samalla myös tulossopimuksen mukaisena tulosraporttina. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyi sen tilinpäätöskannanotossaan kesällä 2018
- Vuosia 2020–2023 koskevan Strategisen suunnitelman (TTS). Suunnitelmaan sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluiden avainkohdat.
- Samaten valmisteltiin vuotta 2019 koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio. Näihin sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluissa sovitut avaintulokset.

Edellä mainitut suunnitelmat on toimitettu maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi vuoden 2019 valtionavustuspäätöksen yhteydessä. Suunnitelmat ja raportit julkaistaan riistakeskuksen kotisivuilla.

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja operatiivisen toiminnan tuloksellisuuden mittaaminen tapahtuu mittaristolla, joka on kuvattu tämän kertomuksen liitteissä. Mittariston tavoitearvoista ja toteutumisesta neuvotellaan vuosittain tulossopimuksen seurantaneuvotteluissa ja tavoitteet ja tulokset kirjataan toimintasuunnitelmaan ja toimintakertomukseen.	Mittaristo ja sen toteumat vuodelta 2018 tuotettu siltä osin, kun luvut ovat jo nyt käytettävissä.
---	--

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on esitetty liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2.

Suomen riistakeskus kehittää ja seuraa riistanneuvostojen toimintaa niin, että ne toimivat aktiivisesti omassa roolissaan osana strategista suunnittelua sekä hoitosuunnitelma- ja verotussuunnitteluprosessia.	Toteutunut, jatkuva
---	---------------------

Valtakunnallinen riistanneuvosto ja alueelliset riistanneuvostot osallistuivat ja osallistivat sidosryhmiä hoitosuunnitelmahankkeiden valmisteluun. Alueellisten riistanneuvostojen puheenjohtajille järjestettiin kokous riistapäivien yhteydessä.

Suomen riistakeskus järjesti julkisen riistakonsernin kaksi strategiaseminaaria sekä osallistui konsernin strategia- ja ennakointiryhmän sekä it-strategiaryhmän työhön. Konsernin johtoryhmä ei kokoontunut toimintavuoden aikana.

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain toukokuun 30. päivään ja lokakuun 30. mennessä pidettävissä Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä seurantaneuvottelussa sekä toimintavuotta seuraavan maaliskuun 15. päivään mennessä laadittavan Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa. Lisäksi Suomen riistakeskuksen tulee tarvittaessa raportoida tai maa- ja metsätalousministeriön kanssa keskustella tulostavoitteiden toteutumisesta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon Suomen riistakeskuksen toiminnassa tai ohjauksessa.	Tulosneuvottelut pidettiin 22.3. ja 25.10.2018
--	--

Tulossopimuksen väliraportointi hoidettiin toimintavuoden kahdella tulossopimuksen seurantaneuvottelulla ja tilannekatsauspalaverilla. Tämä toimintakertomus ja tilinpäätös toimivat vuotta 2018 koskevana tulosraporttina.

Viestintä

Suomen riistakeskus kehittää viestintää niin, että Suomen riistakeskus tunnetaan riistatalouden objektiivisena asiantuntijaorganisaationa ja puolueettomana julkisten palveluiden tuottajana.	Toteutunut, jatkuvaa
---	----------------------

Viestintä ymmärretään Suomen riistakeskuksessa sekä johtamisen välineeksi että ydinprosessien palveluita ja tavoitteiden saavuttamista tukevaksi toiminnaksi. Suomen riistakeskuksen viestintä huolehtii niin sisäisestä kuin ulkoisesta viestinnästä.

Viestinnän onnistumista seurattiin monin eri tavoin. Eri asiakasryhmille suunnatuilla nettikyselyillä selvitetiin viestinnän onnistumista sekä viestintätarpeita. Tulokset olivat pääsääntöisesti hyviä. Myös mediaseuranta antoi tuloksena lukuja, jotka osoittavat riistakeskuksen viestin menneen hyvin läpi eri viestintävälineissä. Suomen riistakeskuksen uskottavuus riista-alan asiantuntijana ja objektiivisena toimijana on vakiintunut. Suomen riistakeskus mielletään riista-alan yleisen edun valvojaksi.

Riistakeskuksen maine kartoitettiin ensimmäistä kertaa Julkishallinnon mainetutkimuksessa. Myös mainetutkimuksen tulokset tukevat käsitystä siitä, että riistakeskus mielletään riistatalouden objektiiviseksi ja puolueettomaksi asiantuntijaorganisaatioksi.

Suomalaisten suhtautuminen metsästyksen selvitetiin taas Taloustutkimuksen toteuttamana. Tulokset ovat erittäin hyvät, 66 % suomalaisista suhtautuu metsästyksen myönteisesti ja vain 10 % kielteisesti. Trendi on nouseva.

Mediaseuranta toimi Viidakkomonitor-järjestelmässä (entinen webnewsmonitor), josta toimitettiin uutiskirjeenä mediaseurantaraportti päivittäin riistakeskuksen lisäksi kaikille riistanhoitoyhdistyksille. Mediaseurantabanneri pyöri myös riista.fi -sivulla.

Riistan vuoksi -julkaisu toimi Suomen riistakeskuksen sidosryhmäjulkaisuna ja se julkaistiin edellisvuoden tapaan verkkojulkaisuna. Verkkojulkaisu toimitettiin alueellisten ja valtakunnallisen riistanneuvostojen jäsenille ja heidän edustamilleen sidostahoille. Tämän lisäksi verkkojulkaisua levitettiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Riistakeskuksen blogeja pyöritettiin nettisivuilla. Blogisivuilla oli kävijöitä 10 630.

Suomen riistakeskuksen Facebook-sivut olivat aktiivisessa käytössä ja muodostivat riistakeskuksen vuorovaikutteisen viestinnän ytimen. Tilit olivat myös Twitterissä, YouTubessa sekä LinkedIn:ssä, joista varsinkin Twitterin suosio on lähtenyt nousuun ja seuraajia on jo lähes 2 800. Facebook-sivujen kautta linkitettiin ajankohtaisia riista-alan tiedotteita, tv- ja radio-ohjelmia sekä saatiin aikaan keskustelua ja muuta interaktiivisuutta. Facebookissa 12 000 seuraajan raja ylitettiin toimintavuoden lopussa.

Riistakeskus keräsi aktiivisesti tietoa toiminnan tueksi eri kyselyillä, käytössä olivat SurveyPal-kyselytyökalu sekä ZEF-profilointityökalu.

Riistakeskus osallistui myös uudistettujen suurpedot.fi -sivujen kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Toteutettiin hoitosuunnitelmien jalkauttamiseen liittyvä viestintäkampanja, jossa pääpaino oli sudenhoitosuunnitelman jalkauttamisessa ja suden salametsästyksen ehkäisemisessä. Lisäksi osallistuttiin riistakonsernin viestijöiden susiviestintäyhteistyöhön.

Jatkettiin afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi viestintäkampanjaa kaikissa kanavissa. Huolehdittiin metsästyssäädösten muutoksista viestimisestä laajasti kaikissa kanavissa.

Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet jatkoivat perinteiseen tapaan riistakeskuksen tärkeimpinä viestintävälineinä. Riistakeskuksen hallitus päätti hyödyntää painosopimuksessa olevan optiovuoden, jolloin lehtien painatus ja jakelu kilpailutetaan vasta vuoden 2019 aikana. Vuoden 2018 aikana painettiin 6 numeroa, 408 sivua ja yhteensä noin 2,0 miljoonaa lehteä. Lehden sisältö ja laajuus noudattelivat aiempaa linjaa, eli lehti keskittyi pääasiassa julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden tukemiseen. Sisältö koostui poikkeuksetta aiheista, jotka tukevat sitä, että: 1) riistatalous tuottaa hyvinvointia, 2) metsästyksen ja riistanhoito ovat eettistä ja vastuullista, 3) riistakannat säilyvät elinvoimaisina ja 4) riistaeläinten aiheuttamat vahingot ovat kohtuullisella tasolla ja konfliktit hallinnassa.

Julkiset hallintotehtävät

- Hoidetaan riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa säädetyt julkiset hallintotehtävät
- Hoidetaan riistavahinkolain 46 §:n mukainen tehtävä
- Vakiinnutetaan ns. valtionapuviranomaistehtävien hoitaminen
- Vakiinnutetaan riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käyttöä koskevat valvontatehtävät
- Otetaan lupahallinnossa huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian tavoitteet
- Toimeenpannaan metsästäjärekisteriä koskevat lainsäädäntömuutokset ja kehitetään metsästäjärekisterin palveluita
- Ylläpidetään metsästäjien ryhmävakuutusta sekä JHT-tehtäviin nimitettyjen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden vakuutusturvaa sekä niihin liittyvää neuvontaa
- Kehitetään julkisten hallintotehtävien työnjakoa ja toiminnan organisointia sekä osaprosesseja ja niiden dokumentointia
- Huolehditaan lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa
- Mahdollistetaan lainsäädäntömuutoksista johtuvien pakollisten saalisilmoitusten sähköinen ilmoittaminen Oma riistassa
- Osallistutaan asiakastytyväisyyskyselyihin ja kehitetään asiakaspalvelua niiden perusteella sekä varmistetaan toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen
- Osallistutaan koulutusportaalin kehittämiseen ja tuotetaan koulutusportaaliin JHT-materiaalit
- Tiedotetaan aktiivisesti julkisista hallintotehtävistä ja ylläpidetään JHT-materiaalit riista.fi -sivustolla (myös saamenkieliversiot)
- Kehitetään julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä Sisäiset palvelut -prosessin kanssa sekä samalla tehostetaan sähköistä tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä
- Saatetaan loppuun Ampumakokeen sähköinen vastaanottaminen -hanke
- Jatketaan lupahallinnon siirtämistä Oma riistaan -hanketta
- Huolehditaan käyttövaltuuksien myöntämisestä ja poistamisesta maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin ja ratkaistaan Riistavahinkorekisteriä koskevat tietoluovutusasiat
- Kiinnitetään erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvonnan toteuttamiseen ja sen kehittämiseen yhteistyössä metsästyksen valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa

Suomen riistakeskuksen tulee raportoida seurantaneuvottelussa ja toimintakertomuksen yhteydessä myös julkisten hallintotehtävien suorittamisesta. Raportin tulee sisältää myös tiedot kanteluista, oikaisuvaatimuksista ja valituksista.	Toteutunut
--	------------

Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä ovat riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaiset tehtävät. Toimintavuoden aikana kehitettiin edelleen julkisiin hallintotehtäviin osallistuvien toimihenkilöiden työnjakoa ja toiminnan organisointia. Tällä voitiin osaltaan varmistaa toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen.

Toimintavuoden aikana osallistuttiin lainsäädäntömuutosten valmisteluun etenkin niiltä osin kuin valmistelulla oli vaikutusta julkisiin hallintotehtäviin.

Metsästyslainsäädäntöön tuli toimintavuoden aikana metsästyslain ja eri asetusten tasolla muutoksia, joilla oli olennaista vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen. Myös muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, joilla oli vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen, otettiin huomioon. Lisäksi huolehdittiin lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin JHT-prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa. Lisäksi julkisista hallintotehtävistä tiedotettiin aktiivisesti ja ylläpidettiin ajantasaisia JHT-materiaaleja riista.fi -sivustolla ja Riistainfo.fi -sivustolla.

Toimintavuoden aikana kehitettiin julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä sisäisten palveluiden kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisellä voitiin tehostaa tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä. Erityisesti osallistuttiin Oma riista -palvelun kehittämiseen, mikä tulee toimimaan olennaisena osana julkisten hallintotehtävien sähköisiä palveluita. Lisäksi saatettiin loppuun erillisinä kehittämishankkeina Ampumakokeen sähköinen vastaanottaminen -hanke ja ensimmäisen vaiheen Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan -hanke hirvieläinten pyyntilupien osalta. Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan -hanke jatkuu vuonna 2018 saadun uuden rahoituksen turvin vuoden 2020 loppuun saakka,

Yksityiskohtaisemmat JHT-toiminnan erittelyt ovat seuraavissa alakohdissa.

Lupahallinto

Riistahallintolain voimaantulon ja metsästyslakiin tehtyjen muutosten myötä Suomen riistakeskus on hoitanut 1.3.2011 alkaen kaikkia metsästyslain mukaisia lupa-asioita. Lupahallinto on osa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaisia Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä.

Riistahallintolain 8 §:n 2 momentin mukaan julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Ratkaisuvallan siirtomahdollisuus on tarpeen, koska Suomen riistakeskuksessa tehtävien päätösten määrä on niin suuri, ettei julkisten hallintotehtävien päälliköllä ole käytännössä mahdollisuuksia tehdä yksin kaikkia päätöksiä. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut ns. delegointimääräyksen 1.3.2011 ja sitä on myöhemmin muutettu muun muassa henkilöstömuutosten vuoksi. Määräysten nojalla esittelyjä ja päätöksentekoa voidaan hajauttaa Suomen riistakeskuksen aluetoimistoihin. Aluetoimistoihin hajautettu päätöksenteko ja esittely ovat asiakaslähtöistä ja joustavaa. Lisäksi se estää lupa-asioiden ruuhkautumista ja edistää päätöksenteon läheisyysperiaatteen toteutumista.

Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana 3 482 (vuonna 2017 3 543) päätöstä (erittely päätöstyypeittäin liitteessä 4). Niistä 1,8 % koski metsästyslain 10 §:n mukaisia pyyntilupia ja 56,5 % 26 §:n mukaisia hirvieläimen pyyntilupia. Poikkeuslupia oli 16,4 %. Päätöksistä oli 25,3 % muita lupia ja muita julkisten hallintotehtävien päätöksiä.

Lakisäätteiset vakuutukset

Metsästäjien ryhmävakuutus

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on metsästäjien ryhmävakuutuksen hankkiminen ja voimassa pitäminen. Metsästäjien ryhmävakuutusta koskeva vakuutus sopimus on tehty LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön kanssa. Metsästäjävakuutus on vuodesta 2000 alkaen ollut neliosainen sisältäen neljä vakuutuskokonaisuutta: 1) metsästäjän vastuuvakuutus, 2) metsästäjän yksityistapaturmavakuutus, 3) toimitsijan yksityistapaturmavakuutus ja 4) metsästyskoiran tapaturmavakuutus. Vakuutuksen piirissä ovat kaikki riistanhoitomaksun maksaneet.

Koiran tapaturmavakuutus on voimassa ainoastaan poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa, organisoidussa suurriistavirka-aputehtävässä (SRVA-toiminta). Suurriistavirka-aputehtäviä ovat eläimen jäljitys-, karkotus-, lopettamis-, kuljettamis- ja käsittelytehtävät. Näissä tehtävissä toimivilla riistanhoitomaksun maksaneilla henkilöillä on metsästäjävakuutukseen sisältyvän tavanomaisen vakuutusturvan lisäksi myös yksityistapaturmavakuutus mahdollisesti sattuvien tapaturmien varalta. Lisäksi metsästäjän vastuuvakuutusta laajennettiin toimintavuoden aikana ilman kustannusvaikutusta siten, että metsästyskoirien aiheuttama vahinko ihmiselle tai toiselle eläimelle, joka on syntynyt poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa, organisoidussa suurriistavirka-aputehtävässä (SRVA-toiminta), kuuluu myös korvauksen piiriin.

Vuoden 2004 elokuun alusta lähtien metsästäjävakuutus on ollut voimassa kaikissa Pohjoismaissa ja kaikissa EU-maissa enintään 60 vuorokautta kestävillä metsästysmatkoilla. Vakuutuksista on tiedotettu metsästäjille Metsästäjä ja Jägaren-lehdissä ja vakuutusten ehdot ovat löydettävissä muun muassa Internetistä www.riista.fi/palvelut -sivuilta.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden vakuutusturva

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen. Vakuutus kilpailutettiin toimintavuoden aikana.

Suomen riistakeskus on voimassa pitänyt toimintavuoden aikana vakuutusturvan nimittämilleen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille (metsästäjäututkinnon ja ampumakokeen vastaanottajat, metsästyksensvalvojat ja riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Uusi vakuutusturva on ollut voimassa 1.8.2018 lukien ja se sisältää toiminnan vastuuvakuutuksen, oikeusturvavakuutuksen, yksityistapaturmavakuutuksen ja hallinnon vastuuvakuutuksen.

Vakuutuksista laadittiin päivitetty kirjalliset vahingonhoito-ohjeet ja ne toimitettiin riistanhoitoyhdistyksille.

Metsästäjärekisteri

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on pitää metsästäjärekisteriä, jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 7 a §). Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen. Suomen riistakeskus on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:n 2 momentin mukaisesti antanut Innofactor Software Oy:lle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitöön ja käyttöön liittyviä tehtäviä.

Tässä tarkoituksessa Innofactor Software Oy huolehti kaikkien metsästäjien rekisteröinnistä sekä osoitteiden toimittamisesta metsästyskorttien ja Metsästäjä ja Jägaren -lehtien postitusta varten. Metsästäjärekisteriin rekisteröityjen metsästäjien osoitetiedot päivitettiin automaattisesti Posti Oy:n toimittaman Väestörekisterikeskuksen (VRK) nimi-, osoite- ja kuolintietoihin perustuvan tiedoston avulla. Päivitys suoritettiin kerran viikossa.

Metsästysvuoden 2018–2019 riistanhoitomaksun maksukuitti (metsästyskortti) lähetettiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien vuoden 2018 kesänumeron (nro 4) lisäkannessa kaikille niille metsästäjille, joiden henkilötunnus oli metsästäjärekisterissä täydellisenä. Riistanhoitomaksu oli mahdollista maksaa pankin, maksuautomaatin ja kotipäätteen lisäksi myös suoramaksuna ja e-laskuna.

Metsästäjäkuntaa informoitiin e-laskumahdollisuudesta Suomen riistakeskuksen kotisivuilla osoitteessa www.riista.fi. Suoramaksun ja e-laskun ennakoilmoitus julkaistiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien numeron 3 takakannessa. Suoramaksunenettely ja e-laskutuksen piirissä oleville metsästäjille postitettiin maksukuitin sijasta ”Maksettu” -merkinnällä varustettu pankkikortin kokoinen, muovitettu metsästyskortti. Lehtien metsästyskorttinumeron yhteenlaskettu painosmäärä oli noin 381 000. Osoitteellisia postitettuja lehtiä oli noin 363 500, joista suoramaksukortteja tai e-laskutuskortteja oli yhteensä noin 141 800.

Saapuvien maksusuoritusten kohdistaminen ja täsmäyttäminen kuului myös Innofactor Software Oy:n metsästäjärekisterin ylläpidosta saamaan toimeksiantoon. Vuonna 2018 saapuneet suoritukset tulotettiin automaattisesti kymmenen päivän väliajoin maa- ja metsätalousministeriön tulotilille.

Metsästäjärekisterijärjestelmän tietojen varmistus suoritettiin kerran vuorokaudessa yöaikaan. Muutuneet tiedot varmistettiin päivittäin. Varmistetut tiedot tallennettiin nauhalle tai muulle vastaavalle pitkäaikaiseen säilytykseen sopivalle tallenteelle. Varmistusajojen onnistumista seurattiin automaattisesti päivittäin. Varmuskopiointijärjestelmä sijaitsee erillisessä palotilassa, jossa on vastaavan tasoinen turvajärjestely kuin laitteistotilassa.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Vuoden 2018 aikana riistanhoitomaksuja lunnastettiin 302 988 kpl. Luku on 3 032 pienempi kuin vuonna 2017.

Metsästäjärekisteriin integroidusta Oma riista -palvelusta metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan (ns. sähköinen metsästyskortti). Sähköinen metsästyskortti toimii myös mobiilina.

Toimintavuoden alusta tuli voimaan metsästäjärekisteriä koskeva lakimuutos, jonka perusteella metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä aiempaa enemmän tietoja ja metsästäjärekisterin pitoa ja käyttöä koskevia tehtäviä hoitavat yksityisen tahon henkilöt saatettiin rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin.

Metsästäjärekisterin ylläpidosta vuonna 2018 vastasi Innofactor Software Oy.

Riistavahinkorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutti 28.3.2013 Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön myöntämään ja delegoimaan sijaiselle käyttövaltuuksia maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin MMM:n hallinnonalan pääsynhallintajärjestelmän (IAM) kautta. Valtuutus kattaa myös tietojen luovuttamispyyntöjen käsittelemisen ja ratkaisemisen Riistavahinkorekisteristä Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä.

Toimintavuoden aikana uusia käyttövaltuuksia myönnettiin erityisesti maaseutuelinkeinoviranomaisille, jotka ovat ottaneet palvelun käyttöön varsin aktiivisesti.

Suomen riistakeskus osallistui toimintavuoden aikana Riistavahinkorekisterin kehittämiseen. Riistavahinkorekisterin ylläpitoryhmä kokoontui säännöllisesti toimintavuoden aikana. Toimintavuoden aikana seurattiin palvelun toimintaa, raportoitii esiin tulleista vikatilanteista ja osallistuttiin mm. rajapinta-toimintojen kehittämistyöhön Suomen riistakeskuksen Oma riista -palvelun ja riistavahinkorekisterin välille.

Riistavahinkorekisteriä käytettiin suurpetojen ja hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen, havaintojen ja saaliiden seurantaan sekä pyynti- ja poikkeuslupapäätösten valmisteluun. Palvelu on laajamittaisessa ja aktiivisessa käytössä Suomen riistakeskuksen työntekijöillä.

Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut

Suomen riistakeskuksen tekemään riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevassa asiassa valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Alueellisiin hallinto-oikeuksiin annettiin toimintavuoden aikana lausuntoja seuraavasti:

ML 26 §: 8 kpl

ML 41 a §:n 1 momentti: 8 kpl (susi)

ML 41 b §: 1 kpl

Tietojenluovutus: 1 kpl

Hallinto-oikeudet antoivat toimintavuoden aikana ratkaisuja seuraavasti:

ML 26 §: 3 hylättyä valitusta sekä yksi välipäätös, jossa ei täytäntöönpanokieltoa sekä 1 valitus, jota ei tutkittu

ML 41 a §:n 1 momentti:

- 2 hylättyä valitusta (susi)

- 3 välipäätöstä, joissa ei asetettu täytäntöönpanokieltoa (susi) sekä yksi välipäätös (susi), jossa täytäntöönpanokielto ja yksi välipäätös (susi), jossa pysytettiin täytäntöönpanokielto

- 1 tapaus, jossa valittaja peruutti valituksensa ja asian käsittely raukesi (susi)

ML 41 b §: 1 hylätty valitus (ns. rauhoittamattomat linnut)

ML 41 d §: 1 hylätty valitus (euroopanmajavan padon purku)

Korkein hallinto-oikeus antoi toimintavuoden aikana 5 ratkaisua. Kolmessa ratkaisussa, joissa haettiin valituslupaa hallinto-oikeuden hylkäämään valitukseen, valituslupahakemukset hylättiin (1 hirvieläimen pyyntilupaa koskeva (ML 26 §), 1 karhunhaukutusta koskeva poikkeuslupa (ML 52 §:n 3 momentti) ja 1 euroopanmajavan padon purkua koskeva poikkeuslupa (ML 41 d §)). Lisäksi korkein hallinto-oikeus hylkäsi yhden valituksen (hirvieläimen pyyntilupa ML 26 §) ja kumosi yhden päätöksen (ns. rauhoittamattomia lintuja koskeva poikkeuslupa, kesykyhy (ML 41 b §)).

EU-tuomioistuimelle annettiin kirjallinen lausunto ns. ennakkoratkaisupyynnössä, joka koski ML 41 a §:n 3 momentin mukaisia susia koskevia poikkeuslupia.

Suomen riistakeskus ratkaisi toimintavuoden aikana kolme oikaisuvaatimushakemusta, joista 1 metsästäjätutkintoa koskenut hylättiin, 1 ampumakoetta koskenut hylättiin ja 1 ampumakoetta koskenut hyväksyttiin.

Maa- ja metsätalousministeriö antoi toimintavuoden ratkaisun kanteluun, joka koski hirvieläinten pyyntilupahakemuksiin liittyviä vilppitapauksia ja Suomen riistakeskuksen menettelyitä ao. asioissa. Ratkaisu oli ohjaava, eikä se antanut aihetta muihin toimenpiteisiin. Lisäksi annettiin maa- ja metsätalousministeriölle selvitys oikeuskanslerille tehdyssä kanteluasiassa, joka koski riistakeskuksen tekemää ML 41 a §:n 1 momentin mukaista susipoikkeuslupaa.

Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät

Valtionapuviranomaisena toimiminen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käytön valvonta

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteet uudistettiin vuonna 2017 muuttamalla riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia lailla 967/2017 ja riistahallintolakia lailla 968/2017. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2018 alkaen. Uudistuksen myötä Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen osalta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 4 momentin nojalla.

Uudet valtionavustuksen jakoperusteet otetaan käyttöön portaittain ja lain siirtymäsäännöksen mukaan vuoden 2018 valtionavustus määräytyi vielä vuonna 2017 käytetyillä jakoperusteilla. Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen maksaminen hoidettiin yhdessä Sisäisten palveluiden -prosessin kanssa. Valtionavustukset maksettiin kahdessa erässä (1. erä helmikuussa ja 2. erä heinäkuussa).

Toimintavuoden aikana kehitettiin Palvelut -prosessin kanssa Oma riistaan sisältyvää Toimintatiedot -osiota, johon mm. valtionavustuksen jakoperusteiksi määritellyt toimintatiedot tallennettiin.

Riistanhoitoyhdistyksiltä kerättiin tilinpäätösasiakirjat. Riistanhoitoyhdistyksiltä kerätyistä tilinpäätöksistä laaditut yhdistelmät sekä riistanhoitoyhdistysten tilinpäätösasiakirjat toimitettiin edelleen maa- ja metsätalousministeriöön riistahallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (171/2011) mukaisesti.

Toimintavuoden aikana annettiin tarkentavia ohjeita riistanhoitoyhdistyksille mm. valtionavustusten hakemisesta, tilinpäätösten laatimisesta, tilin-/toiminnantarkastuksesta, riistavahinkotarkastusten kustannusten korvausten hakemisesta, SRVA-korvauksen hakemisesta sekä kansallisen tulorekisterin käyttöönotosta. Lisäksi jatkuvana toimintana hoidettiin puhelimitse ja sähköpostitse riistanhoitoyhdistysten tukipalvelua talous- ja työnantaja-asioissa.

Rhy-valtionapu- ja valvontatiimin jäsenet osallistuivat kouluttajina Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille järjestettyihin koulutus- ja neuvottelutilaisuuksiin, joissa kerrottiin valtionapu-uudistuksesta sekä taloushallinnon ja työnantajavelvoitteiden järjestämisestä riistanhoitoyhdistyksissä.

Riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta. Lisäksi Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä riistahallintolain 34 §:n 2 momentin nojalla. Toimintavuoden aikana laadittiin valvontasuunnitelma, jossa määriteltiin valvonnan muodot, toimenpiteet sekä valvontaa ohjaavat asiakirjat ja lait sekä valvonnan seuranta. Valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti.

Toimintavuoden aikana avustettiin Valtiontalouden tarkastusvirastoa sen tarkastaessa, onko riistanhoitoyhdistysten valtionapujen hakemisessa, myöntämisessä, maksamisessa sekä käytön valvonnassa noudatettu säädöksiä sekä sitä, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty. Lisäksi avustettiin maa- ja metsätalousministeriön määräämää tilintarkastajaa riistanhoitoyhdistysten tilintarkastusten järjestelyissä.

Toimintavuoden aikana ratkaistiin kolme riistanhoitoyhdistysten toimintaa koskenutta hallintokantelua. Ratkaisut saatettiin asianomaisten tietoon ja pyydettiin asianosaisia ottamaan huomioon kanteluissa ja ratkaisuissa esiin tulleet seikat ja saattamaan eräiltä osin moitteenvaraisen toiminnan voimassa olevan lainsäädännön ja annettujen ohjeiden mukaiseksi. Kantelut eivät antaneet aiheutta muihin hallintolain 53 c §:n mahdollistamiin toimenpiteisiin.

Riistavahinkolain 46 §:n mukaiset yhdistelmät

Riistanhoitoyhdistykset toimivat asiantuntijoina riistavahinkojen (suurpetovahingot ja hirvieläinvahingot) maastotarkastuksissa riistavahinkolain nojalla. Riistanhoitoyhdistyksille voidaan korvata läsnäolosta maastotarkastuksissa aiheutuneet kustannukset enintään omakustannusarvon mukaisesti valtion talousarviossa vahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä yhdistelmät riistanhoitoyhdistyksille edellisen kalenterivuoden aikana aiheutuneista kustannuksista maksettua varten.

Suomen riistakeskus toimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistyksille raportointipohjat (suurpetovahingot ja hirvieläinvahingot), joilla riistanhoitoyhdistykset voivat raportoida alkuvuodesta 2019 vuoden 2018 kustannukset vuoden 2019 maksatuksia varten.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden kouluttamiset ja nimittämiset

Riistahallintolain voimaantulon myötä riistanhoitoyhdistysten julkisissa hallintotehtävissä toimivien toimihenkilöiden koulutusvaatimukset täsmentyivät, ts. metsästyksenvalvojaksi sekä ampumakokeen ja metsästäjätutkinnon vastaanottajaksi voidaan nimittää henkilö, joka on hyväksytysti suorittanut Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman koulutuksen tai hyväksytysti suorittanut aikaisintaan kuusi kuukautta ennen uuden nimityksen hakemista Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman kertauskoulutuksen, jos nimittämistä hakeva on jo aikaisemmin ollut nimitettyä vastaavaan tehtävään.

Toimintavuoden aikana kertauskoulutettiin erikseen sovituihin paikoissa toiminta-alueilla (yhteensä 62 koulutustilaisuutta) riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 3-5 kohdan nojalla nimitettäviä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöitä (metsästyksenvalvojat, ampumakokeen vastaanottajat, metsästäjätutkinnon vastaanottajat ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitetut maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Kertauskoulutus oli mahdollista suorittaa myös sähköisesti Riistainfo.fi -koulutussivustolla. Sähköisen kertauskoulutuksen suorittaminen hyväksytysti edellytti vastaamista tenttikysymyksiin oikein.

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistyksen toimihenkilöksi voidaan nimittää se, joka on täyttänyt 18 vuotta, on täysivaltainen ja tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Suomen riistakeskus nimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistysten esityksestä metsästyksenvalvojia, ampumakokeen vastaanottajia, metsästäjätutkinnon vastaanottajia ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettuja maastotarkastuksissa toimivia riistanhoitoyhdistysten edustajia. Toimintavuoden lopussa nimitettyjä oli seuraavasti: 1 896 metsästyksenvalvojaa, 10 912 ampumakokeen vastaanottajaa, 1 367 metsästäjätutkinnon vastaanottajaa ja 732 riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettua maastotarkastuksissa toimivaa riistanhoitoyhdistysten edustajaa.

Riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien ohjeet ja koulutusmateriaalit ovat julkisesti nähtävissä Suomen riistakeskuksen Riistainfo.fi -sivustolla.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden ohjaus ja valvonta

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistysten ampumakokeen vastaanottajien, metsästäjäutkunnon vastaanottajien ja metsästyksenvalvojien sekä riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettujen maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien ohjaus ja valvonta kuuluvat Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjalliset ohjeet ampumakokeiden järjestämisestä (viimeisin päivitys 2.1.2019), metsästäjäutkintojen järjestämisestä (viimeisin päivitys 18.5.2018) ja metsästyksen valvonnan järjestämisestä (viimeisin päivitys 1.8.2017). Lisäksi julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjallisen ohjeen ampuma-aselain mukaisten harrastustodistusten antamisesta (viimeisin päivitys 1.4.2015), ohjeen riistanhoitoyhdistyksille esityksistä eräiden toimihenkilöiden nimittämisestä (16.3.2015) ja ohjeen ulkomaalaisten henkilöiden metsästyskortista ja ampumakokeen vastavuoroisesta tunnustamisesta (7.8.2017).

Toimintavuoden aikana annettiin tarpeen mukaan riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiden vahvistaminen

Riistahallintolain 11 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueet vahvistaa Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistahallintolain 12 §:n mukaan riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä tai jakautua, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus vahvisti päätöksellään Heinäveden riistanhoitoyhdistyksen ja Kangaslammin riistanhoitoyhdistyksen yhdistymisen Etelä-Soisalon riistanhoitoyhdistykseksi.

Muut julkiset hallintotehtävät

Metsästyskieltomerkinnot

Metsästyslain 78 a §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava metsästäjärekisterin pitäjälle sekä kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ratkaisustaan, jolla on määrätty metsästyskielto. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus merkitsemällä ratkaisusta tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi metsästäjärekisterin pitäjälle ja kieltoon määrätyn kotipaikan poliisille säädetään oikeusministeriön asetuksella. Tietojen merkitsemisestä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään annetun oikeusministeriön asetuksen (1024/2010) 6 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava tuloste ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä metsästyskieltoa koskevaksi ilmoitukseksi kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ja metsästäjärekisterin pitäjälle käräjä- tai hovioikeuden määrättyä henkilön metsästyslain mukaiseen metsästyskieltoon. Oikeusrekisterikeskuksen tekemien ilmoitusten mukaisesti Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana metsästäjärekisteriin 7 metsästyskieltomerkinnot.

Lupien peruuttaminen

Metsästyslain 10 a §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan 10 tai 26 §:ssä tarkoitettua pyyntiluvan, jos luvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Metsästyslain 35 §:n 6 momentin mukaan Suomen riistakeskus voi peruuttaa voimassaolevan 35 §:n 5 momentin mukaisen aseenkuljetusluvan, jos luvan saaja rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja

säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia tapauksia ei ollut Suomen riistakeskuksen käsittelyssä.

Metsästyslain 41 e §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan poikkeuslupan, jos poikkeuslupan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Saalisraportoinnit

Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan saalistilastot maa- ja metsätalousministeriölle metsästysasetuksen (666/1993) 5 ja 9 §:n sekä metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 7 ja 8 §:n nojalla. Lisäksi Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan maa- ja metsätalousministeriölle saalistiedot ilmoitusmenettelyyn hyväksytyjen toimijoiden osalta valtioneuvoston asetuksen (930/2017) 3 §:n nojalla.

Suurpetojen ja saukon sekä harmaahylkeen ja itämerennorpan osalta poikkeuslupiin liittyvät saalisraportoinnit on toteutettu kuukausiraporttein (Vna 452/2013 7 §). Ilveksen ja karhun osalta toimitettiin lisäksi yhteenvetoraportti kannanhoidollisen metsästyksen tuloksesta. Karhun kannanhoidollisen metsästyksen etenemistä on voinut seurata myös julkisesti osoitteessa <http://riista.fi/metsastys/saalis seuranta/karhusaaliit/>. Riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupien raportointi toteutettiin kalenterivuoden 2017 osalta HaBiDes-raportoinnin yhteydessä. Vuoden 2017 osalta ei ollut vielä voimassa ilmoitusmenettelyyn liittyviä poikkeuslupia.

Suomen riistakeskus on mahdollistanut maa- ja metsätalousministeriölle pääsyn Suomen riistakeskuksen poikkeuslupapäätösarkistoon poikkeuslupien (metsästyslain 41 §:n mukaiset poikkeuslupapäätökset) valvontaa varten. Suurpetoihin liittyvät poikkeusluvut ovat niin ikään julkisesti saatavilla osoitteessa: <http://suurpetopoikkeusluvut.riista.fi>.

Suomen riistakeskus on ylläpitänyt ja kehittänyt toimintavuonna luontodirektiivin 12 artiklan veloitettamana tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen sekä myös muutoin kuolleena löydettyjen luontodirektiivin liitteessä IV tarkoitettujen riistaeläinten (susi, ilves, karhu ja saukko) sekä luontodirektiivin liitteessä II olevan ahman seurantajärjestelmää yhteistyössä muiden viranomaisten, mm. Poliisihallituksen ja Ruokaviraston sekä Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa.

Lisäksi Riistavahinkorekisteri mahdollistaa entistä paremmin tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen, esimerkiksi autokolareissa kuolleiden, yksilöiden seurannan, tilastoinnin ja alueellisen tarkastelun Riistavahinkorekisteriin kuuluvan karttasovelluksen avulla. Edellisten lisäksi Oma riista -palvelussa on käytössä SRVA-tapahtumien kirjaustoiminto, jonka kautta myös poliisin toimeksi antamat suurpetoihin liittyvät SRVA-tapahtumat voidaan tilastoida ja tarkastella kartalla.

Suomen riistakeskus on tehnyt toimintavuonna yhteistyötä myös Suomen ympäristökeskuksen kanssa luontodirektiivin liitteeseen IV kuuluvien lajien hallussapidon, kuljetuksen ja kaupan pitämisen osalta ns. Cites-asetuksen puitteissa.

Lintudirektiivin artiklassa 9 säädetty raportti sekä luontodirektiivin artiklassa 12 ja 16 säädetyt raportit tulee toimittaa ympäristöministeriöön sekä tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Toteutunut

Lintudirektiivin 9 artiklan ja Bernin sopimuksen 9 artiklan mukainen raportti vuodelta 2017 toimitettiin ympäristöministeriöön ja tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön 25.9.2018. Raportointi toteutettiin ns. HaBiDeS -järjestelmällä (EU:n komission tuottama selainpohjainen raportointisovellus) lupakohtaisesti käyttäen apuna tätä varten erikseen Suomen riistakeskuksen lupahallintasovellukseen kehitettyä raportointityökalua (HaBidDes-xml). Lupahallintasovelluksen raportointityökalulla voitiin tuottaa poikkeuslupapäätösten tietosisältö HaBiDeS -järjestelmän vaatimassa xml-muodossa.

Lintudirektiivin ja Bernin sopimuksen mukaiseen raporttiin käytiin lävitse yhteensä 1 564 lintulajikohtaista poikkeuslupapäätöstä vuodelta 2017. Nämä sisälsivät myös Luonnontieteelliselle keskusmuseolle myönnetyn metsästyslain mukaisten lajien rengastuslupan ja Finavia Oyj:n hallinnassa oleville lento-

kentille sekä Lappeenrannan lentokentälle ja Sodankylän lentopaikalle lentoturvallisuuden takaamiseksi myönnetty poikkeusluvut riistalinnuille ja rauhoittamattomille linnuille.

Metsästysvuoden 2017–2018 alusta alkaen tuli metsästyslainsäädännön uudistusten yhteydessä voimaan metsästäjille uusia riistasaaliin ilmoittamiseen liittyviä veloitteita. Metsästysasetuksen 5 a §:n mukaisesti eräiden riistalajien metsästyksestä on tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle. Uuden pykälän mukaisesti saaliiksi saadusta metsäkauriista, villisiasta, hilleristä ja metsähanhesta on tehtävä saalisilmoitus. Näiden lajien osalta ei ole annettu tarkempia säännöksiä raportoinnin osalta, mutta Suomen riistakeskus seurasi näiden lajien saaliin kertymää Oma riista -järjestelmää hyödyntäen.

Vuonna 2017 perustettu raportointitiimi hoiti yhdessä lupahallintokirjaamon kanssa lakisääteisten raportointien lisäksi lupahakemuksiin ja -päätöksiin sekä saaliiseen liittyviin tietopyyntöihin vastaamisen. Lisäksi vuonna 2018 perustettiin JHT-rekisteritiimi hoitamaan metsästäjärekisteriin liittyvien asioiden lisäksi ML 38 b §:ssä määriteltyyn saalisrekisteriin liittyviä asioita.

Suomen riistakeskuksen tulee tarkistaa, että pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten pyyntilupamaksut on maksettu ao. valtion tulotilille saalisilmoitusten mukaisesti. Suomen riistakeskuksen tulee toimittaa pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten osalta huhtikuun loppuun mennessä maa- ja metsätalousministeriölle erittely saaduista pyyntilupamaksuista samoin kuin erittely mahdollisista perittävästä maksuista ja palautettavista liikasuurituksista.	Toteutunut
---	------------

Suomen riistakeskus noudatti toimintavuoden aikana pyyntilupamaksutarkkailussa prosessikuvausta, joka laadittiin vuonna 2011 Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen ja siitä syntyneen tarkastusraportin sekä Valtiontalouden tarkastusviraston ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa käytyjen tarkentavien keskustelujen perusteella.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (615/1993) 5 §:n mukaan, jos pyyntiluvan saaja ei suorita pyyntilupamaksua määräajassa, Suomen riistakeskuksen on pantava se maksuun. Käytännössä tämä toteutuu, kun maksamattomista pyyntilupamaksuista tehdään saamisen ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle sähköisen asiointin kautta. Maksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottoperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Suomen riistakeskus ei joutunut käynnistämään toimintavuoden aikana ulosottotoimintoja pyyntilupamaksujen osalta.

Toimintavuoden aikana sovellettiin käytäntöä, jonka mukaan jos pyyntiluvansaaja on maksanut pyyntilupamaksuja liikaa, hänen tulee hakea maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolta liikasuuritusta kirjallisesti tai sähköpostilla osoitettuna Suomen riistakeskukselle (ohje: <https://riista.fi/metsastys/palvelut-metsastajalle/lupahallinto/virheellisen-pyyntilupamaksun-palauttaminen/>). Hakemuksen oikeellisuus tarkastettiin Suomen riistakeskuksessa (vertaillaan pyyntiluvansaajan ilmoittamat saaliit ja maksetut pyyntilupamaksut) ja mikäli haettu summa on oikein, hakemus välitettiin hyväksymismaininnalla maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston yhteyshenkilölle. Maa- ja metsätalousministeriöstä hakemus siirretään maksuun.

Pyyntilupamaksujen liikasuuritushakemuksia välitettiin maa- ja metsätalousministeriölle: hirvet 11 kpl, yhteensä 6 660 euroa ja peurat 1 kpl, 83 euroa. Kaikki liikaa pyyntilupamaksuja maksaneet eivät hakee neet saataviaan.

Pyyntilupamaksutarkkailun raportit on toimitettu metsästysvuoden 2017–2018 osalta hirvistä 19.3.2018 ja muista hirvieläimistä 26.3.2018. Metsästysvuotta 2018–2019 koskeva raportointi annetaan vuoden 2019 aikana.

Kestävä riistatalous

Riistakantojen hoitosuunnitelmat

- Päivitetään Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma
- Osallistutaan karhu- ja ilveskantojen hoitosuunnitelmien jalkauttamiseen

- Osallistutaan Goose Platformin (AEWA) toimintaan ja koordinoidaan sen puitteissa taigametsähanhikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman toteuttamista ja muuttoreittialueen toimintaa
- Edistetään LUKE:n kanssa Taigametsähanhen pesimäalueiden kartoitus -hankkeen avulla saatujen kokemusten kehittämistä metsähanhikannan pesimämenestyksen seurantarjestelmäksi
- Jatketaan susikannan hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista alueilla ja tuetaan toimintaa mahdollisuuksien mukaan erillishankkeilla
- Osallistutaan ahmakannan hoitosuunnitelman käytännön toteuttamiseen, jossa päätavoitteena on hankkia yhteistyössä LUKE:n kanssa lisätietoa poronhoitoalueen ulkopuolella elävästä ahmakannasta
- Riistaneuvostot osallistuvat ja osallistavat sidosryhmät käynnissä olevien hoitosuunnitelmien laatimiseen ja vahvistettujen hoitosuunnitelmien seurantaan
- Osallistutaan Helcomin työhön maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitun työnjaon puitteissa

Tuoreimpia hoitosuunnitelmia on jalkautettu hanketoiminnan ja Kestävän riistatalouden osaprosessin kehitystyöllä. Hirvikannan ja metsäkanalintujen hoitosuunnitelmat voidaan kokonaisuudessaan toteutetuiksi ja niiden osalta toimintoja ja uusia käytäntöjä on voitu viedä jo hoitosuunnitelmien tasoa pidemmälle.

Hirvikannan hoitosuunnitelman tärkeimmät toimintateemat on toteutettu:

- Hirvitalousaluepohjainen verotussuunnitteluketju
- Hirvikannan rakenteen korjaaminen
- Riistatietoon ja sen käyttöön liittyvien sovellusten ja käytäntöjen kehittäminen (Oma riista verotussuunnittelussa)
- Valikoivan verotuksen mallien kehittäminen ja metsästyksen johtajien koulutus/materiaalituotanto/eettiset ohjeet

Suomen riistakeskus jatkoi metsäkanalintujen hoitosuunnitelman käytännön toteuttamista etenkin elinympäristöjen hoidon yhteistyöhankkeilla. Niitä esitellään tarkemmin kohdassa Riistatalouden edistäminen.

Eriyisenä teemana on ollut riistakeskuksen luonnonhoidon ja -suojelun strategian toteuttaminen Riistametsänhoito-konseptin kautta. Kun käynnissä olevat hankkeet viedään loppuun, voidaan myös metsäkanalintujen hoitosuunnitelma katsoa kokonaan jalkautetuksi. Tuoreen riistakolmiotiedon käyttö metsästysaikojen määrittelyssä antoi mahdollisuuden historiallisen pitkiin metsäkanalintujen metsästysaikoihin vuonna 2018.

Susikannan hoitosuunnitelmatoimenpiteitä jatkettiin tukemalla reviiryhteistyöryhmien toimintaa. Kaikki hoitosuunnitelmassa kuvatut hankkeet (9) on käynnistetty ja arvion mukaan noin 70-80 % toimenpiteistä on toteutettu, joten käytännössä vuoden 2015 hoitosuunnitelma voidaan katsoa toteutetuksi.

Toimintavuoden aikana riistakeskuksen edustajat osallistuivat MMM-johtoiseen susikannan hoitosuunnitelman päivitystyöhön sekä sidosryhmässä että hankkeen ohjausryhmässä.

Suomen riistakeskus valmisteli toimintavuoden aikana Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelmaa, joka luovutetaan Maa- ja metsätalousministeriölle helmikuun 2019 aikana. Syksyllä 2018 järjestettiin noin 20 eri osallistamistilaisuutta, sillä hylkeiden ja kalastuksen välinen konflikti osoittautui ennakkodotuksia vakavammaksi. Hoitosuunnitelman tekoon osallistettiin kattavasti eri sidosryhmiä ja luonnoksen toimenpide-ehdotuksia käsiteltiin alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa.

Suomen riistakeskus osallistui taigametsähanhikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman toteuttamiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. AEWA:n uusi toimintaohjelma toimeenpani lyhytnokka- ja taigametsähanhen koordinoitua kannanhoitoa ja tuki osallistujamaiden toimintakykyä muuttoreitin tason kannanhoidon toimeenpanolle.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui työhön Goose platform- toimintatavan kautta. Sen tehtävänä on edistää sopeutuvaa kannanhoitoa ja työssä on määritelty kansainvälisen metsästysäätelijär-

jestelmän aikataulu, kiintiönjako, verotusstrategiat ja seurantaohjelmat eri kannanhoitoalueille. Kansallinen taigametsähanhikannan hoitosuunnitelma päivitetään vastaamaan kansainvälisiä toimintatapoja ja metsähanhen kansallinen metsästysjärjestelmä luodaan 2019 aikana. Riistakeskuksen edustaja toimii CIC:n edustajana AEWA:n teknisessä komiteassa.

Suomen riistakeskus viimeisteli toimintavuoden aikana euroopanmajavakannan hoidon ja kanadanmajavakannan levinneisyyden hallintaohjelman ja taantuneiden riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelman.

Hoitosuunnitelmiin liittyvät 2018 kehittämishankkeet esitetään liitteessä kaksi.

Riistatieto

- o Tuetaan riistantutkimusta ja metsästysoikeuden haltijoita sähköisten havainnonkeruujärjestelmien käytön aktivoinnissa
- o Jatketaan riistakolmiolaskentojen aktivointia kaikilla toiminta-alueilla, mutta etenkin Lapissa, jotta voidaan tukea metsästyslain 38 §:n mukaisia kestävän metsästyksen tavoitteita, pyritään löytämään toimintaan uusia kannustekeinoja yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen kanssa
- o Huolehditaan yhteistyössä Luke:n kanssa, että kolmiolaskentatulokset ja pienriistasaalistilasto julkaistaan mahdollisimman nopeasti verkossa ja kehitetään työkaluja, joiden avulla riistatietoa voidaan soveltaa metsästysseurojen päätöksenteossa
- o Jatketaan suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintatapojen yhtenäistämistä ja suurpetoyhdyshenkilöiden kouluttamista kaikilla toiminta-alueilla
- o Osallistutaan vesilintukantojen seurannan menetelmien kehittämiseen Luonnonvarakeskuksen kanssa

Riistakolmiolaskentojen tehostamista jatkettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa kattavan riistatiedon varmistamiseksi metsästysaikojen määrittämisen päätösketjun vaatimassa aikataulussa siten että kesälaskennan tulokset ohjaavat metsästysaika-asetuksen päätöksentekoa. Kolmiovastaavia aktivoitiin lähettämällä Hopealuoti -tekstiviestejä ennen laskentaa ja laskentakauden aikana. Riistanhoitoyhdistyksiä ja metsästysseuroja kannustettiin laskentoihin Oma riista -palvelun viesteillä.

Riistakolmioiden talvilaskennassa laskettiin yli 700 kolmiota ja kesälaskennassa 997 kolmiota. Laskentatuloksista yli 90 % palautettiin Riistakolmiot.fi -palvelun kautta.

Vesilintulaskentojen edistämistä käynnisteltiin osalla alueista. Laskentapisteidien määrä nousi erityisesti Pohjois-Karjalan alueella. Laskennassa oli nyt 569 pistettä, kun vuotta aiemmin laskettiin 384 pistettä.

Yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen kanssa jatkettiin petoyhdyshenkilöverkoston toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena on havaintojen laadun ja kattavuuden parantaminen sekä käytäntöjen yhtenäistäminen. Riistakeskusalueita ohjeistettiin järjestämään kaikilla alueilla petoyhdyshenkilöiden palaute- ja koulutustilaisuudet yhtenäisen toimintatavan ja uudistetun koulutuspaketin mukaisesti.

Luonnonvarakeskus käynnisti Tassun käyttäjäprofiilien uudistukseen, johon liittyen saimme tehtäväksi tarkastaa Tassun käyttöoikeudet. Tarkastuksessa poistettiin satoja tarpeettomia tuplatunnuksia. Aktiivisia petoyhdyshenkilöitä oli 2 094. He kirjasivat yhteensä 41 779 suurpetohavaintoa. Lukea avustettiin vapaaehtoisen Susien DNA-näytekeräyksen organisoinnissa neljällä keräysalueella.

Riistavahinkorekisterin hyödyntämistä suurpetojen poikkeuslupien tietojen hankinnassa ja hirvieläinten verotuksen suunnittelussa ohjattiin sekä jatkettiin Oma riista- palvelun kehittämistä tukemalla hanketta tiimityöllä.

Riistatiedon määrittely

- o Aloitetaan riistatalouden tietotarpeiden ja tavoitteiden määrittely Oma riista- palvelun jatkokkehittämistä varten
- o Huolehditaan KRT- prosessiin liittyvien tietopyyntöjen analysoinnista ja hoitamisesta aineistopolitiikan mukaisesti
- o Osallistutaan aineistopolitiikan linjaamiseen

- Huolehditaan Road mapilla olevien riistataloudellisten muuttujatietojen määrittelyiden kuvaamisesta

Tiimi aloitti toimintansa tammikuussa 2018. Toimintavuoden aikana keskityttiin pelisääntöihin ja tapojen luomiseen. Ensimmäinen varsinainen tehtävä oli pohtia, voidaanko metsävahinkotietoja kerätä Oma riistan avulla Metsään.fi-palveluun siirrettäväksi. Lopulta hyödyt palvelun käyttäjälle ja metsänomistajalle todettiin pienemmiksi kuin mahdolliset haasteet ja Suomen riistakeskus päätyi siihen, että metsävahinkotietojen keruuta ei viedä Oma riistaan.

Kevään aikana tuettiin pienten hirvieläinten kannanarvioinnin kehittämishanketta tarjoamalla apua kerättävien havaintotietojen määrittelytyössä. Tiimi avusti myös Itä-Suomen yliopiston ja Suomen riistakeskuksen kehittämän kanalinumallin testauksessa ja siirrossa palvelimelle. Mallisovellus saatiin toiminta- ja käyttökuuntoon ennen riistakolmiolaskentoja ja se helpotti ja tehosti metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittämistyötä.

KRT-prosessin tietotarpeita priorisoitiin tietojärjestelmien Road map -työn tueksi. Työpöydällä oli myös suurpetohavaintojen keruu Oma riista -palvelun kautta, mutta selvittelyn jälkeen parhaaksi vaihtoehdoksi todettiin havaintojen keruun jatkaminen Tassu-järjestelmällä.

Kesän ja syksyn aikana tiimin jäsenten työaika meni pääosin muihin tehtäviin, mutta marraskuussa määrittelytyö jatkui Oma riistan metsästyspäivän/metsästystapahtuman käsitteen määrittelyllä. Tätä määrittelytyötä jatketaan heti vuodenvaihteen jälkeen yhteistyössä Metsähallituksen Eräpalveluiden ja Luonnonvarakeskuksen kanssa, jotta koko riistakonsernin riistatietotarpeet saataisiin mahdollisimman kattavasti huomioitua tulevassa metsästyspäivän/tahtuman Oma riista -toteutuksessa.

Tiiminvetäjä osallistui huhtikuussa kaksipäiväiseen tehovalmennukseen Helsingissä ja Riistakeskuksen sekä Luken tietojärjestelmäkehityksestä vastaavien henkilöiden yhteistyöpalaveriin.

Riistakantojen verotussuunnittelu

- Tuetaan sähköisten suunnittelujärjestelmien käyttöä hirviverotuksen suunnitteluketjun eri tasoilla
- Tuetaan pienten hirvieläinten kannanarvioinnin kehittämishankkeen toimenpiteitä
- Jatketaan hirvitalousaluekohtaisen verotussuunnittelujärjestelmän kehitystyötä, osaprosessin erityistavoitteena pidetään hirvieläinkantojen rakenteellisten verotusmallivaihtoehtojen kehittämistä yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa
- Tuetaan paikallisen riistatiedon käyttöä ja paikallista sidosryhmätyötä edistämällä hirvikannan hoidon uusien työkalujen käyttöönottoa
- Jatketaan pienten hirvieläinten pyynnin koulutuksia uudistetun materiaalin avulla
- Tuetaan alueneuvostoja ja alueita villisikakannan hoidon tavoitteiden asettamisessa ja tuetaan aihepiirin koulutuspaketti, joka jalkautuu alueiden kautta

Hirvieläinten verotussuunnittelu

Hirvieläinten verotussuunnittelutiimi vastasi hirvieläinten verotussuunnittelumenettelyn ja tavoitteenasettelumenettelyn koordinoinnista ja edelleen kehittämisestä sekä tuotti tarvittavat ohjeistot niitä varten. Tiimi osallistui Oma riista -palvelun toiminnallisuuksien ja hirvieläimiä koskevien ajantasaisen raporttien edelleen kehittämiseen yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Palvelussa tarjottiin toimintavuoden aikana toista kertaa reaaliaikainen verotusennuste.

Luonnonvarakeskuksen tuottama hirvitalousaluekohtainen arvio hirvikannan koosta ja rakenteesta valmistui 2.3. sovituksessa aikataulussa. Hirvikannan hoidon tavoiteasetteluun liittyvät sidosryhmien kuulemiset sekä niiden perusteella alueellisten riistaneuvostojen kokoukset pidettiin maaliskuussa hirvieläinten verotussuunnittelutiimin tuottaman ohjeistuksen mukaisesti.

Hirviverotussuunnittelussa otettiin huomioon hirvikannan määrälliset ja rakenteelliset tavoitteet. Luonnonvarakeskuksen rhy-kohtainen kanta-arvio sekä hirvitalousalueiden verotussuosituksiset valmistuivat sovittuun mukaisesti 16.3., minkä jälkeen riistanhoitoyhdistykset aloittivat alueiden verotussuunnitteluvastaavien tuella verotussuunnitelmien laatimisen hirvitalousalueille ja riistanhoitoyhdistysten alueille.

Toimintavuotta leimasi runsastunut valkohäntäpeurakanta ja asiaan liittynyt runsas julkinen keskustelu sekä peurakannan säätelyä kohtaan esitetyt erilaiset muutospaineet. Lounaisen Suomen tiheän peurakannan alueella alueelliset riistaneuvostot asettivat tavoitteeksi kannan pienentämisen. Tiimi pyrki osaltaan edistämään valkohäntäpeurakannan riittävää verotusta tavoitteen saavuttamiseksi. Riistanhoitoyhdistykset tuottivat alueilleen myös valkohäntäpeuran verotussuunnitelmat. Luonnonvarakeskus julkaisi valkohäntäpeuran kanta-arvion 27.3.

Kanta-arvioiden perusteella laadittiin valtakunnalliselle riistaneuvostolle arviointi vuosina 2015-2017 toteutetun hirvikannan säätelyn onnistumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Hirvitalousalueita on yhteensä 59 kpl. Tavoitejakson päättyessä näistä hirvitiheys oli tavoitehaarukan sisällä 30 kpl, tavoitehaarukan yläpuolella 26 kpl, tavoitehaarukan alapuolella 3 kpl. Hirvitalousalueista 51 kpl kannan tiheys oli laskenut viimeisimmän vuoden aikana. Hirvikannan rakenteen osalta kannan naarasvoittoisuus oli selvästi pienentynyt tavoitekauden aikana.

Suomen riistakeskuksen koordinoiman Pienten hirvieläinten kannanhoidon kehittäminen -hankkeen puitteissa tehtiin yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen, Turun yliopiston ja metsästysseurojen kanssa pienten hirvieläinten kannan seurannan ja -hoidon kehittämisessä. Hankkeen aikana mm. pilotoitiin peurahavaintojen keräämistä. Hankkeen puitteissa tuotettiin myös koulutusmateriaalia valkohäntäpeuran biologiasta ja valikoivasta verotuksesta.

Metsäpeurakannan osapopulaatioiden hoitoa jatkettiin Kainuun ja Suomenselän toiminta-alueilla muun muassa tukemalla Luonnonvarakeskuksen laskentoja. Suomenselän osapopulaation yksilömäärä oli kevään 2018 laskennassa noin 1 450 – 1 500 yksilöä. Keliolosuhteiden vuoksi Kainuun osakantaa ei pystytty laskemaan keväällä 2018, vaan laskenta tehdään keväällä 2019.

Kainuussa ja Suomenselällä suurpetoja koskevia poikkeuslupia pyrittiin mahdollisuuksien rajoissa kohdistamaan metsäpeuran päävasomisalueille. Metsähallituksen johtama Metsäpeura Life + hankkeen toimenpiteitä on toteutettu, joista näkyvin on ollut metsäpeurojen totutustarhojen rakentaminen ja eläinten siirtäminen tarhoihin. Suomen riistakeskus on merkittäväällä osuudella mukana projektissa, muun muassa kehittämässä metsäpeurojen maastolaskentaa. Osana hanketta päivitetään myös metsäpeurakannan kannanhoidosuunnitelma vuonna 2021.

Hirvien aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin vuonna 2018 riistavahinkorekisterin mukaan 153 610 euron arvosta ja metsätalousvahinkoja noin 1 332 632 euron arvosta. Edelliseen vuoteen nähden korvattujen maatalousvahinkojen määrä vähentyi noin 100 000 eurolla eli noin 40 prosentilla. Korvattujen metsätalousvahinkojen määrä lähes kaksinkertaistui edelliseen vuoteen nähden, jolloin vahinkoja korvattiin noin miljoonalla eurolla. Metsävahinkojen korvausmäärän kasvuun luultavasti vaikutti osittain vuonna 2017 korvausjärjestelmään tehdyt muutokset, jotka kannustivat hakemaan korvauksia aiempaan aktiivisemmin. Oma riista -palveluun kirjattuja liikenneonnettomuuksia hirven kanssa tapahtui tiestöllä vuonna 2018 yhteensä 1 948 kpl. Hirvionnettomuuksien määrä vähentyi edelliseen vuoteen nähden 276 kpl eli noin 12 prosenttia.

Valkohäntäpeurojen aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin Riistavahinkorekisterin mukaan 162 243 euron arvosta ja niiden määrä vähentyi edelliseen vuoteen nähden noin 45 000 eurolla eli noin 28 prosentilla. Oma riista - palveluun tehtyjen kirjausten mukaan vuonna 2018 liikenneonnettomuuksia valkohäntäpeurojen kanssa tapahtui tiestöllä yhteensä 6 119 kpl ja kolarien määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 928 kpl eli noin 18 prosenttia. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin Hirvitalousalue toiminnan kehittäminen -hanke, jonka tavoitteena on tukea metsästäjien ja metsästysseurojen paikallista toimintaa hirvieläinkantojen hoidossa. Hankkeeseen palkataan kolmen vuoden määräajaksi yhdeksän suunnittelijaa riistakeskusalueille. Pää-tavoitteena on tukea riistanhoitoyhdistysten, hirvitalousalueiden ja metsästysseurojen yhteistoimintaa, kehittää uusia menetelmiä hirvieläinten ja suurpetokantojen hoidon alueellisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja varmistaa, että avointa ja läpinäkyvää riistatietoa käytetään riistahallinnon paikallistoilla ja metsästysseuroissa parhaiden käytäntöjen periaatteella läpi Suomen.

Hanke sai 2,6 miljoonan euron rahoituksen hirvieläinten pyyntilupamaksuvaroista ja se voidaan toteuttaa hankesuunnitelman ja -hakemuksen mukaisesti 2019-2021.

Direktiivilajien verotussuunnittelu

Suurpetokantoja hoidettiin lajikohtaisten hoitosuunnitelmien mukaisesti. Suden kannanhoidollista metsästystä ei vuonna 2018 ollut, vaan suden poikkeuslupien osalta poikkeuslupia myönnettiin vain metsästyslain 41 a §:n 1 momentin mukaisin perustein. Alueelliset riistanneuvostot kokosivat alueelliset katsaukset suurpetotilanteesta. Direktiivilajien verotussuunnittelutiimi osallistui yhteistoimintaneuvotteluihin, joissa maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus ja Suomen riistakeskus määrittivät ilves- ja karhukantojen hoidon suuntaviivat.

Karhun osalta vuoden 2018 poikkeuslupakiintiö kasvoi ja koko maan karhukannan arvioitiin kasvaneen edellisestä vuodesta. Kannan alenemista on kanta-arvion mukaan tapahtunut poronhoitoalueella. Kehittyvän kannan hoitoalueella kanta-arvio kasvoi hieman, itäisen Suomen vakiintuneen kannan hoitoalueella kanta-arvio kasvoi merkittävästi ja levittäytymisvyöhykkeellä kanta-arvio pysyi ennallaan.

Poronhoitoalueen ulkopuoliseen Suomeen säädettiin yksi yhteinen kiintiö. Poronhoitoalueella vahingot ovat säilyneet runsaina ja alueellista pyyntikiintiötä lisättiin painottaen pyyntiä itäiselle poronhoitoalueelle. Muualla Suomessa pyyntimäärää kasvatettiin erityisesti Pohjois-Karjalassa, jossa runsaat suurpetokannat verottavat paikoin harvaa hirvikantaa hyvin voimakkaasti. Metsäpeura huomioitiin edelleen karhun poikkeuslupien suuntaamisessa.

Ilveskannan hoidon osalta poronhoitoalueen eteläpuolinen Suomi muodosti yhden kiintiöalueen. Ilveskannan verotusmäärää laskettiin hyvin merkittävästi, jotta kannan lasku saataisiin taittumaan. Yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa pyrittiin kehittämään verotussuunnittelumenettelyyn elementtejä, joilla voitaisiin hoitaa suurpetokantoja huomioiden paremmin myös niiden saalislajien kannanhoidon tarpeita. Poikkeuslupien suuntaamisessa käytettiin edelleen menettelyä, jossa kannanhoidollinen pyynti suunnataan korostuneemmin runsaan ilveskannan alueille. Myös kannan kehityssuunta huomioitiin alueellisten verotusmäärien suunnittelussa.

Valtakunnallisen majavanpesälaskennan 2017 perusteella arvioitu euroopanmajavakanta olisi noin 3 300– 4 500. Euroopanmajavan pesiä ilmoitettiin enemmän kuin vuoden 2013 laskennassa ja myös pesätiheys kasvoi. Kanta on voimistunut etenkin Pohjanmaalla. Myös Länsi-Lapissa on merkittävä euroopanmajavaesiintymä. Pyyntilupia oli mahdollista myöntää samoille alueille Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla, kuin edellisenä vuonna. Euroopanmajavan pyyntilupamäärää nostettiin 50 yksilöllä 400 yksilöön.

Itämerennorpan pyyntilupamenettelyä jatkettiin ja pyyntilupamäärä pysyi ennallaan. Kannanhoidollisella pyynnillä pyrittiin lievittämään norppakannan aiheuttamia kalatalousvahinkoja Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella.

Kestävä metsästys

- Osallistutaan metsästyslain 37 ja 38 §:n mukaiseen riistaeläinten metsästysrajoitusten valmisteluun yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa ja kehitetään aihepiiriin liittyviä riistakonsernin yhteistoimintatapoja joustavamiksi
- Tuotetaan maa- ja metsätalousministeriölle esitys metsäkanalintujen metsästysajoista riistakolmiotietojen perusteella, esitys perustuu säätelyn tueksi laaditun koodiston käyttöön
- Kootaan ajantasainen tieto metsästyseurojen metsäkanalintukantojen säätely- ja rajoitusmekanismeista sekä tarkennettua tietoa alueellisista kanalintusaaliista
- Kerätään alueiden näkemykset mahdollisista metsästyksen rajoitustarpeista
- Huolehditaan asiaan liittyvästä riistanhoitoyhdistysten kuulemisesta ja laaditaan yhteenveto riistanhoitoyhdistysten antamista lausunnoista
- Osallistutaan metsähanhen sopeutuvan metsästysjärjestelmän suunnitteluun ja kehittämiseen kansainvälisen taigametsähanhikannan hoitosuunnitelman mukaisesti

Toimintavuoden aikana tehtiin kestävä metsästystä koskevia muutoksia metsästysasetukseen ja annettiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksia metsästyksen rajoittamisesta. Suomen riistakeskuksen Kestävä metsästys -tiimi oli aktiivisesti mukana näiden säännösten valmistelussa.

Metsästysasetuksen muutoksista merkittävin oli metsäkanalintujen metsästysaikaisten pidennys. Näädän ja karpän metsästysaika jatkettiin alkupäästä vastaamaan muiden pienpetojen pyyntiaikoja

eli pyyntiaika on näillä kahdella lajilla 1.8.-31.3. Oravan metsästysaikaa jatkettiin molemmista päistä kuukaudella. Meri- ja kanadanhanhen pyynnin voi aloittaa asetuksen muutoksen jälkeen jo elokuun 10. päivänä, mutta se koskee vain peltopyyntiä. Pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta uudet metsästysajat toteutettiin Suomen riistakeskuksen esityksestä.

Metsästysasetuksen 5 a §:n mukaan saalisilmoitus oli tehtävä aiemmin metsäkauriista, villisiasta, hilleristä ja metsähänhestä. Asetusmuutoksen mukaan ilmoitus on tehtävä 1.8.2020 lähtien myös haapanasta, jou-hisorsasta, heinätavista, lapasorsasta, punasotkasta, tukkasotkasta, haahkasta, allista, tukkakoskelosta, isokoskelosta sekä nokikanasta.

Kestävä metsästys -tiimi koosti MMM:lle yhteenvedot punasotkan, tukkakoskelon, allin ja haahkan kanto-jen tilasta sekä muista metsästyksen säätelyyn vaikuttavista tekijöistä asetusvalmistelun pohjaksi. Maa- ja metsätalousministeriö antoi asetukset punasotkan, tukkakoskelon ja allin metsästysrajoituksista.

Punasotkan ja tukkakoskelon metsästys kiellettiin kokonaan kolmen vuoden määräajaksi alkaen 1.8.2018. Vastaava kielto koskee allin metsästystä sisämaassa. Merialueilla allin metsästystä rajoitettiin metsästäjä-kohtaisella viiden allin päiväkiintiöllä.

Suomen riistakeskus näki lausunnossaan allin, punasotkan ja tukkakoskelon metsästyksen rajoittamisen tarpeelliseksi, kun otetaan huomioon kansainväliset sopimukset ja kantojen tila. Lausunnossa allin kohdalla metsästyksen rajoittaminen ajallisesti ja alueellisesti nähtiin metsästäjäkohtaista saalisikiintiötä parempana vaihtoehtona.

Taigametsähänhelle on hyväksytty kansainvälinen hoitosuunnitelma AEWA: n osapuolikokouksessa vuon-na 2015 ja muuttoreitin tason metsästyssäätelyjärjestelmä on ollut toiminnassa vuodesta 2016. Metsä-hanhen metsästys Suomen pesimäalueella on kansainvälisen prosessin puolesta mahdollista. Maa- ja metsätalousministeriö katsoi vuonna 2017, ettei metsähänhen pyyntiä voida avata Suomen pesimä-alueella ennen kuin pesivästä kannasta saadaan parempaa tietoa. Ministeriön asetuksella metsähänhen metsästystä rajoitettiin metsästysvuosiksi 2017-2019 siten, että metsähänhea sai metsästää vain Kaak-kois-Suomen ja Uudenmaan nimetyissä kunnissa 1.10. -31.11, jotta pyynti kohdistuu nimenomaan runsas-lukaiseen tundrametsähänhi -alalajiin.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin metsähänhen kansallista metsästyssäätelyjärjestelmää. Sopeutuvan metsästyssäätelyn periaatteita noudattava järjestelmä viimeistellään alkuvuodesta 2019, jotta sen on tar-vittaessa käytettävissä metsästyskaudelle 2019-2020.

Suomen riistakeskus teki maa- ja metsätalousministeriölle esityksen metsäkanalintujen metsästysajoista metsästysvuodeksi 2018-2019. Esityksen valmisteli kestävä metsästys -tiimi ja valmistelussa toimittiin yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Maa- ja metsätalous-ministeriön asetus metsäkanalintujen metsästyksen rajoittamisesta oli riistakeskuksen esityksen mukai-nen.

Suomen riistakeskus näki metsästysaikojen selkeyttämisen tarpeelliseksi, koska metsästysasetus antaa nyt mahdollisuuden jatkaa metson, teeren ja pyyn syyspyyntikautta joulukuun 10. päivään saakka. Jatkos-sa metson, teeren ja pyyn syyspyyntiaika olisi yksi, kaksi tai kolme kuukautta ja lajikohtaiset metsästys-aika-alueet olisivat riittävän laajoja, riippuen lintukantojen kehityksen suunnasta ja muista asiaan vaikut-tavista tekijöistä.

Toimintavuoden aikana kehitettiin mallinnussovellus metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittämistä varten. Hanke toteutettiin Suomen riistakeskuksen ja Joensuun yliopiston yhteistyönä. Sitä käytettiin en-simmäisen kerran elokuussa 2018. Se nopeutti, helpotti ja paransi mahdollisuuksia määrittää mahdolli-simman oikeat ja sopivat metsästysajat metsäkanalintujen metsästyksen. Sovellusta on tarkoit-us kehit-tää tavalla, joka loisi metsästysoikeuden haltijoille mahdollisuuksia riista-tietopohjaisiin päätöksiin paikallistasolla, jolloin hallinnon säätelytarve vähenisi.

Riistakolmiolaskentojen tulokset ovat keskeisessä asemassa metsäkanalintujen metsästysaikojen määrit-tämisessä. Metsästäjät ovat ymmärtäneet tämän hyvin. Sen vuoksi lähes kaikilta alueilta on saatu riittä-västi laskentatuloksia metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittämistä varten.

Riistavahinkojen estäminen

- Järjestetään vahinkojen ennaltaehkäisymateriaalin jakelu
- Toteutetaan karhuvahinkojen riskikartoitus (mehiläistalous) kehittyvän kannan alueella
- Laaditaan riistakeskuksen nettisivuille esittely ja ohjemateriaalit riistaeläinten ja rauhoittamattomien eläinten aiheuttamien vahinkojen torjuntamenetelmistä yhteistyössä viestinnän kanssa

Riistavahinkojen ehkäisemisen painopistealueena oli hirven aiheuttamien metsä- ja maatalousvahinkojen ja karhun mehiläistaloudelle ja suurpetojen kotieläintiloille aiheuttamien vahinkojen torjunta. Riistavahinkojen ennaltaehkäisymateriaalia välitettiin toiminta-alueiden kautta vahinkojen estoon koko maassa. Yleisimpiä artikkeleita olivat hirvieläinten syönninestoaineet, hirvinauhut ja erilaiset sähkö- ja metalliverkkoaidat, joiden avulla suurpetojen tai hirvieläinten pääsy vahinkokohteille pyritään estämään.

Riistakeskuksen toiminta-alueilla annettiin vahinkojen ennaltaehkäisemiseen liittyvää neuvontaa ja tiimissä tuotettiin yhteistä ohjemateriaalia, jotta tietous toimivista suojausmenetelmistä ja vaihtoehdoista lisääntyisi.

Karhuvahinkojen riskikartoitusta tehtiin osana karhukannan hoitosuunnitelman hoitosuunnitelma-luonnosta. Karhukannan runsastumista ei tavoitella maamme peltovaltaisilla alueilla, jotka samalla ovat mehiläistarhauksen ydinaluetta.

Metsävahinkojen ennaltaehkäisemiseksi välitettiin Trico -syönninestoainetta, jonka on tutkittu antavan oikein käytettynä hyvän suojan hirvieläinten syöntiä vastaan. Riistakeskus on tukenut Tricon välitystä ja hankintaa siten, että metsänomistajalle jää 10 litran astian omavastuuhinnaksi 50 euroa. Tricoa välitettiin 17 390 litraa. Sitä on kokeiltu myös metsäjäniksen ja rusakon aiheuttamien vahinkojen torjuntaan ja se toimii hedelmä- ja erikoispuiden ja rehupaalien suojauksessa.

Riistakeskus hankki keltaista UV-suojattua muovinauhaa havu- ja lehtipuutaimikoiden suojaukseen. Nauhaa on jaettu ilmaiseksi riistakeskuksen aluetoimistojen välityksellä metsänomistajille. Nauhaa on jaettu ilmaiseksi riistakeskuksen aluetoimistojen välityksellä metsänomistajille taimikoiden suojaukseen yhteensä 2 392 rullaa (a'300 m).

Metallisia riista-aitoja välitettiin pitkän viljelykierron erikoisviljelysten suojaukseen yhdelletoista tilalle yhteensä 9,94 km. Kevytrakenteisia sähköisiä hirvieläinaitoja välitettiin lyhyen viljelykierron erikoisviljelysten, kuten mansikkaviljelysten suojaukseen 38 tilalle yhteensä 61 km.

Suurpetovahinkojen torjumiseen tarkoitettuja aitapaketteja suunnattiin etenkin alueille, joille susi- ja karhukannat ovat viime vuosina levittäytyneet. Petoaitapaketteja toimitettiin 70 kotieläintilalle yhteensä 117,35 km. Suurpetojen aiheuttamia kotieläinvahinkoja kirjattiin vuonna 140 tapahtumaa ja vahingon kohteeksi joutui 410 kotieläintä.

Karhun mehiläistaloudelle aiheuttamien vahinkojen torjuntaan liittyvien tukipyyntöjen määrä on laskenut hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2018 välitettiin 170 mehiläistarhojen suojaukseen tarkoitettua aitapakettia mehiläistarhaajille ja karhun aiheuttamia vahinkoja mehiläistarhaukselle kirjattiin 138 kohteessa. Korvattava summa oli yhteensä 134 674 €, mikä on noin 15 % suurempi, kuin edellisellä vuotena.

Karhut aiheuttivat korvattavia maatalousvahinkoja peltokasveille ja kootulle sadolle 128 kohteessa. Korvausmäärä oli 79 556 €, mikä on noin 50 % pienempi edellisen vuoden korvausmäärään verrattuna.

Suurpetojen aiheuttamia koiravahinkoja kirjattiin 34, mikä on edellisen vuoden vahinkomäärää pienempi. Korvaussumma pieneni myös edellisestä vuodesta, se oli yhteensä 75 005 €. Suden aiheuttamia koiravahinkoja oli 31 ja ilveksen aiheuttamia 3. Susikkelojen kokeilua metsästyskoirien suojana suivahinkojen estämiseksi jatkettiin osana vaihtoehtoisten menetelmien kehittämistyötä. Noin 200 kelloa on jaettu metsästyskoirien omistajille pahimmille susialueille. Tuloksia selvittävät Oulun yliopisto ja Luonnonvarakeskus.

Suurpetojen aiheuttamien porotalousvahinkojen määrä oli yhteensä 5 164 829 €, mikä on runsaat 1,13 milj. euroa edellisen vuoden vahinkoja pienempi. Korvattavien porojen määrä oli 4 237, mikä on 1 100 poroa edellisen vuoden korvattavaa poromäärää pienempi.

Hirven aiheuttamien, korvattavien metsätalousvahinkojen määrä 1 968 925 € on kaksinkertainen edellisenä vuotena korvattuun verrattuna. Hirvieläinten aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin riistavahinkorekisterin mukaan 404 513 euron arvosta. Tapauksia oli 440. Vahinkoarvioita tehtiin 209 edellisvuotta vähemmän ja korvattava määrä oli 131 638 edellisen vuoden määrää pienempi.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen erikoisviljelyksille on hankittu 30 kpl Scarey Man pelottimia, jotka olivat käytössä Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla, satakunnassa ja Rannikko -Pohjanmaalla. Kokeilusta on saatu hyviä tuloksia

Hirven aiheuttamien liikenneonnettomuuksien määrä riistavahinkorekisterin mukaan oli vuoden loppuun mennessä 1 664 onnettomuutta. Onnettomuusmäärä on 159 edellisen vuoden määrää pienempi. Pienten hirvieläinten aiheuttamat liikenneonnettomuudet eivät päivitty riistavahinkorekisteriin, mutta määrää voidaan arvioida SRVA- raporttien perusteella ja arvioidaan kasvaneen edellisestä vuodesta. Pienten hirvieläinten jäljestämistehtäviä oli SRVA- raportin mukaan 10 481, joista valkohäntäpeura tehtäviä 6 353 ja metsäkauris tehtäviä 4 127. Nämä tehtävät keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Riistakeskuksen nettisivuille <https://riista.fi/riistatalous/riistavahingot-ja-konfliktit/riistavahinkojen-estaminen/> on päivitetty ohjeita riistavahinkojen estämiseen käytettävistä menetelmistä. Sivulla on myös ohjeet petoaitojen ja riista-aitojen hakemiseen.

Kesäkuussa 2018 tehtiin tutustumiskäynti Ruotsin Viltskadecenteriin. Vierailu aikana esiteltiin Suomen hirvi- ja suurpetovahinkojen korvausjärjestelmää ja menetelmiä suurpeto- ja hirvieläinvahinkojen estämiseen. Ruotsalaiset esittelivät omat käytäntönsä ja vahinkojen ennaltaehkäisyn tutkimusta Ruotsissa. Viltskadecenteristä saatiin kokeiltavaksi karhun elävänä pyytävä putkiloukku, jonka toimivuutta testataan vahinkoja aiheuttavien karhujen elävänäpyynnissä mehiläistarhoilta. Yhteistyötä ja tapaamisia päätettiin jatkaa vahinkojen estotoimenpiteiden kehittämiseksi.

Hankittiin koekäyttöön neljä kappaletta Deer Shield Pro peurankarkotinta estämään hirvieläinten aiheuttamia vahinkoja erikoisviljelyksillä. Laitteita kokeillaan vuoden 2019 aikana Etelä-Hämeessä mansikkatiloilla, missä pienet hirvieläimet ovat aiheuttaneet merkittäviä vahinkoja viljelyksille.

Riistatalouden edistäminen

- Jatketaan pienten hirvieläinten kannanarvioinnin kehittämishankkeen toimenpiteitä yhteistyössä Luken ja Turun yliopiston kanssa
- Jatketaan Digiriistametsänhoito METSO –yhteishanketta Suomen metsäkeskuksen kanssa
- Jatketaan susireviiryhteistyön kehittämishanketta 2019
- Tuetaan ostopalveluna Skandinavian supikoiravapaa vyöhyke -toimintalinjaa Lapissa ja sitoutetaan Ruotsi ja Norja rahoittamaan hanketta edelleen
- Osallistutaan Metsähallituksen Metsäpeura Life+ hankkeeseen suunnitelman mukaisesti
- Julkaistaan euroopanmajavakannan hoidon toimenpideohjelma ja kanadanmajavan levinneisyyden hallintaohjelma, valmistellaan sen käytännön toteutusmallit ja edistetään ohjelmaa toteuttamalla Majavakantojen hallinta-hanke
- Edistetään taantuvien riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelman käytännön jalkauttamista, päätavoitteena saada käynnistettyä siihen liittyvä laaja, Vesilinnut, kosteikot ja vieraslajit- kärkihanke

Riistatalouden edistämisen osalta keskeinen tavoite on toteuttaa riistan elinympäristöihin liittyviä kehittämistehtäviä. Tavoitteena on saada riistataloutta edistäviä elementtejä osaksi maa- ja metsätalouden sekä luonnonsuojelun toimintatapoja ja lisätä toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä laajentaa rahoituspohjaa.

Riistakeskus on pitkäjänteisellä työllä pyrkinyt jalostamaan mm. metsäkanalintujen hoitosuunnitelmasta ja riistataloudellisesta kosteikkostrategiasta kumpuavia tavoitteita käytännön toiminnaksi projektiluontoisina tehtävinä. Pääasiallisesti toimenpiteitä on toteutettu ulkopuolisella hankerahoituksella. Viime vuosina Riistametsänhoito- konseptin edistämiseen liittyvät toimet ovat korostuneet toiminnassa ja tähän toimintaan on saatu useasti rahoitusta mm. METSO- ohjelmasta. Riistatalouden toimenpiteitä on viety eteenpäin viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä sekä vaikuttamalla alan lainsäädäntöön ja erilaisiin tukijärjestelmiin.

Metsäkanalintujen hoitosuunnitelmaan kytkeytyvä riistametsänhoito on talousmetsien hoitoa, jossa otetaan metsäkanalinnut ja muu riista huomioon. Se on kustannustehokasta ja vapaaehtoista, sekä monipuolistaa metsien käsittelyä ja tukee monimuotoisuuden säilymistä talousmetsissä. Riistametsänhoitoa edistettiin toimintavuoden aikana Riistametsänhoito- hankkeella, jonka avulla jalkautettiin riistapainotteisen metsänhoidon malleja osaksi metsäorganisaatioiden toimintaa ja koulutusta.

METSO- rahoitteista Digiriistametsä- hanketta jatkettiin yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen kanssa. Kaksivuotisen luonnonhoidon kehittämishankkeen keskiössä on riistametsänhoitoa edistävä paikkatieto. Suomen metsäkeskuksen Metsään.fi -palveluun rakennettiin riistametsänhoitoa tukevia paikkatietoaineistoja, joiden avulla voidaan arvioida metsäalueen soveltuvuutta kanalintujen elinympäristöksi. Laserkeilausaineistojen avulla pyritään tunnistamaan ympäristöjä, joissa puusto on kerroksellista ja monilajista.

Metsikkötason tarkastelun lisäksi toteutettiin Zonation- analyysjä, joissa arvioidaan myös metsäkanalintujen elinympäristöjen kytkeytyneisyys. Aineistot kattavat noin 85 % Suomen pinta-alasta ja ne päivitetään keilauksen edetessä kattamaan koko Suomi. Kanalinnuille tärkeiden alueiden osuus kokonaispinta-alasta vaihtelee alueittain 5 – 20 % välillä.

Digiriistametsä -hankkeen tavoitteena on lisätä metsänomistajien ja metsäammattilaisten tietoa riistan elinympäristöistä ja tarjota heille vaihtoehtoja metsien hoitoon. Tavoitteena on myös lisätä tietoa ja osaa-mista riistametsänhoidosta ja tietojärjestelmien käyttömahdollisuuksista. Oma riista - palveluun toteutettiin metsätiedonkeruun joukkoistamisen kokeilemiseksi tietokentät, joiden avulla metsästäjille on mahdollisuus raportoida omista riistan elinympäristö- ja metsävahinkoarvioistaan, toteutettiin 8 riistametsänhoidon koulutuskohdetta ja pidettiin 15 koulutustilaisuutta, laadittiin Riistametsänhoidon opas ja uudistettiin Riistametsänhoidon maasto-ohje.

Riistatalouden edistämiseksi järjestetty Riistan vuoksi- kilpailu saatettiin loppuun vuonna 2018. Suomi 100 juhlavuoden kunniaksi järjestetty elinympäristöjen hoidon kilpailu oli ensisijaisesti tarkoitettu metsästyseuroille ja metsästysoikeuden haltijoille, jotka aktiivisesti hoitavat riistan elinympäristöjä. Kilpailun tavoitteena oli löytää Suomen paras luonnonhoitaja ja sytyttää metsästyseuroissa ja metsästäjissä yhteinen innostus panostaa elinympäristöjen hoitoon eri tavoilla. Kampanjassa kannustettiin metsästäjiä tutustumaan erilaisiin tapoihin tehdä riistan- ja luonnonhoitoa maatalousalueilla, koskeikoilla ja metsissä. Kampanjan tavoitteena oli lisätä riistan- ja luonnonhoidon menetelmien näkyvyyttä kansalaisten ja maa- ja metsätalous sekä ympäristöalan toimijoiden keskuudessa.

Riistan vuoksi- kilpailuun osallistui 39 metsästyseuraa ja 409 yksityishenkilöä. Kampanjaa tuettiin moni-kanavaisella viestintäkampanjalla Metsästäjä- ja Jägaren- lehdissä, riistakeskuksen nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Vuoden 2018 aikana jatkettiin ostopalvelusopimuksen puitteissa Supikoira After Life -hanketta ja supikoiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010 -2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ hankkeelle. Suomen hanketoiminnan tukevana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Hanke saa edelleen merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta.

Suomen riistakeskuksen edustajat olivat mukana Metsätalouden kehittämiskeskus TAPION Metsänhoidon suositusten laatimisen ohjaus- ja johtoryhmässä. Lisäksi riistakeskuksen edustaja on jäsenenä Kansallisen biodiversiteettistrategian seurantatyöryhmässä, Vieraslajiasiain neuvottelukunnassa, vieraslajien seuranta-työryhmässä sekä maaseutuverkoston Ympäristö ja Ilmasto- työryhmässä, jossa käsitellään maatalouden ympäristöohjelmaan liittyviä asioita.

Taantuvien riistavesilintujen toimenpideohjelma valmisteltiin julkaisukuntoon ja aloitettiin hankesuunnittelu sen toteuttamiseksi. Ohjelman tavoitteena on mm. kohentaa poikastuotto elinympäristökunnostuksin ja pienpetojen pyynnin avulla. Käytännön toimenpiteinä nostetaan esiin seuraavat keskeiset kokonaisuudet: 1) elinympäristöjen kunnostus ja hoito, 2) vieraspetokantojen hallinta, 3) metsästyksen säätely ja 4) kantojen runsautta ja saalista koskevan riistatiedon keruun kehittäminen.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin myös majavakantojen hoito- ja hallintaohjelmaa, jonka tavoitteena on parantaa euroopanmajavakannan elinkykyä ja metsästettävyyttä. Tämä vaatii kanadanmajavan levinneisyyden rajoittamista ja puskurivyöhykkeitä niillä alueilla, joilla lajien levinneisyysalueet ovat

vaarassa kohdata. Hankkeessa pohdittiin myös mahdollisia euroopanmajavan siirtoistutuksia ja niiden reunaehtoja.

Tarkempi lista riistatalouden edistämisen kehityshankkeista löytyy liitteestä 2.

Hyvinvointia riistataloudesta

Hyvinvointitutkimus

Käynnistetään riistatalouden hyvinvointiselvityksiä seuraavasti:

- Selvitetään Luke:n kanssa tehtävällä yhteisrahoitteisella kyselyllä, joka kohdennetaan sekä metsästäjiin että metsästysseuroihin ja -seurueisiin, riistan arvo. Hankkeen tarkoituksena on kuvata metsästysseuroihin ja seurueisiin kuuluvien metsästäjien ajan- ja rahankäyttö metsästykseseen ja riistanhoitoon, tuottaa laskelma metsästyksen ja riistanhoidon arvosta metsästäjille sekä laskelma metsästyksen ja riistanhoidon yhteiskunnallisesta arvosta liittyen liikenneonnettomuuksien ja taimituhojen välttämiseen. Selvityksen ensimmäiset tulokset ovat käytössä tammikuussa.
- Jatketaan ja selvitetään yhdessä Luken kanssa riistatalouden terveydelliset hyvinvointivaikutukset. Pyritään löytämään euromääräinen arvo näille terveysvaikutuksille.
- Jatketaan yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa kolmivuotista ”Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointi”-hanketta, jossa pyritään selvittämään alueellisesti Keski-Suomen osalta 1) riistatalouden arvo, 2) kaupallisen metsästyksen liiketoimintamallit ja niiden levittäminen käytäntöön ja 3) edistää alueellisen erätalousverkoston syntymistä
- Metsästäjäkunnan profiili on selvitetty ZEF- profilointityökalun avulla. Selvitetään asiakasprofiileittain ko. ryhmien kokemat hyvinvointivaikutukset

Hyvinvointia riistataloudesta prosessin aiemmat selvitykset ovat osoittaneet, että metsästäjien metsästykseseen käyttämä rahamäärä on noin 230 m€ ja työllisyysvaikutukset noin 3 000 htv. Edellisen jatkoksi toteutettu Riistan arvo -selvitys antoi metsästyksen kokonaisbruttoarvoksi 403-705 m€. Metsästyspäivien nettokokonaisarvoksi muodostui 170-242 m€ ja riistanhoidon 123-180 m€. Riistatalouden yksilötason sekä fyysisiä, henkisiä että sosiaalisia hyvinvointitekijöitä koskeva selvitystyö aloitettiin ja saatetaan loppuun seuraavan toimintavuoden aikana. Selvitysten tulosten antamien suuntaviivojen mukaisesti laaditaan aikataulu ja tarkempi ohjelma jatkoselvityksiä varten. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa on selvitetty kolmevuotisessa hankkeessa Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointia, jossa näkyvimpänä tuotoksena toimintavuonna on ollut riistakeskuksen tuottama malli kannanhoidon merkityksestä arvonmuodostuksen elementtinä. Hirvieläinten metsästyksen arvo nousi 2017 200 m€:oon. Arvosta 40 % on riistalihan arvoa ja 60 % elämysarvoa. Hankkeen päätöswebinaari pidettiin maaliskuussa.

Metsästysseurojen mahdollisuutta metsästyksen ja riistanlihan myyntiin on selvitetty erityisesti verotuskohtelun osalta.

Hyvinvointiviestintä

- Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia pidetään aktiivisesti esillä niin Metsästäjä ja Jägaren -lehdissä kuin riistakeskuksen sähköisissä kanavissa. Tarkoituksena on erityisesti muokata metsästäjäkunnan asenteita ymmärtämään ja hyväksymään myös riistan taloudellisen käytön merkitys kansantaloudessamme ja erityisesti maaseudulla.
- LUKE: n ja muiden yhteistyötahojen kanssa todettuja hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvon määrittämiseen liittyviä tuloksia viestitään voimakkaasti yhteiskunnan eri tahoille, poliittisille päättäjille, valtionhallinnolle ja ns. suurelle yleisölle sekä tietenkin metsästäjille itselleen ja erätalousyrittäjille. Tarkoituksena osoittaa, että suomalainen riista- ja erätalous on merkittävä kansantaloudellinen voimavara, niin kansanterveydelle kuin -taloudelle.

Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvoa on esitelty laajasti kaikissa riistakeskuksen viestimissä.

Riistatalousverkostojen tukeminen

- Riistatalousyrittäjien ja -toimijoiden verkostoitumista edistetään järjestämällä Riihimäen Erämessuilla järjestetyn erätalousfoorumin jatko-osa talven Riistapäivien yhteyteen
- Selvitetään ja valmistellaan Metsästysmatkailun ABC-hanketta, jossa selvitetään yritystukijärjestelmien soveltuminen erätalousalan toimijoiden tukemiseen sekä edistetään ja esitellään erilaisia verkostoja ja niiden sähköisiä toiminta-alustoja. Selvitetään myös Erätalouteen liittyvän yritystoiminnan nykytila ja kehittämisedellytykset
- Hankkeessa selvitetään myös Kuluttajaviranomaisten kanssa kaupallisen metsästyksen järjestämiseen liittyvää lainsäädäntöä.
- Käynnistetään hanke riistakaupan esteiden selvittämiseksi ja purkamiseksi, jotta suomalaista villiruokaa – riistaa saadaan suomalaisen kuluttajan käyttöön. Riistan lihan saatavuuden edistämiseksi edistetään koko riistatalouden ja metsästyksen hyväksyttävyyttä ja brändiä. Riistatalousyrittäjien ja -toimijoiden verkostoitumista edistettiin järjestämällä Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) kanssa webinaari Riistatalous palveluliiketoimintana. Riistakeskus on tukenut Ruralia-instituutin hanketta Erätalouteen liittyvän yritystoiminnan nykytila ja kehittämisedellytykset.

Yhteistyössä laajassa Ely-keskusrahoitteisessa hankkeessa, jonka valmistelutyö aloitettiin keväällä, selvitetään valkohäntäpeuran metsästyksen tuomia mahdollisuuksia edistää yleishyödyllisten yhteisöjen eli metsästysseurojen kaupallista metsästystä.

Palvelut

Asiakaspalvelu ja neuvonta

- Pidetään yllä asiakaspalvelun hyvää tasoa pääasiallisina kanavina puhelin, sähköposti ja riista.fi -sivut.
- Järjestetään koulutusta asiakaspalvelutiimille ja huolehditaan osaprosessin tietotason ylläpidosta ja nostamisesta sekä riittävästä resursoinnista.
- Kehitetään informaatiopalvelua sekä asiakaspalvelun ja neuvonnan seurantajärjestelmää.
- Luodaan ja päivitetään sisältöä riista.fi -sivuille asiakkailta saatujen kokemusten perusteella yhteistoiminnassa viestinnän kanssa.

Asiakaspalvelun ja neuvonnan asiakaskunnasta pääosa on metsästäjiä. Heitä on 85 % asiakkaista, mutta yhteyttä ottavat myös muut kansalaiset. Asiakkaille tarjotaan palveluina vastauksia heidän riistalouteen liittyviin kysymyksiinsä tai ongelmiinsa. Näitä palveluita on ollut tarjolla sähköisessä muodossa Suomen riistakeskuksen kotisivuilla, minkä lisäksi Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt ovat antaneet henkilökohtaista neuvontaa mm. puhelimitse ja sähköpostitse. Yhteydenottojen määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Puheluiden määrä pieneni 30 % ja sähköpostien määrä 27 %.

Asiakaspalvelu ja neuvonta -osaprosessiin kuuluu ns. asiakaspalvelurinki, joka toimii riistakeskuksen asiakaspalvelunumerossa (029 431 2001, arkisin klo 9-15) ja jossa puhelut yhdistyvät ringissä mukana oleville asiakaspalveluasiantuntijoille tietyn vuorottelujärjestelmän mukaisesti. Pääsääntöisesti asiakkaat saavat vastaukset suoraan asiakaspalvelusta, mutta tarvittaessa puhelut voidaan yhdistää edelleen asiaan perehtyneelle toimihenkilölle. Asiakaspalveluasiantuntijat ovat osallistuneet asiakaspalvelukoulutuksiin. Asiakaspalvelussa on käytössä myös erillinen sähköpostiosoite, johon asiakkaat voivat lähettää sähköpostitse viestejään ja josta heille toimitetaan vastaus sähköpostitse. Asiakaspalvelussa hoidettiin puheluita vuoden 2018 aikana yhteensä 3 371 kpl ja sähköpostiviestejä 1 495 kpl. Yhteydenottojen määrän on suurinta kesällä ja alkusyksystä johtuen uuden metsästyskauden alkamisesta. Oma riista -järjestelmän uusien ominaisuuksien käyttöönotto lisää jonkin verran yhteydenottojen määrää asiakaspalvelussa. Asiakaspalvelu toimii ruuhka-aikoina Oma riista-helpdeskin ylivuotona.

Oma riista-neuvontaa varten on oma asiakaspalvelunsa: Oma riista-helpdesk, jossa työskentelee riistanhoitoyhdistyksiltä hankittuna ostopalveluna kaksi riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajaa. (029 431 2111, arkisin klo 12-16; oma@riista.fi). He osallistuvat myös Oma riistan kehittämiseen ja uusien ominaisuuksien testaamiseen sekä toimivat myös kouluttajina käyttöönotossa etenkin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja muille toimijoille järjestettävissä tilaisuuksissa.

Uuden metsästäjän palvelut

- Huolehditaan, että koko maassa järjestetään riittävä määrä metsästäjäkurseja sekä huolehditaan oppi-, koulutus- ja tutkintomateriaalin ajantasaisuudesta metsästäjätkinnon osalta.
- Kehitetään riista.fi -sivuston sisältöä.
- Järjestetään toiminta-alueittain koulustilaisuuksia metsästäjätkinnon kouluttajille yhteistyössä JHT-prosessin kanssa.
- Annetaan neuvontaa metsästäjätkinnon kouluttajille.
- Osallistutaan koulutusportaalin kehittämiseen.
- Tuetaan ja esitellään viestinnän keinoin paikallistason nuorisotoimintahankkeita.
- Osallistutaan yhteistyöhön sidostahojen kanssa nuorisotoiminnan kehittämiseksi ja uusiin metsästäjiin liittyvässä toiminnassa.

Uuden metsästäjän palvelut -osaproessin avainasiakkaina ovat metsästyksessä kiinnostuneet kansalaiset, joiden tavoitteena on suorittaa metsästäjätkinto. Suurin asiakasryhmä ovat nuoret ja koululaiset, joten myös nuorisotyön kehittäminen ja edellytysten luominen on olennainen osa tuotettavaa palvelua. Uudelle metsästäjälle tarkoitettuja muita palveluita ovat erilaisen metsästykseseen liittyvän herätämateriaalin ja tutustumismateriaalin tuottaminen, tiedon jakaminen metsästäjätkinnon koulustilaisuuksista ja metsästäjätkinnoista sekä metsästäjätkintoon liittyvän materiaalin tuottaminen. Myös metsästäjätkintojen kouluttajien ohjeistaminen ja valmentaminen sisältyy osaproessiin. Uusimuotoinen metsästäjätkinto ja oppi- sekä opetusmateriaalit otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta. Samalla on suunniteltu ja jo laadittu oppi- ja opetusmateriaalia etenkin sähköisen oppimisympäristön vaatimusten mukaisesti. Tavoitteena on tulevaisuudessa sähköinen tutkinnon suorittamisjärjestelmä.

Vuoden aikana tuli voimaan useita metsästyksessä koskevan lainsäädännön muutoksia. Näiden muutosten vuoksi päivitettiin Metsästäjän opas kaksi kertaa, sähköiset oppimateriaalit ja metsästäjätkinnon kouluttajien käytössä oleva opetusmateriaali. Alkuvuodesta toimitettiin tutkintokysymykset myös englannin kielisinä.

Suomen riistakeskus oli jälleen mukana myös ”Uuden metsästäjän paketin” suunnittelussa ja laadinnassa. Tämä materiaalipakettihanke tehtiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen kanssa ja paketin saivat loppusyksyllä postitse kaikki 1.10.2017–30.9.2018 välisenä aikana metsästäjätkinnon suorittaneet noin 6 600 henkilöä. Lisäksi näitä materiaalipaketteja on ollut saatavilla riistanhoitoyhdistyksiin, jotka ovat voineet jakaa niitä tutkinnon suorittaneille loppuvuoden 2018 aikana ja myös muissa tilaisuuksissa.

Nuorisotoiminnan edistäminen yhteistyössä Suomen Metsästäjäliiton kanssa samoin kuin yhteistoiminta myös muiden kuin riista-alan nuorisotoimintaa tekevien tahojen kanssa oli varsin laajaa. Riistakeskus oli mukana mm. opetus- ja kasvatustapahtumassa Educassa yhteisosastolla metsässä toimivien koulu-yhteistyökumppaneiden kanssa teemalla ”Metsä opettaa”. Tapahtumassa esiteltiin riistakeskuksen eräkasvatustapahtumaa, josta jaettiin tietoa myös yhteistyökumppaneiden kanssa kolmesti vuodessa lähetettävällä Metsän oppimispolun sähköisellä uutiskirjeellä. Riistainfoon koottiin materiaalia koulujen ja riistanhoitoyhdistysten nuorisotoimijoiden käyttöön. Riistakeskuksen aluetoimistoille hankittiin ns. jälkimattosarjat lainattaviksi riistanhoitoyhdistysten koulu- ja nuorisotilaisuuksiin.

Metsästäjäpalvelut

- Tuotetaan metsästäjille ajantasaiset ja helposti saatavilla olevat tiedot eettisen ja kestävän metsästyksen harjoittamiseksi.
- Huolehditaan yhdessä muiden prosessien kanssa Oma riistan käyttöönoton vaatimasta koulutuksesta, neuvonnasta ja oppimateriaalista sekä ajankohtaisten asioiden viestinnästä metsästäjille.
- Tuotetaan metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali ja ohjeistus sekä metsästäjille tietopäivitys lainsäädännöstä, eettisestä metsästyksestä sekä riistatiedosta yhteistyössä muiden prosessien kanssa. Päivitykset julkaistaan koulutusportaalissa ja Metsästäjä ja Jägaren-lehdissä.
- Päivitetään Suomen Metsästäjäliiton kanssa vuonna 2013 suunniteltu riistatalouden ja metsästyksen koulutusstrategia sekä jatketaan sen linjausten jalkautusta ja kehitetään metsästäjien koulutautumisjärjestelmää.

- Edistetään metsästyksen eettisyyttä ja eri metsästysmuotojen harrastajien omatoimista eettisten ohjeistojen laadintaa.
- Jatketaan riistakeskuksen opetuksellisten ja valistuksellisten videomateriaalien tuottamista yhdessä muiden prosessien kanssa (etenkin metsästäjäututuksen oppimateriaalin yhteiskäyttöisyyttä) osana koulutusportaalia.
- ☉ Osallistutaan Suomen metsästäjäliiton Metsästysammunnan ABC-hankkeen kehittämistyöhön.

Osaprosessin avainasiakkaina ovat riistanhoitomaksunsa maksaneet metsästäjät. Metsästäjäpalveluisa huolehditaan metsästäjien juridisesta sekä eettisestä valistuksesta ja tuotetaan konkreettisia koulutusmateriaaleja eri aiheista. Lisäksi huolehditaan eri prosessien tuottamien metsästäjille suunnattujen sähköisten koulutus- ja valistusmateriaalien julkaisemisesta. Metsästäjäpalvelut vastaa myös yhteistyössä Oma riista Helpdeskin kanssa tarvittavien Oma riistan käyttöön liittyvien ohjeiden tekemisestä ja julkaisemisesta. Tehtävien hoitaminen edellyttää sujuvaa yhteistyötä ja koordinoitua Suomen riistakeskuksen muiden ydin- ja osaprosessien ja erityisesti viestinnän kanssa.

Metsästäjäpalveluiden ylläpitämä koulutussivusto uudistettiin koulutusportaalista Riistainfo - sivustoksi www.riistainfo.fi. Sivustolla julkaistaan eri käyttäjäryhmille tarkoitettuja koulutus- ja valistusmateriaaleja ja ylläpidetään muun muassa metsästyksen liittyvää keskeistä lainsäädäntöä. Lisäksi julkaistaan tietoa lainsäädännön muutoksista aiempaa helppolukuisemmassa muodossa. Muutokset julkaistaan säädösten voimaantulo vuoden mukaisesti otsikoituina.

Koulutussivuston käyttäjäystävällisyyttä parannettiin merkittävästi 2018 tehdyn uudistuksen myötä. Samalla mahdollistettiin uusien sisältöjen julkaiseminen asiakasystävällisesti. Lisäksi otettiin käyttöön sivustot ristiin hakeva ennakoiva hakutoiminto. Oma riistan käyttöönottoon ja ominaisuuksiin liittyvät opastusvideot ja -ohjeet julkaistaan Riistainfon Oma riista -ohjeet -osiossa. Riistanhoitoyhdistysten toimijoille otettiin käyttöön oma osio, jossa julkaistaan viestinnän ja hallinnon asioiden lisäksi myös materiaaleja nuorisokouluttajille ja tietoa julkisissa hallintotehtävissä toimimisesta.

Yhteistyössä Suomen Metsästäjäliiton ja Luonnonvarakeskuksen kanssa toteutettiin Riistaeläinten jäljet ja jätökset -sivusto, jolla julkaistiin suurpedot-, metsäkanalinnut- ja pienpeto-osiot. Sivujen julkaisemista jatketaan vuoden 2019 aikana. Vuoden aikana tehtiin valmiiksi pienten hirvieläinten metsästyksen eettiset ohjeet metsästäjille.

Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa jatkettiin muutoinkin yhteistyötä koulutusasioiden tiimoilta. Yhteistyöhön kuuluu olennaisena osana myös päällekkäisten tekemisten välttäminen. Vuonna 2013 laaditun metsästäjien koulutusstrategian päivittäminen aloitettiin ja strategiapäivitys viimeistellään vuoden 2019 aikana.

Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi

Erityistä painoa annetaan riistanhoitoyhdistysten tukiprosessille.	Toteutunut/jatkuvaa
--	---------------------

- Käynnistetään erillinen hanke tukemaan rhy:itä niiden vapaaehtoisissa yhdistymisissä erillisen hankesuunnitelman mukaisesti. Hanke raportoi suoraan riistakeskuksen johtoryhmälle ja mahdollisesti asetettavalle ohjausryhmälle.
- Kehitetään rhy:iden toimintaa ja osallistutaan rhy:iden vapaaehtoisten yhdistymisten tukemiseen.
- Huolehditaan rhy:iden toiminnan tuesta ja ohjauksesta etenkin hallinnon osalta.
- Rhy:iden ydintoimijoille kerrotaan laajasti toimintaympäristön muutoksen vaikutuksia.
- ☉ Tuetaan toiminnanohjaajia tehtävissään ja osallistutaan heidän tarvitsemiensa tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon.
- Huolehditaan, että vapaaehtoisuuteen perustuva SRVA- tehtäväkokonaisuus on riistanhoitoyhdistyksissä organisoitu toimivaksi ja se on yhdenmukaista raportoinnin ja hälytyspuhelinjärjestelmän osalta.
- Kehitetään toiminnanohjaajan tehtäväkuvaa ja edistetään mahdollisuuksia toimia myös riistakeskuksen tehtävissä.

- Tehdään alueiden käyttöön yhteistä aineistoa riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin sekä päivitetään koulutusaineistoa riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenten perehdyttämiseen tehtävissään.
- Järjestetään uusien toiminnanohjaajien peruskurssi.
- Järjestetään toiminta-alueittain riistanhoitoyhdistysten puheenjohtajille ja toiminnanohjaajille neuvottelu- ja koulutuspäivät sekä erillisiä koulutuspäiviä toiminnanohjaajille. Alueilla järjestetään hallinnollisia koulutustilaisuuksia kaikille rhy:iden hallitusten jäsenille. Samalla huolehditaan riistakonsernin strategisten tavoitteiden jalkauttamisesta RHY tasolle. Alueoimisto vastaa järjestämisistä ja alueen omista aiheista. Osaprosessitiimi valmistelee kaikille alueille yhteiset asiat ja aineistot.
- Järjestetään tarvittavaa koulutusta rhy -tukiroolin omaaville toimihenkilöille.

Riistahallintolain säätämisen yhteydessä edellytettiin, että Suomen riistakeskuksen tulee kiinnittää erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukemiseen. Taloudellisten voimavarojen turvaamisen ohella toimintaa on tuettu myös muilla tavoin, kuten koulutusta ja neuvontaa tarjoamalla ja koulutus- ja muuta materiaalia tuottamalla. Osaprosessin avainasiakkaina ovat etenkin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat. Toiminnanohjaajien ammattiosaamista on tuettu koulutuksella ja heidän työvälineitään on kehitetty erityisesti Oma riista -palvelun lisääntyneillä toiminnoilla. Toiminnanohjaajille on annettu runsaasti myös päivittäistä tukea ja neuvontaa. Osaprosessissa toimivat valtakunnallisissa tehtävissä rhy-koordinaattori ja SRVA-vastaava. Riistanhoitoyhdistyksiin tuki jalkautuu pitkälti alueoimistojen toimihenkilöillä olevien rhy-tukiroolien kautta.

Osittainen tyytymättömyys riistanhoitoyhdistyksiin kohdistuviin vaatimuksiin, riistahallintolain mukanaan tuomiin muutoksiin ja huoli lisääntyneestä työmäärästä heijastuu riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajilta ja puheenjohtajilta tulevassa palautteessa. Myönteistä palautetta on saatu etenkin neuvonnasta, koulutuksesta ja sähköisten järjestelmien kehityksestä toiminnanohjaajan työvälineenä.

Riistahallintolakiin tuli vuoden alusta lisäys, jolla riistakeskuksen tehtäviin säädettiin myös riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenien koulutus. Riistanhoitoyhdistysten hallintokoulutusmateriaalia päivitettiin, ja tarkasteltiin riistanhoitoyhdistyksen roolia välillisen julkisen hallinnon toimijana, itsenäisenä työnantajana ja viestijänä huomioiden puheenjohtajien ja toiminnanohjaajien lisäksi myös hallitusten jäsenten toiminta. Osana Virtaa vapaaehtoiseen yhdistymisiin -hanketta oli riistanhoitoyhdistysten luottamushenkilöille ja toiminnanohjaajille tarkoitettu hallintokoulutus. Koko Suomen kattanut koulutuskierros järjestettiin iltatilaisuuksina riistakeskusalueittain yhteensä 44 paikassa. Koulutukseen osallistui yhteensä 1 306 riistanhoitoyhdistysten henkilöä.

Virtaa vapaaehtoiseen yhdistymiseen -hankkeen tavoitteena oli kartoittaa riistanhoitoyhdistysten halukkuus vapaaehtoiseen yhdistymiseen ja tukea yhdistymisprosessiin lähteviä yhdistyksiä. Yhdistymisneuvotteluja käytiin 23 riistanhoitoyhdistyksessä. Hankkeen aikana syntyi Etelä-Soisalon riistanhoitoyhdistys, kun Kangaslammin ja Heinäveden riistahoitoyhdistykset yhdistyivät Etelä-Savossa. Kuuden yhdistymisprosessin osalta, yhteensä 17 riistanhoitoyhdistyksessä, tehdään ratkaisu vuoden 2019 vuosikokouksissa tai ylimääräisissä kokouksissa. Kaksi hankkeen tukemaa neuvottelua jäi tunnustelun asteelle. Hankkeen kokemusten perusteella syntyi toimintatapa tuleville yhdistymisprosesseille ja malli yhdistymissopimukseksi. Hanke jatkuu helmikuun 2019 loppuun, jonka jälkeen riistakeskuksen tuki yhdistyksille tarjotaan toimihenkilön työroolin kautta.

Riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin tehtiin valmiit malliesityslistat ohjeineen ja ohjeistuksineen. Samoin tehtiin malliesityslistat ohjeistuksineen riistanhoitoyhdistysten aluekokouksia varten.

Suomen riistakeskuksen kaikki alueoimistot järjestivät koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille ajankohtaisista aiheista. Etenkin toiminnanohjaajille järjestettiin koulutustilaisuuksia Oma riistasta, hallinnosta ja taloushallinnosta.

Riistanhoitoyhdistysten eri toimijoille järjestettiin koulutustilaisuuksia heitä koskevista aiheista ja toimitettiin materiaalia heidän tehtäviinsä liittyen.

Marraskuun lopussa järjestettiin Tampereella kolmepäiväinen peruskurssi uusille toiminnanohjaajille. Kurssille osallistui 25 uutta toiminnanohjaajaa.

Yhteistyössä viestinnän ja Virtaa vapaaehtoiseen yhdistymiseen-hankkeen kanssa uudistettiin Riistanhoitoyhdistysten viestintäopas, jonka painettu versio toimitettiin riistanhoitoyhdistyksiin kaikille toi-

minnanohjaajille ja puheenjohtajille. Materiaalista on sähköinen versio luettavissa myös Riistainfo.fi-palvelussa.

Riistanhoitoyhdistysten omistamista tai osaomistamista ampumaradoista tehtiin ympäristölupakartoitusta, jonka päätarkoituksena oli saada koottua kokonaiskuva ympäristölupien tilanteesta. Muiden kuin riistanhoitoyhdistysten omistamien ratojen osalta pyrittiin saamaan tietoa hirviratojen tilanteesta lähinnä lakisääteisten ampumakokeiden suorituspaikkoina. Selvityksen pohjalta voidaan kartoittaa mahdollisuuksia tukea riistanhoitoyhdistyksiä ampumaratojen kehittämisessä ja ylläpidossa.

Poliisihallitus ja Riistakeskus laativat alkuvuodesta valtakunnallisen sopimusmallin SRVA-sopimusten uudistamiseksi. Sopimuksella poliisi ja riistanhoitoyhdistys sopivat liikenteessä loukkaantuneiden tai kuolleiden hirvieläinten jäljestämisen, lopettamisen ja talteenoton sekä poliisin avustamisen muissa hirvieläintehtävissä ja suurpetojen ja villisian jäljestämis-, lopettamis- ja karkottamistilanteissa.

Uudistettujen SRVA-sopimusten allekirjoitustilaisuuksien yhteydessä riistanhoitoyhdistyksille järjestettiin poliisihallituksen kanssa sovitulla tavalla riistakeskuksen ja poliisin yhteisiä tiedotustilaisuuksia SRVA-toiminnasta sekä muista ajankohtaisista riista-asioista.

SRVA-hälytyspuhelinjärjestelmän kilpailutus tehtiin loppuvuodesta. Järjestelmän toimittajana jatkaa seuraavan kolmen vuoden ajan NSF-Telecom Oy. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän määrärahan avulla SRVA-hälytyspuhelinjärjestelmän palvelu saadaan maksutta poliisin ja riistanhoitoyhdistysten käyttöön.

Oma riistan SRVA-tapahtumien raportointiominaisuus on ollut käytössä vuoden 2017 alusta. Järjestelmän kautta saadaan hyvin kattavasti tilastotiedot eri SRVA-tapahtumista; eläinkolaripaikat, eläinlaji ja sukupuoli, SRVA-tehtäviin osallistuneiden henkilöiden määrä ja käytetyt työtunnit. Eläinkolareista on keskeiset tiedot saatavana myös avoimena datana. Kolaripaikkatietoja voidaan hyödyntää mm. varoitusmerkkien sijoittamisessa hirvieläinvaara-alueilla ja autoilijoille suunnatuissa navigointijärjestelmissä.

Oma riistan SRVA-raportointi yhdessä hälytyspuhelinjärjestelmän tuottaman datan kanssa antavat kokonaiskuvan riistanhoitoyhdistysten organisoimasta SRVA-vapaaehtoistoiminnasta.

Sisäiset palvelut

Tukipalvelut/sisäiset palvelut

Tukipalvelut toteuttavat strategista tavoitetta, jossa toimintaresurseja siirretään tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Tavoitetta toteutetaan laajemmin henkilöstölinjauksilla sekä rekrytointien suuntaamisella ydintoimintoihin. Riistakeskuksen sisäisten ratkaisujen lisäksi tehostamismahdollisuuksia haetaan selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia muiden hallinnonalan laitosten kanssa.

Tukipalvelut vahvistivat toimintavuoden aikana edelleen strategista tavoitetta, jossa henkilötöyöpanoksia siirrettiin organisaatiossa tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Toisaalta mahdollistettiin teknillä ratkaisuilla edellytykset hajautetusti tapahtuvalle työtavalle maantieteellisesti hajallaan olevassa organisaatiossa.

Informaatiopalvelut

- Varasto- ja logistiikkatoiminnot toteutetaan ulkoistettuna siten, että erityisesti riistanhoitoyhdistysten materiaaliopalvelut toimivat sujuvasti.
- Kirjaamotoimintoja keskitetään edelleen siten, että niiden hoitaminen on mahdollista mistä tahansa organisaation toimipisteestä.
- Kielituki vastaa käännösten tuottamisesta ja käännösalihankintojen kustannustehokkaasta järjestämisestä palveluna ydinprosesseille

Asianhallintajärjestelmässä panostettiin edelleen käyttöasteen korottamiseen, jotta sähköiseen arkistointiin siirtyminen tulee mahdolliseksi vuonna 2019. Lupaa sähköiseen arkistointiin siirtymiseksi haettiin arkistolaitokselta syksyllä 2018.

Varasto- ja logistiikkapalvelut tuotettiin ulkoistettuina Booky.fi Oy:n toimesta. Palvelut kilpailutettiin julkisesti syksyllä 2018 ja kilpailun voitti uudelleen Booky Oy. Palvelutasosopimuksessa on varmistettu aiempaakin paremmin riistanhoitoyhdistysten palvelutason säilyminen riittävällä tasolla.

Käännöstuen osaprosessi toimii riistakeskuksessa siten, että kaikki käännöstyöt ohjataan käännös vastaavalle, joka hoitaa suurimman osan käännöksistä itse tai delegoi pienemmän käännöstyön jollekin riistakeskuksen henkilölle. Suuremmat käännökset hoidetaan riistakeskuksen ulkopuolella alihankintana. Toimintavuonna käännettiin 103 erillistä toimeksiantoa ulkopuolisilla kääntäjillä. Riistakeskuksen sisäisenä työnä toteutettiin 170 erillistä käännöstä. Käännöksistä 95 % tehtiin suomesta ruotsiin. Käännöstuen osaprosessi ei kuitenkaan tuota Jägaren -lehden käännöstä, vaan siitä vastaa Metsästäjä-lehden toimitus.

Infrastruktuuripalvelut

- Laitialan toimintakeskuksen myyntiä jatketaan, ellei kauppaa ole syntynyt
- Riistavahinkorekisterin ylläpitoon osallistutaan yhtenä tuotteen omistajana varmistaen siitä saatavat tuottavuushyödyt julkisille hallintotehtäville ja kestäväille riistataloudelle.
- Oma riista -hanketta jatketaan tietohallintostrategian mukaisesti erityisesti muiden riistakonsernin laitosten kanssa yhteiskäyttöisyyttä ja tuottavuushyötyjä tavoitellen. Tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa palvelun toimivuus ja asiakaslähtöisyys
- Tietojärjestelmäkehityksen Road Map päivitetään kahdesti vuodessa ydinprosessien tavoitteiden ja prosessienkehityksen tukemisen varmistamiseksi
- Tietoturva-asioissa toimitaan tietoturva-asetuksen mukaisella perustasolla

Laitialan toimintakeskuksen kiinteistön ja rakennusten välttämätön ylläpito ja valvonta järjestettiin väliaikaisen sopimuksen perusteella. Myyntiponnisteluja jatkettiin koko vuosi 2018. Vuoden 2018 aikana kiinteistöä ei kuitenkaan saatu myydyksi.

Tietojärjestelmätuella on riistakeskuksessa asiantuntijan rooli suhteessa muihin prosesseihin. Useimmat luotavat palvelut rakentuvat jonkinlaiselle sähköiselle järjestelmälle. Tietojärjestelmätuen tehtävänä on osallistua ja vaikuttaa ydinprosessien tarvitsemien järjestelmien määrittelyyn ja varmistaa, että minkäänlaista ei-toivottua fragmentoitumista ei pääse tapahtumaan. Kokonaisuuden tulee pysyä hallinnassa ja julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian raameissa. Toteutettavien järjestelmäominaisuuksien tulee lisätä tuottavuutta ja prosessien nopeutta sekä vapauttaa mahdollisuuksien mukaan manuaalisesta työstä.

Suomen riistakeskus osallistuu julkisen riistakonsernin (maa- ja metsätalouden hallinnonalan) tietohallintostrategian toimeenpanoon kehittämällä tietojärjestelmiä yhdessä laaditun riistakonsernin kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilan mukaisesti, ja edistämällä omalta osaltaan Julkisen riistakonsernin tietojärjestelmien yhteentoimivuustavoitteita.

Jatkuvaa

Suomen riistakeskus noudatti riistakonsernin it-ohjausryhmän viitoittamia strategisia linjauksia. Työn tuloksena on syntynyt tietojärjestelmäkokonaisuus, joka nivoo eri toimijoiden tuottamaa riista- ja asiakastietoa yhteiseen julkaisualustaan ja pääsynhallintaan sekä vähentää päällekkäisyyksiä. EU:n tietosuojadirektiivin voimaantuminen on osaltaan jossain määrin vaikeuttanut ja hidastanut riistakonsernin laitosten järjestelmien ja tietokantojen integraatiota.

Oma riista -palvelussa haetaan hirvieläinten pyyntiluvat, tallennetaan saalisilmoitukset sekä voidaan hallita metsästäjän omia tietoja. Kehittyneet paikkatieto- ja mobiiliominaisuudet ovat lisänneet riistatiedon luotettavuutta, ajantasaisuutta sekä tarkkuutta. Rekisteröityminen on toteutettu Suomi.fi -tunnistautumispalvelun avulla. Oma riista -kirjautumismoduli on käytössä myös Riistavahinkorekisterissä, Tassu-järjestelmässä, riistakeskuksen Riistainfo -palvelussa sekä Metsähallituksen myyntijärjestelmissä.

Metsähallituksen kanssa synkronoitiin vuoden aikana hirvieläinten eri lupahakuihin liittyviä toiminnallisuuksia niin pitkälle, kuin se teknisesti oli mahdollista. Kartta-aineistoihin liittyvät ongelmat jatkuivat vuoden loppuun asti ja aiheuttavat vuoden 2019 lupien käsittelyssä ylimääräistä työtä ja selvittelyä riistakeskuksen osalta.

Riistakeskus jatkoi vuonna 2018 hirvitieto-ominaisuuksien toteuttamista Oma riista -palveluun sekä koodin refaktorointia ja muiden pienempien osakokonaisuuksien tuottamista pääosin maa- ja metsätalousministeriön rahoituksen turvin. Omana hankekokonaisuutenaan ampumakokeen sähköisen talentamisen ominaisuuksien pilotointia Oma riistassa jatkettiin.

Hirvieläinten sähköinen lupahaku toteutettiin suoraan Oma riista -palveluun alkuvuonna 2018 siten että se oli suunnitellusti käytössä lupahaun alkaessa huhtikuussa. Hirvieläinten lupahaku ei siis toimi enää Riistawebin kautta, vaan täydentää samaa asiointikokonaisuutta Oma riistassa. Hakemuksista tuli sähköisinä 97 %. Uusien palveluiden myötä hirviseurueet toimivat jahdin raportoinnin osalta lähes täysin sähköisesti! Näin Luonnonvarakeskuksessa tehtävä hirvisaaliin digitointi on käytännössä jäänyt historiaan.

Riistanhoitoyhdistysten uuden varainjaon toteuttamisen työkaluksi tuotettiin vuoden aikana Oma riista -palveluun toimintatietojen keruun moduli, mikä automatisoi tulevaisuudessa tietotuotannon varainjakomallin pohjaksi mahdollisimman pitkälle. Modulin viimeistely siirtyi vuoden 2019 puolelle, koska tarkentavista kriteereistä ei ollut vielä joulukuun alussa tietoa.

Metsästäjärekisteri toimii integroituna Oma riista -palveluun. Näin metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan. Vuoden aikana toteutettiin myös ampukoetietojen sekä lakisäätteiden toimihenkilötietojen siirto Oma riistasta metsästäjärekisteriin.

Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut

- Valmistaudutaan yhteistyössä JHT -prosessin kanssa riistanhoitoyhdistysten valtionosuuksien maksatukseen vuonna 2018 ja siihen tarvittaviin järjestelyihin ja ohjeistuksiin
- Taloushallinnon toimintojen vaiheittaista ulkoistamista jatketaan tarvittaessa
- Riistakeskuksen palkkausjärjestelmää kehitetään tarpeen mukaan
- Henkilöstönhallintasovellus Sympaa käytetään yksinomaisena henkilöstötietojen hallinta- ja arkistointivälineenä
- Työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma päivitetään tarpeita vastaavaksi vuoden 2017 kyselyn tulosten pohjalta.

Taloushallinnon osa-alueita ja toimintoja hoidetaan Suomen riistakeskuksessa hajautetusti organisaation eri toimipisteistä. Taloushallinnon osaamista on keskitetty, jotta ydintoiminnoille saadaan vapautettua resursseja ja rekrytoinnit voidaan tehdä ydinprosesseille. Vuonna 2018 kierrätettiin sisäisten palvelujen rooleja siten, että tapahtuneet ja tulevat eläköitymiset eivät aiheuta välittömiä rekrytointitarpeita sisäisille palveluille

Taloushallinnon perusprosessien toiminnallisuutta analysoidaan mm. sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella. Laskujen vastaanotto ja kierrätys toimivat ulkoistettuina.

Riistakeskuksen työehtosopimusneuvottelut käytiin tammikuussa ja uusi kaksivuotinen kausi alkoi 1.2.2018. Neuvotellut korotuksen palkkoihin noudattivat yleistä korotuslinjaa, ollen 1,6 % kummallakin sopimusvuodelle.

Työtuntien kirjaaminen tapahtuu toimihenkilön työrooleihin perustuen. Näin voidaan tarkasti selvittää roolien todellinen työmäärä ja kohdentaa kustannukset paremmin eri prosesseille ja projekteille. Vuosi on jaettu kolmeen seurantaosaan, joiden osalta jakautumista seurattiin sekä tuntien kohdentumisen, että kokonaistuntien kertymisen osalta. Tuntien jakautuminen prosesseille ilmenee liitteen 1 taulukosta 7. Työtuntien kokonaistuntien seuranta käytettiin myös ennaltaehkäisevästi työtuntiker-tymien tasaamiseksi.

Vuoden aikana toteutettiin 6 hankintaa julkisella hankintamenettelyllä. Hirviin ja suurpetoihin liittyvät vahinkojen ennakkotorjunta- ja suojausmateriaalin hankintoja on toteutettu myös muilla kuin julkisilla hankintamenettelyillä. Toimintavuoden 2018 hankintamenettelyt onnistuttiin toteuttamaan niin, että niistä ei aiheutunut hankinta-aikasupyyntöjä eikä valituksia.

Syksyllä 2018 valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) suoritti Suomen riistakeskuksessa laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen, minkä yhteydessä tarkastetaan myös toiminnan järjestämisen asianmukaisuus, joka voidaan hallinnossa tulkita erilaisten lainsäädäntöä alempitaisoisten ohjeiden ja määräys-

ten noudattamiseksi. Suomen riistakeskusken hallintomenettelyt todettiin asianmukaisiksi, eikä merkittävää huomauttamista muiltakaan osin ollut.

Riistakeskus vastaa vuodesta 2014 alkaen riistanhoitoyhdistyksille tulevan valtionavustuksen ohjaamisesta riistanhoitoyhdistyksille, sen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista sekä yhdistysten puolesta valtionavustuksen raportoinnista valtionavun myöntäjälle.	Siirretty alkamaan 2018
--	-------------------------

Riistanhoitoyhdistysten valtionapu maksettiin ensimmäistä kertaa riistakeskuksen toimesta. Maksatus toteutettiin kahdessa erässä. Maksatuksen ohjaamisesta ja valvonnasta huolehti Julkisten hallintototeutavien prosessi.

3.2. PALVELUKYKY JA LAATU

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Suomen riistakeskuksen toiminnallisen tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on toteutettu toimintavuonna ja esitetty liitteessä 1 seuraavasti: Mittaaminen perustuu taulukon 3 suoritteisiin. Suoritteiden laadun mittaristo on taulukossa 4.

3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

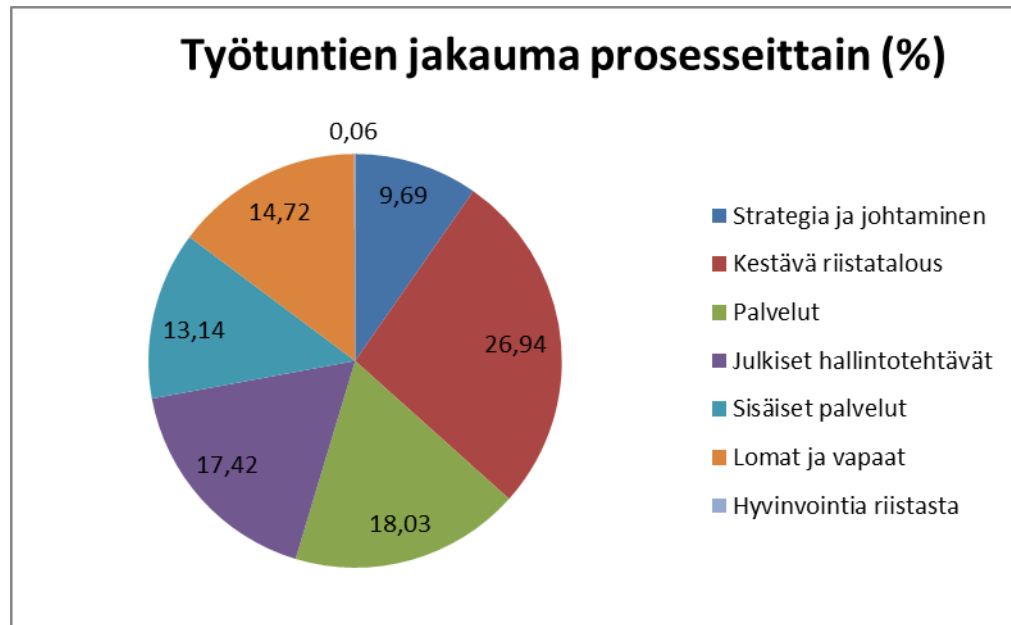
Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä	Toteutettu
---	------------

Toiminnan tuottavuuden selvittämiseksi tarvitaan siis tietoa suoritteista ja suoritteiden tuottamiseen kuluneesta työmäärästä. Taloudellisuuden määrittämiseksi tarvitaan tietoa tuotantopanosten hinnasta.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden mittaamiseksi valittiin muutama keskeinen mittari. Taloudellisuuden tunnusluvut löytyvät liitteen 1 taulukoista 5 ja tuottavuuden taulukosta 6.

Kaavio 2: Kokonaistyöpanoksen (130 951 työtuntia) jakautuminen toimintavuonna 2018 ilmenee seuraavasta kaaviosta.

3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

Suomen riistakeskuksen maksullista toimintaa ovat: 1) hanketoiminta, 2) julkisten hallintotehtävien toimitusmaksut ja 3) varainhankinnan suoritteet: Metsästäjä- ja Jägaren-lehden ilmoitusmyynti ja varastotuotteiden välitys.

Taulukko 1: Kustannusvastaavuuden toteutuminen maksullisessa palvelutoiminnassa ja varainhankinnassa tilivuonna 2018 Suomen riistakeskuksessa.

	Tuotot	Kustannukset	Kustannusvastaavuus
Hanketoiminta	119 173	263 118	45 %
JHT-toiminnot	270 846	1 150 222	24 %
Varainhankinta:			
Metsästäjän ilmoitusmyynti	466 745	155 788	299 %
Palvelutuotteiden myynti	233 034	180 400	129 %

Suomen riistakeskuksen hanketoiminta perustuu erikseen laadittaviin hankesuunnitelmiin ja niille laadittaviin kustannusarvioihin. Kustannusarvioihin mitoitetaan hankkeen suoranaisten henkilöstökulujen ja ostopalvelukulujen lisäksi yleiskustannusosuus, joka vastaa hankkeen henkilötyöpanoksen osuutta Suomen riistakeskuksen yleiskustannuksista. Kaikkiin hankkeisiin ei kuitenkaan voitu kohdistaa täysmittaisia yleiskustannuksia, koska yleiskustannuksia ei ollut esitetty täysmittaisina hankerahoitushakemuksissa.

JHT-toiminnoista saatavat tuotot perustuivat Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2017–2019 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1463/2016) suoritelmaksiin. A.o. asetus on annettu riistahallintolain 33 §:n ja maksuperustelain 8 §:n nojalla. JHT-toiminnoissa on vaikea päästä täyteen kustannusvastaavuuteen, koska maksut nousivat mm. poikkeuslupatapauksissa asiakkaille kohtuuttomiksi. Lisäksi osa suoritteista on säädetty maksuttomiksi.

Metsästäjän ilmoitusmyynti tuottaa 299 -prosenttisesti siitä aiheutuvat kulut.

Palvelutuotteiden välityksen kustannusvastaavuus oli 129 %. Toiminto tuotti ylijäämää palvelutuotteiden välityksen ulkoistamisesta aiheutuneen kustannusten pienenemisen ja uuden Metsästäjän oppaan myynnin pysyttyä lähellä pitkän aikavälin keskimääräistä myyntiä vastaavaa tasoa.

3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta.

Suomen riistakeskuksen aikaansaannoskyvyn mittaristo (samalla tilinpäätöksen henkilöstölukuja) on kuvattu liitteen 1 taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstövahvuus ja työpanoksen toteutunut jakautuminen pääprosesseittain vuosina 2013–2018 ilmenevät ja jakautuminen rahoituslähteittäin taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstöstrategian keskeisenä tavoitteena on työtyytyväisyyden korkea taso sekä osaamisen kehittäminen ja suuntaaminen tukipalveluista ydinprosesseihin.	Jatkuvaa
---	----------

Henkilöstöstrategiset linjaukset

- Riistahallinnon ja valtionhallinnon muutokset sekä digitalisaatio edellyttävät henkilöstöltä valmiutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön ammattitaidon kehittämisessä korostetaan tulevaisuuden osaamistarpeita.
- Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen.
- Henkilöstön urakehitys on mahdollistettu.
- Organisaatio toimii hajautetusti, tavoitteeksi otetaan, että pääsääntöisesti kaikkia tehtäviä aluetehtäviä lukuun ottamatta voidaan hoitaa missä tahansa toimipisteessä. On tärkeää myös urakehityksen kannalta.
- Asiantuntijalaitoksen kehittäminen ja riistahallintolain tuomat uudet tehtävät, mm. asiantuntijaroolit ja kansainvälinen toiminta, edellyttävät uudenlaista alan korkeatasoista osaamista.
- Koska vakanssien määrä on rajattu (62 henkilötyövuoteen) yhdistettynä budjetin niukkuuteen, uuden osaamisen hankkiminen voi tapahtua 1) henkilöstön olemassa olevaa osaamista hyödyntäen, 2) henkilöstön kouluttautumisella ja 3) uusrekrytoinnilla vakanssien vapautuessa luonnollisen poistuman kautta.
- Työpanoksen ja osaamisen siirto tukipalveluista ydintehtäviin edellyttää tukipalveluiden ja myös ydintoimintojen tietojärjestelmien kehityksen jatkamista työn tehokkuuden lisäämiseksi.
- Työtyytyväisyyden seuranta ja seurannasta saatujen tulosten hyödyntäminen määrätietoisella toimintaohjelmalla.
- Tavoitteena on onnistunut henkilöstöpolitiikka ja esimiestyö sekä onnistuneet kehityskeskustelut.
- Suomen riistakeskuksessa noudatetaan työn vaatavuuteen perustuvaa palkkausjärjestelmää.
- Työajat ovat joustavia kaikille henkilöstöryhmille ja etätyö vakiintunut työtapa rooleissa, joissa se on teknisesti mahdollista ja työn tekemistä tehostavaa.

Vuoden 2018 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi

Riistakeskuksessa toimii työhyvinvointiin liittyvien käytännön toimenpiteiden suunnittelijana ja toteuttajana työhyvinvointitiimi. Sen muodostavat lakisääteinen työsuojelutoimikunta sekä hallintopäällikkö ja henkilöstövastaava. Työhyvinvointitiimi kehittää aktiivisesti työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Vuoden 2018 alkupuolella päätettiin vuoden 2017 työhyvinvointikyselyn ja vuoden 2017 kehittämissuunnitelman tulosten pohjalta keskeisimmät työhyvinvoinnin kehittämiskohteet ja laadittiin Suomen riistakeskuksen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2018 johdon ja työhyvinvointitiimin yhteistyönä.

Vuoden 2018 kehittämissuunnitelman päätavoitteet olivat:

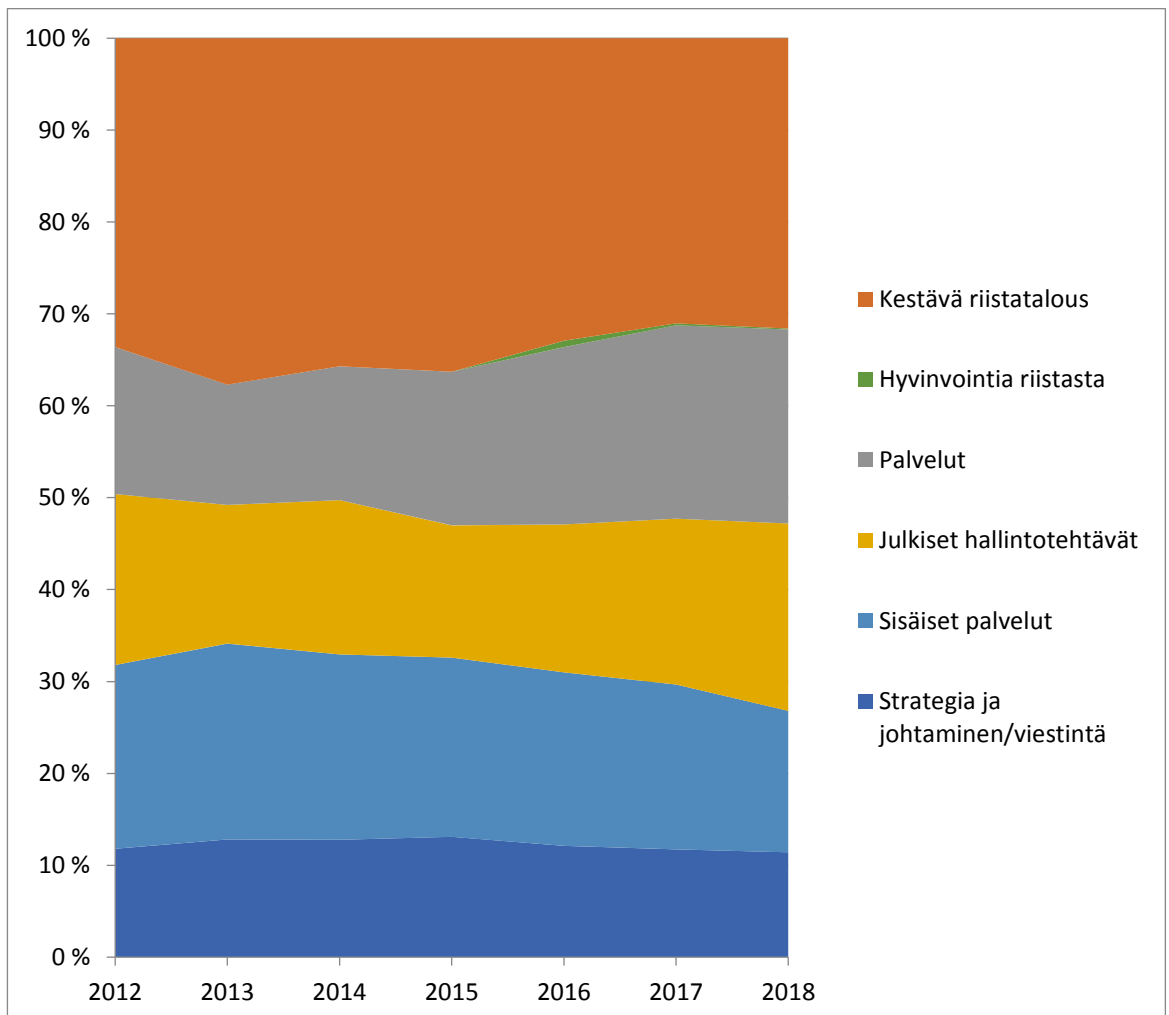
- Työtehtävät jakautuvat tasaisesti
- Esimiestoiminnan kehittäminen, kuunteleva, kannustava ja luotettava esimies
- Rohkea asioiden esille nostaminen

Kyseisiin tavoitteisiin pääsemiseksi sovittiin johtoryhmän kanssa yhteistoiminnassa toimenpiteet. Työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2019 tuotetaan edellisen 2017 kyselyn tulosten sekä vuoden 2018 aikana esille tulleiden tarpeiden pohjalta lisäten siihen työhyvinvointitiimin ehdottamia tavoitteita. Syksyllä 2019 toteutetaan väli vuoden jälkeen jälleen työhyvinvointikysely.

Kehityskeskusteluissa ja niiden seurantakeskusteluissa kartoitetaan sovittujen roolien osaamistilanne ja esitetään sekä hyväksytään toimenpiteitä osaamisen kehittämisen osalta. Riistakeskuksessa työntekijöillä on aktiivinen rooli osaamisensa kehittämisessä.

Riistakeskuksen roolitukset ja roolien tehtävät ovat jatkuvasti esimiesten ja alaisten saatavilla sähköisesti HR -järjestelmä Sympassa. Vuoden 2018 kehityskeskusteluissa tarkastettiin roolien vaatimukset ja ajantarve normaalikäytännön mukaisesti. Lisäksi sovittiin työntekijäkohtaisesti Kilpailukykysovimuksen mukaisten KIKY-tuntien tekemisen ajankohdat siten, että ne kohdentuivat mahdollisimman paljon tiedossa oleviin ruuhkahuippuihin.

Kaavio 3: Seuraavassa kuvassa on esitetty työpanoksen toteutunut (2012-2018) kohdentuminen.

Kaaviosta nähdään, että työajan käytön suuntaaminen ydinprosesseihin on edennyt. Julkiset hallintotehtävät ovat tehostuneet, mutta toisaalta uudistunut lainsäädäntö on tuonut jatkuvasti uusia julkisia hallintotehtäviä. Johtamisen ja strategiaprosessin sekä sisäisten palveluiden osuus on tavoitteiden mukaisesti pienentynyt. Henkilöstörakenteen luontainen muutos on ollut toistaiseksi varsin hidasta.

Palveluiden työnkäyttö on kasvanut, mikä osaltaan johtuu Riistainfo.fi:n kehittämistyöstä ja riistakeskukselta edellytetyistä panostuksista rhy-toiminnan kehittämiseen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukemisen ja neuvonnan vahvistumisesta. Esitettyssä työajan toteumassa ei ole mukana Oma riista helpdeskin ostopalveluna hankittu työpanos.

Henkilöstötietoja

Suomen riistakeskuksella oli toimintavuoden päättyessä 70 työsuhteessa olevaa toimihenkilöä. Näistä 63 henkilöä oli pysyvässä työsuhteessa ja 7 henkilöä määräaikaisessa työsuhteessa. Luettelo henkilöstöstä on liitteessä 5.

Henkilöstötilin päätöksen tiedot on esitetty liitteen 1 taulukossa 7.

4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET

Tulossopimuksen keskeiset tuottavuus- ja kehittämistavoitteet sekä investointihankkeet ovat seuraavat:

<ul style="list-style-type: none"> • Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen ja tehostaminen tavoitteena hallinnollisen taakan ja byrokratian keventäminen ja vapaaehtoistoimijoiden resurssien keskittäminen strategiaan ydintehtäviin • Riistakeskuksen toimintaorganisaation kehittäminen niin, että riistatalouden hyvinvointivaikutuksia voidaan tehokkaasti edistää • Riistakantojen seurantojen sekä niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen, jotta turvataan julkisen talouden leikkauksista huolimatta riittävä tietotaso riistapoliittisen päätöksenteon pohjaksi 	Toteutuneet, raportoitu edellä kohdissa 1-3
<ul style="list-style-type: none"> • Riistahallinnon digitalisointi jatkuu julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian mukaisesti riistakeskuksen koordinoimana. Tavoitteena ovat asiakkaille sujuvat ja kattavat digitaaliset palvelut, jotka samalla mahdollistavat riistakonsernin resurssien keskittämisen ydintehtäviin sekä kustannustehokkaan prosessimaisen alueille hajautetun toiminnan. Järjestelmiä kehitettäessä otetaan huomioon, että riistakeskus vastaa myös riistanhoitoyhdistysten tarvitsemien yhteisten tietojärjestelmien kehittämisestä. 	Toteutunut

Ampumakokeen sähköistämishankkeen pilottivaihe alkoi vuoden vaihteessa. Hankkeessa tuotettiin toiminnallisuudet ampumakoetulosten tallennukseen Oma riista -järjestelmään ja automaattiseen siirtoon Metsästäjärekisteriin. Näin ollen ampumakoetiedot siirtyvät kolmen vuoden kuluessa kaikkien kokeen suorittajien osalta säädösten vaatimalla tavalla Metsästäjärekisteriin. Riistanhoitoyhdistysten varainjaon tukemiseksi aloitettiin syksyllä tilastotietojen tallennuksen ja automaattisen generoinnin hanke, missä ensi vaiheessa saadaan tilastotiedot yhteiseen käsittelyn suoraan toiminnanohjaajien tallentamana ja osin taustahakujen tuottamana.

Tiedot Oma riista -palvelusta siirtyvät automaattisesti riistakeskuksen Lupahallintajärjestelmään. Samoin Lupahallinnasta päätöstiedot siirtyvät Oma riista -palveluun luvansaajan nähtäville. Lisäksi tiedot riistanhoitoyhdistyksen alueen poikkeusluvista tulevat toiminnanohjaajan näkyville.

Riistavahinkorekisterin projektin puitteissa pyrittiin aiempaan tapaan varmistamaan, että kyseinen palvelu tuottaa lisäarvoa myös riistanhoitoyhdistyksille. Riistavahinkorekisterin käyttömahdollisuus myös riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajilla Oma riista -tunnistautumisen kautta. Toiminnanohjaajilla on siten kattavasti informaatiota saatavilla esimerkiksi pyyntilupiin liittyvien lausuntojen antamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen hahmottamiseen.

Riistakeskuksen sisäiset tiimi- ja kehittämispalaverit tapahtuvat pääosin etäkokouksina. Varsinkin tietojärjestelmiin liittyviä koulutuksia on myös järjestetty enenevässä määrin etätyökaluja hyödyntäen. Etäpalaverikäytäntöjen kehittyminen on suurelta osin mahdollistanut matkakustannusten pienemmissä.

5. TILINPÄÄTÖS

5.1. TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Varsinainen toiminta		
Tuotot	391 735,95	458 787,46
Kulut		
Henkilöstökulut	-4 410 803,48	-4 224 213,64
Poistot	-29 556,21	-24 727,97
Muut kulut	-5 514 321,28	-5 145 902,95
Kulujäämä	-9 562 945,02	-8 936 057,10
Varainhankinta		
Tuotot	689 779,82	778 345,80
Kulut	-336 738,67	-359 606,36
Kulujäämä	-9 209 903,87	-8 517 317,66
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	16 051,20	12 323,66
Kulut	-2 130,07	-300,34
Kulujäämä	-9 195 982,74	-8 505 294,34
Yleisavustukset	9 391 320,94	8 477 297,15
Tilikauden tulos	195 338,20	-27 997,19
Tilikauden yli-/alijäämä	195 338,20	-27 997,19

5.2. TASE

Tase	31.12.2018	31.12.2017
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	10 727,21	11 046,65
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	168 000,00	168 000,00
Koneet ja kalusto	50 571,80	45 036,87
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	218 571,80	213 036,87
Sijoitukset	1 535 694,00	1 535 694,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 764 993,01	1 759 777,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	109 334,90	110 903,15
Muut pitkäaikaiset saamiset	7 456,80	6 840,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	66 200,83	56 908,07
Muut saamiset	2 589 151,41	64 061,00
Siirtosaamiset	96 919,35	216 544,04
Rahoitusarvopaperit	4 726,08	4 726,08
Rahat ja pankkisaamiset	4 498 686,61	3 387 673,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 372 475,98	3 847 655,83
V a s t a a v a a yhteensä	9 137 468,99	5 607 433,35
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Arvonkorotusrahasto	810 724,83	810 724,83
Muut rahastot	169 591,65	169 418,92
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 056 461,27	1 871 065,66
Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys	0,00	213 392,80
Tilikauden yli-/alijäämä	195 338,20	-27 997,19
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 232 115,95	3 036 605,02
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	4 547 753,21	1 452 304,93
Ostovelat	267 555,47	244 337,38
Muut velat	79 292,31	75 491,23
Siirtovelat	1 010 752,05	798 694,79
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 905 353,04	2 570 828,33
V a s t a t t a v a a yhteensä	9 137 468,99	5 607 433,35

5.3. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja – menetelmät

Suomen riistakeskuksen pysyviin vastaaviin merkityt omistuskiinteistöt on arvostettu markkinahinta-arviota tai hankintamenoa käyttäen varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Muut aineelliset hyödykkeet on arvostettu hankintamenoonsa, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus perustuu markkinahinta-arvioon.

Vaihto-omaisuus on arvostettu jälleenhankintahinnan tai sitä alemman myyntihinnan määräisenä. Suomen riistakeskuksen rahoitusomaisuuteen merkityt saamiset arvostetaan nimellisarvoonsa, kuitenkin enintään tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaansa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä korkeampaan vertailuperusteen mukaiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Suomen riistakeskuksen omistaman kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Tilikauden poistoina kirjataan kuluksi tasapoistoa vastaava määrä.

Hyödykkeet, joiden taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä enintään 850 euron pienhankinnat yhteissummaltaan tilikaudella alle 2 500 euroa, on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden kuluihin hankintahetken mukaan.

Hyödyke	Pitoaika	Poistoprosentti ja -menetelmä
Pitkävaikutteiset menot	5	20 % tasapoisto
Koneet ja kalusto	5	20 % tasapoisto

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT****Kokonaistuotot ja kulut**

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Yleisavustukset	9 391 320,94	8 477 297,15
Muut tuotot	1 097 566,97	1 249 456,92
Tuotot yhteensä	10 488 887,91	9 726 754,07
Henkilöstökulut, varsinainen toiminta	-4 410 803,48	-4 224 213,64
Henkilöstökulut, varainhankinta	-30 550,93	-21 806,80
Henkilöstökulut, yhteensä	-4 441 354,41	-4 246 020,44
Poistot	-29 556,21	-24 727,97
Muut kulut	-5 822 639,09	-5 484 002,85
Kulut yhteensä	-10 293 549,71	-9 754 751,26
Yli-/alijäämä	195 338,20	-27 997,19

Osinkotuottojen, korkojen ja korkokulujen yhteismäärät

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Osinkotuotot	3 494,64	3 730,90
Muut korko- ja rahoitustuotot	12 556,56	8 592,76
Yhteensä	16 051,20	12 323,66
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 130,07	-300,34
Yhteensä	13 921,13	12 023,32

Eläkevakuutusten takaisinostot

Henkilöstökuluihin sisältyvät eläkekulut 760 151,82 euroa sisältävät eläkevakuutusten takaisinostoista aiheutuneen 168 085,79 euron suuruisen palautuksen. Ilman eläkevakuutusten takaisinoston vaikutusta eläkekulut olisivat 928 237,61 euroa.

	TOIMINTA VALTION VAROIN		TOIMINTA OMIN VAROIN	
	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Varsinainen toiminta				
Tuotot				
Tuotot yhteensä	287 001,34	345 018,56	104 734,61	113 768,90
Kulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-4 394 285,39	-4 162 610,40	-16 518,09	-61 603,24
Poistot	-29 556,21	-24 727,97	0,00	0,00
Muut henkilöstökulut	-117 888,00	-108 463,06	-2 221,20	-3 121,12
Henkilöstön matkakulut	-301 169,59	-291 213,47	-16 328,39	-20 332,55
Hallituksen ja riistaneuvostojen kulut	-121 221,38	-140 200,80	-1 614,01	-3 746,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä	-758 744,14	-534 800,26	-4 658,81	-29 560,12
Palvelujen ostot	-3 081 027,93	-2 785 289,52	-195 726,32	-369 455,41
Vuokrat ja kiinteistökulut	-259 735,99	-254 781,01	-16 027,57	-17 109,31
Muut kulut	-618 491,31	-562 228,15	-19 466,64	-25 601,95
Yleiskustannukset	5 625,00	8 950,00	-5 625,00	-8 950,00
Kulut yhteensä	-9 676 494,94	-8 855 364,64	-278 186,03	-539 479,92
Varsinainen toiminta yhteensä	-9 389 493,60	-8 510 346,08	-173 451,42	-425 711,02
Varainhankinta				
Tuotot	0,00	0,00	689 779,82	778 345,80
Kulut	0,00	0,00	-336 738,67	-359 606,36
Varainhankinta yhteensä	0,00	0,00	353 041,15	418 739,44
Tuotto/kulujäämä	-9 389 493,60	-8 510 346,08	179 589,73	-6 971,58
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot	0,00	0,00	16 051,20	12 323,66
Kulut	-1 827,34	-103,18	-302,73	-197,16
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-1 827,34	-103,18	15 748,47	12 126,50
Kulujäämä	-9 391 320,94	-8 510 449,26	195 338,20	5 154,92
Yleisavustukset	9 391 320,94	8 477 297,15	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	0,00	-33 152,11	195 338,20	5 154,92

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät**

Arvonkorotusrahastoon sisältyy Laitialan kiinteistöön tehty arvonkorotus 168 000 euroa, joka vastaa 80 prosenttia hankintamenosta.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	31.12.2018	31.12.2017
Aineettomat hyödykkeet 1.1.	11 046,65	10 989,74
Lisäykset	5 179,80	5 300,23
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-5 499,24	-5 243,32
Aineettomat hyödykkeet 31.12.	10 727,21	11 046,65
Maa- ja vesialueet 1.1.	168 000,00	168 000,00
Lisäykset, arvonkorotus	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet 31.12.	168 000,00	168 000,00
Koneet ja kalusto 1.1.	45 036,87	54 840,02
Lisäykset	29 591,90	9 681,50
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-24 056,97	-19 484,65
Koneet ja kalusto 31.12.	50 571,80	45 036,87

Koneiden ja laitteiden poistamaton osa

Pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja kaluston poistamaton osa on 50 571,80 euroa.

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden arvo

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 1.345.50 euroa. Vastaava markkina-arvo oli 49 834,76 euroa.

Erittely saamisista	31.12.2018	31.12.2017
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	66 200,83	56 908,07
Muut saamiset	2 589 151,41	64 061,00
Siirtosaamiset	96 919,35	216 544,04
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 752 271,59	337 513,11

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	810 724,83	810 724,83
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	810 724,83	810 724,83
Muut rahastot 1.1.	169 418,92	186 079,96
Lisäykset	172,73	358,11
Vähennykset	0,00	-17 019,15
Muut rahastot 31.12.	169 591,65	169 418,92
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 056 461,27	1 871 065,66
Lisäykset	0,00	213 392,80
Vähennykset	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 056 461,27	2 084 458,46
Tilikauden yli-/alijäämä	195 338,20	-27 997,19
Oma pääoma yhteensä 31.12.	3 232 115,95	3 036 605,02
Muut rahastot	31.12.2018	31.12.2017
Otso-rahasto		
Peruspääoma 1.1.	39 866,59	39 866,59
Käyttöpääoma 1.1.	2 100,27	8 013,12
Lisäykset vuoden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	41,97	87,15
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-6 000,00
Palvelumaksut	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	42 008,83	41 966,86
Nuorisotoimintarahasto		
Peruspääoma 1.1.	3 330,82	6 329,99
Korkotuotot	6,64	19,98
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Annetut avustukset	0,00	-3 019,15
Vähennykset tilikauden aikana		
Pääoma 31.12.	3 337,46	3 330,82
Riistanhoitopiirien rahasto		
Pääoma 1.1.	124 121,24	131 870,26
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	124,12	250,98
Annetut avustukset	0,00	-8 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	124 245,36	124 121,24
Muut rahastot yhteensä	169 591,65	169 418,92

Oman pääoman rahoituskäyttö

Oma riista -hankkeen käyttöön siirtyi vuodelta 2017 Suomen riistakeskuksen hallituksen myöntämän oman pääoman käyttövaltuutuksen perusteella 208 563,66 euroa. Tästä summasta Oma riista -hanke käytti 25 156,21 euroa ja vuodelle 2019 käytettäväksi siirtyi 183 407,45 euroa.

Metsästäjätkinon uudistusprojektin käyttöön siirtyi vuodelta 2017 oman pääoman rahoitusta 80 718,10 euroa. Metsästäjätkinon uudistushanke saatettiin päätökseen vuoden 2018 aikana käyttämättä edellisvuodelta siirtyneitä varoja. Uudisprojekti on saatettu loppuun ja omasta pääomasta myönnettyjen varojen käyttötarve on päätynyt. Vuodelle 2019 ei siirry oman pääoman rahoitusta.

Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan -projektille siirtyi vuodelta 2017 oman pääoman rahoitusta 100 000 euroa, jotka kaikki käytettiin vuoden 2018 projektin menoihin. Hanke päättyi 31.12.2018 eikä oman pääoman varoja siirry vuodelle 2019.

Oman pääoman rahoitusta vuodelle 2019 siirtyy yhteensä 183 407,45 euroa.

Siirtyvät erät ovat laskennallisia, eikä niitä ole kirjattu vuoden 2018 taseeseen.

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Oma riista -hanke		
Tuotot		
Muut tuotot	0,00	10 200,00
Valtionavustus	131 291,04	142 500,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	208 563,66	265 241,32
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2016		200 000,00
Tuotot yhteensä	339 854,70	617 941,32
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	-74 997,01
Matkakulut	-1 214,02	-5 361,42
Ostopalvelut	-152 206,88	-308 481,21
Yleiskustannukset	0,00	-17 900,00
Muut kulut	-3 026,35	-2 638,02
Kulut yhteensä	-156 447,25	-409 377,66
Portal-projekti yhteensä, siirtyy seuraavalle vuodelle	183 407,45	208 563,66
Hirvitietojärjestelmän kehittäminen-projekti		
Tuotot		
Valtionavustus	0,00	200 000,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	0,00	39 591,15
Tuotot yhteensä	0,00	239 591,15
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	-38 207,21
Matkakulut	0,00	-873,00
Ostopalvelut	0,00	-188 825,79
Yleiskustannukset	0,00	-10 750,00
Muut kulut	0,00	-935,15

Kulut yhteensä	0,00	-239 591,15
Hirvitietojärjestelmän kehittäminen-projekti	0,00	0,00
Metsästäjäututkinnon uudistusprojekti		
Tuotot		
Valtionavustus	0,00	30 000,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	80 718,10	108 547,61
Tuotot yhteensä	80 718,10	138 547,61
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	-3 569,28
Matkakulut	0,00	-483,34
Ostopalvelut	0,00	-35 548,82
Yleiskustannukset	0,00	0,00
Muut kulut	0,00	-18 228,07
Kulut yhteensä	0,00	-57 829,51
Uudistushanke on saatettu loppuun, varojen käyttötarve on päättynyt	-80 718,10	
Metsästäjäututkinnon uudistusprojekti yhteensä	0,00	80 718,10
Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan-projekti		
Tuotot		
Valtionavustus	234 825,10	300 000,00
Muu rahoitus	449,33	0,00
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2016	100 000,00	100 000,00
Tuotot yhteensä	335 274,43	400 000,00
Kulut		
Henkilöstökulut	-60 899,03	-11 212,68
Matkakulut	0,00	-1 015,38
Ostopalvelut	-255 625,40	-49 366,84
Yleiskustannukset	-18 750,00	-3 580,00
Muut kulut		
Kulut yhteensä	-335 274,43	-65 174,90
Lupahallintaom. oma riistaan-projekti yhteensä, hanke päättynyt 31.12.2018	0,00	334 825,10

VAKUUEDET JA VASTUUSITOUMUKSET**Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät**

	31.12.2018	31.12.2017
Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut		
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	13 696,29	15 494,80
Myöhemmin maksettavat	17 496,90	20 891,60
Yhteensä	31 193,19	36 386,40

Vuokravastuut

	31.12.2018	31.12.2017
Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut		
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	45 609,66	44 226,42
Myöhemmin maksettavat	4 797,00	43 886,04
Yhteensä	50 406,66	88 112,46

Vuokravakuudet

	31.12.2018	31.12.2017
Taseeseen sisällyttömät vuokravakuudet		
Varsinais-Suomen aluetoimisto	2 500,00	2 500,00
Yhteensä	2 500,00	2 500,00

Tilintarkastajan palkkiot

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilintarkastus	-14 574,19	-13 995,72
Sisäinen tarkastus	-2 205,18	-2 521,40
Muut palvelut	0	-10 539,98
Yhteensä	-16 779,37	-27 057,10

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ**Henkilöstön lukumäärä ja ryhmät**

Tilikauden aikana Suomen riistakeskuksen palveluksessa oli keskimäärin 69,1 henkilöä (68,5 v. 2017 ja 73,5 v. 2016). Vuoden lopussa 23 toimihenkilöä työskenteli keskushallinnossa (23 v. 2017 ja 22 v. 2016), 30 aluehallinnossa (40 v. 2017 ja 40 v. 2016) ja 7 projekteissa ja hankkeissa (8 v. 2017 ja 12 v. 2016).

Varsinainen toiminta

Henkilöstökulujen erittely	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Palkat ja palkkiot	-3 481 456,07	-3 297 399,81
Eläkekulut	-760 151,82	-770 952,33
Muut henkilöstösivukulut	-104 997,00	-118 199,74
Yhteensä	-4 346 604,89	-4 186 551,88
Hallituksen palkat ja palkkiot		
Hallituksen kokouspalkkiot	-6 716,00	-6 240,00
Hallituksen puheenjohtajien palkkiot	-11 200,00	-11 320,00
Eläkekulut	-3 111,54	-3 962,90
Edellisten tilikausien eläkekulun oikaisu	0,00	29 407,15
Muut sivukulut	-406,32	-549,19
Yhteensä	-21 433,86	7 335,06
Riistaneuvosto ja alueneuvostot		
Palkkiot	-37 763,00	-40 378,00
Eläkekulut	-4 735,99	-4 285,76
Muut sivukulut	-265,74	-333,06
Yhteensä	-42 764,73	-44 996,82
Henkilöstökulut yhteensä	-4 410 803,48	-4 224 213,64
Varainhankinta		
Palkat ja palkkiot	-25 084,11	-16 879,63
Eläkekulut	-5 338,70	-4 744,87
Muut henkilöstösivukulut	-128,12	-182,30
Yhteensä	-30 550,93	-21 806,80
Kaikki henkilöstökulut yhteensä	-4 441 354,41	-4 246 020,44

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

<u>Kirjanpitokirja</u>	<u>Säilytystapa</u>
Päiväkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Pääkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Muistiotositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Myyntitositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Ostotositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Palkkatositteet	Paperitositteina
Tilinpäätös	Sidottuna kirjana
Liitetietositteet	Muistitikulla kahtena kappaleena
Tase-erittelyt	Nidottuna

Muistitikujen aineisto on PDF -muodossa sisältäen lukuohjelman MS Windows/i386 sekä Linux/i386 -ympäristöihin, sekä ASCII-tiedostoina.

TOSITELAJIT

- 1 Myyntilaskut
- 2 Suoritukset
- 5 Ostolaskut
- 6 Maksut
- 8 Pk-viennit
- 19 Palkat
- 20 Danske Bank 800011-488486
- 40 Itä-Uudenmaan OP
- 50 Nordea
- 51 Nordea, lupapäätösmaksut
- 60 Aktia
- 70 Säästöpankki

5.4. PÄÄTÖS TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus on kokouksessaan 5.3.2019 päättänyt, että tilivuoden 2018 tuloslaskelman osoittama ylijäämä (195 338,20 €) kirjataan taseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

5.5. ALLEKIRJOITUKSET

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 5. päivänä maaliskuuta 2019

Suomen riistakeskuksen hallitus

Tauno Partanen

Erkki Huhta

Risto Hanhineva

Pentti Pulkkinen

Mikael Nyholm

Marko Mikkola

Pauli Kiviluoma

Aarno Puttonen

Sirpa Thessler

Vilppu Talvitie

Johtaja

Julkisten hallintotehtävien päällikkö

Jari Varjo

Sauli Härkönen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 2019

Helge Vuoti

Helge Vuoti JHT, HT

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Maa- ja metsätalousministeriön määräämä

5.6. KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

1. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista Suomen riistakeskuksen kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Määrärahakehityksen kolmevuotinen TTS -taulukko antaa hyvät perusteet toiminnan suunnittelulle. Aiemmin ollut riski toiminnan ennustettavuudesta on edelleen olemassa, mutta se on vähentynyt, joskin ennustettavuus riippuu edelleen eduskunnan vuotuisista päätöksistä ja metsästäjämäärän kehityksestä.

Metsästäjämäärän kehitys vaikuttaa riistanhoitomaksuvarojen kertymään ja sitä kautta riistakeskuksen rahoituspohjaan. Tulevina vuosina on odotettavissa, että metsästäjämäärä kääntyy lievään laskuun ja sen vuoksi joudutaan varautumaan alenevaan riistanhoitomaksuvarakertymään.

Budjetointi perustui edellisen tilikauden tietoihin. Taloutta ja budjettia seurattiin edellisen tilikauden vertailulukujen perusteella.

2. Arvio Suomen riistakeskuksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Suomen riistakeskuksen taloudellinen asema on edelleen hyvä, ja toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen tilinpäätös päättyi 195 338,20 euroa ylijäämäiseksi. Vuonna 2017 alijäämä oli 27 997,19 euroa ja vuonna 2016 alijäämä oli 394 988,31 euroa.

Toimintavuoden aikana käytettiin Suomen riistakeskuksen hallituksen Oma riista -hankkeelle myöntämää hankerahoitusta 25 156,21 euroa. Vuodelle 2016 ja aiemmille vuosille myönnetystä oman pääoman rahoituksesta siirtyi vuodelle 2019 yhteensä 183 407,45 euroa.

Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan -hanke käytti oman pääoman rahoitusta tilikauden aikana 100 000 euroa. Hanke saatettiin päätökseen 31.12.2018 eikä vuodelle 2019 siirtynyt oman pääomanrahoitusta.

Oman pääoman hankerahoitusta Metsästäjäutukinnon uudistaminen – projektille siirtyi edelliseltä vuodelta 80 718,10 euroa. Uudistushanke saatettiin loppuun vuoden 2018 aikana ja oman pääoman rahoituksen käyttötarve Metsästäjäutukinnon uudistaminen -hankkeelle on päättynyt.

Vuodelle 2019 oman pääoman rahoitusta siirtyi yhteensä 183 407,45 euroa.

Tilikauden tulosta arvioitaessa on otettava huomioon, että tilikauden kuluihin sisältyy Laitilan toimintakeskuksen lakkautushankkeesta aiheutuva 29 016,87 euron suuruisen kustannus.

Vuoden 2018 loppupuolella Valtiontalouden tarkastusvirasto suoritti Suomen riistakeskuksessa laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen osana laajempaa Voittoja tavoittelemattomat yhteisöt ja eräät erillismenettelyt -laillisuustarkastusta. Merkittävää huomauttamista Suomen riistakeskuksen toiminnasta Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ollut.

3. Keskeisimmät tunnusluvut toiminnan sekä taloudellisen aseman ja tuloksen ymmärtämiseksi

Oheiseen taulukkoon on koottu Suomen riistakeskuksen tuottojen rakennetta ja taaseen rakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Toimintavuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Suomen riistakeskuksen tuottojen rakenne								
Varsinaisen toiminnan tuotot	3,7 %	4,7 %	3,0 %	11,3 %	5,2 %	8,0 %	9,5 %	8,2 %
Varainhankinnan tuotot	6,6 %	8,0 %	7,8 %	8,5 %	8,0 %	9,9 %	12,0 %	12,0 %
Valtionavustukset	89,5 %	87,2 %	89,2 %	80,1 %	72,0 %	82,0 %	78,3 %	79,4 %
Muut (sis. satunnaiset erät)	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	14,8 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %
Taseen rakenne								
Taseen pysyvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	19,3 %	31,4 %	37,2 %	36,1 %	29,4 %	47,0 %	58,1 %	58,0 %
Vaihtuvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	80,7 %	68,6 %	62,8 %	63,9 %	70,6 %	53,0 %	41,9 %	42,0 %

Rahojen ja pankkisaamisten (4,498 milj. €) osuus oli 49,2 prosenttia (60,4 % v. 2017, 58,1 % v. 2016, 46,9 % v. 2015, 56,8 % v. 2014, 44,3 % 2013, 32 % v. 2012 ja 32 % v. 2011) taseen loppusummasta ja noin 43,7 prosenttia (35,0 % v. 2017, 27,5 % v. 2016, 21,3 % v. 2015, 31,2 v. 2014, 26,7 % v. 2013, 19 % v. 2012 ja 20 % v. 2011) vuotuisista kuluista

4. Henkilöstötiedot esitetään toimintaa kuvaavassa mittariliitteessä

5. Ympäristötekijät

Suomen riistakeskus noudattaa toiminnassaan kestävästä käytön periaatetta. Riistakeskuksen toimitilat ovat Laitialan toimintakeskusta lukuun ottamatta toimistokiinteistöjä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristöhaittoja. Toimistojätteiden keräys ja kierrätys on järjestetty.

6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Nykyisen TTS suunnitelmien mukainen riistakeskuksen valtionapu on merkitty vuoden 2018 jälkeen lähivuodet muuttumattomaksi. Sähköisten palveluiden kehittäminen ja lieväkin inflaatiokehitys aiheuttavat, että palkkaus- ja kulutusmenojen karsimista jatketaan. Toimitilarationalisointien lisäksi on varauduttava henkilöstömäärän lievään vähennykseen luontaisen eläköitymisen kautta. Lisäksi TTS:n mukaisen valtionosuu- den kehitys riippuu eduskunnan päätöksistä sekä metsästäjä määrän tulevasta kehityksestä. Suomen riistakeskuksen talouden odotetaan vuonna 2019 olevan hieman aiempia vuosia väljempi, mutta tiukkenevan viisivuotisen suunnittelujakson loppua kohden.

Vuoden 2019 aikana Suomen riistakeskuksen tarkoituksena on saattaa loppuun Laitialan toimintakeskuksesta luopuminen. Tämän odotetaan vähentävän Suomen riistakeskuksen toimitila- ja toimistokuluja.

Oma riista palvelujen käyttöönoton odotetaan automatisoivan Suomen riistakeskuksen lupahallintoa ja yksinkertaistavan lupahallintomenettelyä. Oma riistaan rekisteröityneiden määrän lisääntyessä on tulevaisuudessa mahdollista julkaista osa valistuslehdistä sähköisenä.

Vuonna 2019 aloitetaan merkittävä Hirvitalousalueiden toiminnan kehittäminen 2019-2021 -hanke, jonka keston ajaksi Suomen riistakeskukseen palkataan useita määräaikaisia henkilöitä.

Riistanhoitomaksuun vuonna 2018 saatu korotus, turvaa riistakeskuksen toiminnan jatkuvuuden nykyisen laajuusena lyhyellä aikavälillä. Keskipitkällä aikavälillä on varauduttava menojen karsimiseen, mikä saattaa vaikuttaa palvelukykyä laskevasti.

6. LIITTEET

No		Sivu
Liite 1:	Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo	66
Liite 2:	Yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat kehittämis- ja innovaatiohankkeet	71
Liite 3:	Suomen riistakeskuksen valtakunnallisten toimielinten kokoonpano	73
Liite 4:	Julkisten hallintotehtävien päätösmäärät	75
Liite 5:	Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2018	76

Liite 1: Taulukko 3		Tuloksellisuusmittarit					
Suoritteet							
Prosessi/ Suoritteet							
Strategia ja johtaminen/Viestintä							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Annettujen lausuntojen määrä	Lausuntojen määrä	100	94	108	100	53	63
Metsästäjä-lehden painosmäärä ja saavutettujen kontaktien määrä	Painosmäärä	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Lukijamäärä		2,2	2,09		1,84	
	Lukuaika/lehti		30-59 min	30-59 min		30-59 min	
Nettikontaktien aktiivisuus	Kävijämäärä	438 163	556 777	761 532	2 629 734	3 034 012	
	Käytetty aika, min	3:02	2:55	2:52	2:48	2:32	
Tiedotteiden määrä	Tiedotteita	85	142	189	175	166	160
JHT		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lupapäätösten määrä	Pyyntiluvat	140	71	68	68	52	62
	Hirvieläinten pyyntiluvat	1 892	1 915	1 919	1 937	2 003	1 967
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	472	432	480	420	471	361
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	666	654	249	155	112	124
	Muut luvat ja päätökset	560	643	649	1 078	905	968
	Yhteensä	3 730	3 715	3 365	3 658	3 543	3 482
Metsästäjätkinnon suorittaneiden määrä	Henkilöiden kokonaismäärä	6 984	6 577	6 598	6 750	6 360	6 475
	Joista naisia	19,5 %	21,2 %	25,9 %	25,1 %	27,1 %	27,1 %
Palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asiakaspalvelutapahtumien määrä	Puhelintapahtumat	3 210	3 238	4 866	5 841	4 773	3 371
	Sähköpostitapahtumat	873	1 138	2 032	2 140	2 050	1 495
Riistanhoitomaksun maksaneet/ Rekisterissä olevat	Henkilömäärä metsästäjärekisterissä	372 697	372 700	377 082	372 775	375 260	376 986
	Riistanhoitomaksun maksaneet	308 390	306 542	306 277	304 245	306 020	302 988
	Maksaneiden osuus	83 %	83 %	81 %	82 %	82 %	80 %
	Metsästäjien keski-ikä	48,8	49,1	50,7	51,0	51,3	50,6
Metsästäjärekisterin palvelutapahtumien määrä	Palvelutapahtumat	23 566	26 143	39 573	36 913	38 625	33 680
	Itsepalvelutapahtumat						
RHY-tukitapahtumat	Neuvottelupäivät	39	38	30	32		
	Osanottajien määrä niihin	1 126	646	856	907		
	Työtunnit rhy-neuvontaan	10 985	7 709	9 215	12 784	14 145	9 847
Kestävä riistatalous		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hoitosuunnitelma-toimenpiteet	susi				60	70	80
Työryhmjäsenyydet	Työryhmiä	89	101	93	97		
Sisäiset palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Materiaalipalvelu-tapahtumien määrä	Lähetyksiä	5 829	5 981	6 017	4 297	4 481	4 045

Liite 1: Taulukko 4							
Laatu	(asiakastyytyväisyyden arvosana 1= heikko...5=erinomainen)						
Prosessi/ Suoritteet							
Strategia ja johtaminen/Viestintä		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lukijatytyväisyys (Lukijatutkimus)	Metsästäjä	3,6	4,0	3,95		3,48	
	Jägaren	3,6	4,0	3,95		3,48	
Nettisivujen käytettävyys	Arvosana	3,6	2,3	3,66		3,43	
Tiedotteiden läpimeno	Uutisten määrä	1 769	2 685	4 421	2 518	2 636	1 597
Sidosryhmätytyväisyys	Tarpeellisuus	4,1	4,2	4,3			
	Onnistuminen	3,6	3,6	3,54			
JHT		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lupapäätösten laatu lupatyypeittäin	Pyyntiluvat	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut
	Hirvieläinten pyyntiluvat	13 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Valitusten läpimeno- %	Luontodirektiivin poikkeusluvat	ei ollut	0 %	0 %	0 %	20 %	
	Lintudirektiivin poikkeusluvat	17 %	0 %	27 %	50 %	50 %	50 %
	Muut luvat	ei ollut	0 %	0 %	0 %	0 %	
Metsästäjäututkinnon suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjäututkinto	4,2	4,3	4,3	-	4,3	-
Tyytyväisyys metsästäjävakuutukseen	Vakuutus	4,3	4,3	4,2	-	4,2	-
Palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asiakaspalvelutapahtumien laatu (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Puhelin- ja sähköpostitapahtumat	3,6	3,6	3,58			
Metsästäjäkurssin suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjäkurssi	4,0	4,3	4,21			
Tyytyväisyys palveluihin (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Metsästyskortti ja maksaminen	4,2	4,2	4,2			
	Lehti	3,9	4,0	3,95		3,48	
RHY-tukitapahtumat (Rhy-kysely)	Neuvottelupäivät	3,8	3,9	4	4	3,92	
	Neuvontatapahtumat	3,5	3,9	4	3,8	3,8	
Kestävä riistatalous		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sidosryhmätytyväisyys	Onnistuminen	3,6	4,2	4,3	4,22	4,22	
	Vaikutusmahdollisuudet	3,2	3,2	3,13	3,07	3,07	
Sisäiset palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Materiaalipalvelu-tapahtumien laatu (Rhy-kysely))	Palvelun arvosana	3,9	4	3,7	3,8	3,82	

Liite 1: Taulukko 5							
Taloudellisuus							
Prosessi/ Suoritteet							
Kaikki prosessit							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Varsinaisen toiminnan kustannukset prosesseittain ja projekteissa, 1000 €	Strategia ja johtamien	824	847,6	815,8	777,1	643,8	684,3
	KRT	1 275	1 316,3	1 512,9	1 433,0	1 410,5	1 435,4
	HRT				37,0	2,6	0,6
	Palvelut	877	878,5	953,7	1 072,2	1 116,0	1 080,9
	JHT	1 302	1 340,9	1 365,9	1 377,6	1 360,3	1 540,1
	Sisäiset palvelut	1 433	1 243,9	1 194,6	1 012,2	1 146,6	822,8
	Hanketoiminta	1 586	2 263,9	2 184,6	2 419,2	2 286,3	2 866,3
	Yhteensä	8 736	9 381,7	9 560,5	9 669,5	9 394,8	9 954,7
Strategia ja johtaminen/Viestintä							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Johtamisen yleiskustannus	Prosessin kokonaiskustannus, 1000 €	823,6	847,6	815,8	777,1	643,8	684,3
	Yleiskustannus-%	9,4 %	9,0 %	8,5 %	8,0 %	6,7 %	6,9 %
Lehden nettokustannus	Nettokustannukset 1000 €/vuosi	841,5	815,6	927,4	919,8	813,7	891,3
	Kustannus, €/rh-maksun maksanut	2,73	2,66	3,03	3,02	2,66	2,94
Nettisivujen kustannus	Kustannukset, 1000 €	48,6	45,5	35,6	36,7	41,0	
	Kustannukset/kontakti, €	0,111	0,082	0,047	0,014	0,014	
JHT							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lupapäätösten kustannus lupatyypeittäin, €	Pyyntiluvat	133	166	220	188	93	248
	Hirvieläinten pyyntiluvat	156	120	118	144	159	244
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	306	283	394	324	311	475
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	312	339	376	524	423	565
	Muut luvat	135	129	125	89	98	103
Metsästäjävakuutuksen kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €	197,2	206,6	208,5	152,4	103,5	92,3
	Kustannukset/vakuutettu, €	0,64	0,67	0,68	0,50	0,34	0,30
Metsästäjärekisterin hoidon kustannus	Yhteensä, 1000 €	183,8	214,7	323,5	274,5	336,5	297,5
	€/rekisteröity henkilö	0,49	0,70	0,86	0,74	0,9	0,79
Palvelut							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asiakaspalvelutapahtumien kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €	61,7	39,5	71,9	100,2	81,7	91,7
	Kustannukset/tapahtuma, €	15,11	12,2	10,4	12,6	12,0	18,8
Sisäiset palvelut							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Materiaalipalvelutapahtumien tuotto/tapahtuma	Tuotto yhteensä, 1000 €	-46,0	-1,8	-133,3	16,5	73,5	42,3
	Tuotto/ tapahtuma, €	-7,88	-0,3	-22,1	3,85	16,4	10,5
Sisäisten palveluiden kustannukset	Kulut yhteensä, 1000 €	1 433,3	1 243,9	1 194,6	1 012,2	1 146,6	822,8
	Yleiskustannus-%	16,4 %	13,3 %	12,5 %	10,5 %	12,2 %	8,3 %
Johtamisen ja tukipalveluiden yleiskustannus	Yleiskustannus, €/HTV	29 300	26 814	25 940	24 345	26 253	21 811
		25,8 %	23,0 %	21,0 %	18,5 %	18,9 %	15,1 %
Tietotekniikan investoinnit	Yhteensä, 1000 €	222,0	819,9	957,9	917,3	1 029,5	1 257,8
	€/htv	2 882	10 511	12 360	12 480	15 095	13 798
Tietotekniikan käyttökulut	Yhteensä, 1000 €	244,0	273,7	300,7	309,4	338,4	304,4
	€/htv	3 169	3 508	3 880	4 209	5 355	4 405
Toimitalakustannukset	Yhteensä, 1000 €	307,5	295,8	312,9	282,2	271,9	275,8
	€/ m2	99,5	93,7	90,4	92,0	89,6	90,9
	€/ htv	3 993	3 712	4 038	3 840	3 987	3 991
Matkakustannukset	Yhteensä, 1000 €	483,7	430,2	411,2	368,6	312,6	317,9
	€/htv	6 282	5 516	5 306	5 015	4 584	4 600

Liite 1: Taulukko 6							
Tuottavuus							
JHT		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tuottavuus lupahallinnossa, päätöstä/HTV	Pyyntiluvat	893	682	600	730	1 179	562
	Hirvieläinten pyyntiluvat	763	939	1 122	950	693	572
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	389	399	335	424	354	294
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	381	333	351	262	260	247
	Muut luvat	883	875	1 053	1 549	1 119	1 351
Palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asiakaspalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	1,20	1,15	1,74	1,85	1,77	2,1
	Suorite/htv	3 400	3 800	3 960	3 728	3 852	2 284
Sisäiset palvelut		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Materiaalipalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	0,710	0,705	0,84	0,29	0,36	0,33
	Suorite/htv	8 210	8 484	7 163	14 817	12 482	12 258
Liite 1: Taulukko 7							
Aikaansaannoskyky							
Kaikki prosessit		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Henkilöstötietoja tilinpäätökseen							
Henkilötyövuosien määrä rahoituslähteittäin	Mom. 30.40.50 (rh-maksu)	65	62	64	63	62	62
	Mom. 30.40.50 hankerahoitus	4	8	9	9	6	7
	Muu rahoitus	7	8	4,5	1,5	0,2	0,1
	Yhteensä	76	78	77,5	73,5	68,2	69,1
Henkilötyöpanoksen jakauma prosesseittain	Strategia ja johtaminen/viestintä	13 %	12,8 %	13,1 %	12,1 %	11,7 %	11,4 %
	Kestävä riistatalous	38 %	35,7 %	36,3 %	32,9 %	31,0 %	31,6 %
	Hyvinvointia riistasta				0,7 %	0,2 %	0,1 %
	Palvelut	13 %	14,6 %	16,7 %	19,3 %	21,0 %	21,1 %
	Julkiset hallintotehtävät	15 %	16,8 %	14,4 %	16,1 %	18,1 %	20,4 %
	Sisäiset palvelut	21 %	20,2 %	19,5 %	18,9 %	17,9 %	15,4 %
	Yhteensä	100 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Projektien osuus tästä	17 %	16,5 %	16,7 %	13,9 %	6,7 %	9,5 %
Henkilöstön ikä jakauma luokkiin	Ikäryhmä						
	20 - 29	6 %	6 %	8 %	4 %	4 %	9 %
	30 - 39	19 %	20 %	21 %	20 %	24 %	18 %
	40 - 49	27 %	22 %	21 %	26 %	25 %	24 %
	50 - 59	38 %	35 %	36 %	37 %	31 %	36 %
	60 -	9 %	17 %	14 %	14 %	16 %	13 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Keski-ikä, vuotta	Naiset	51,7	51,1	49,3	51,2	50,9	46,6
	Miehet	45,2	45,6	46,2	46,7	45,7	46,3
	Kaikki	47,3	47,3	47,1	48,1	47,1	46,4
Koulutustaso	Lisensiaatti tai tohtori	4 %	4 %	4 %	5 %	9 %	9 %
	Korkeakoulututkinto	42 %	43 %	46 %	43 %	47 %	46 %
	Opisto- / AMK -tutkinto	42 %	42 %	41 %	42 %	41 %	41 %
	Ylioppilastutkinto	3 %	2 %	0 %	1 %		
	Keski- / peruskoulu	10 %	8 %	9 %	8 %	4 %	4 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Työsuhteen laatu	Pysyvä	62	64	59	61	61	63
	Määräaikainen	14	15	17	13	10	7
Työvoimakustannukset	Kokonaiskustannukset 1000 €/vuosi	4 484,5	4 615,5	4 689,6	4 452,0	4 246,0	4 441,4
	Kokonaiskustannukset 1000 €/htv	58,2	59,1	60,5	60,6	62,2	64,3
	Väilliset kustannukset % palkoista	28,1 %	28,9 %	29,6 %	30,0 %	25,9 %	24,7 %
Lähtövaihtuvuus	Lähtövaihtuvuus, %	2,7 %	3,7 %	11,1 %	9,0 %	10,3 %	6,9 %
Tulovaihtuvuus	Tulovaihtuvuus, %	6,7 %	7,4 %	3,7 %	7,7 %	9,0 %	2,8 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiset	Työkyvyttömyyseläkkeelle, %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Työterveyshuolto, bruttomeno	Työterveyshuoltomenot, €/htv	558,7	594	866	636,3	885,5	972,9
Työhyvinvointi-indeksi	Työhyvinvointi-indeksi	13,0	Ei tutk.	13,5	Ei tutk.	13,8	Ei tutk.

LIITE 2

YHTEISKUNNALLISTA VAIKUTTAVUUTTA TUKEVAT KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOHANKKEET

Hankkeen nimi	Hankkeen kuvaus	Tila
Supikoira After - Life, Pohjois-Suomi	Tavoitteena on estää supikoiran leviäminen Suomessa ja Skandinaviassa jatkamalla ja edelleen kehittämällä Life+ MIRDINEC -hankkeen työtapoja ja toimintamalleja.	päättyi 2016 hankkeena, jatkuu ostopalveluna
Hyljekantojen hoitosuunnitelman päivittäminen	Hoitosuunnitelma päivitettiin vuoden 2018 aikana ja sen päätavoitteena on lieventää kalastuksen ja hyljekantojen välistä konfliktia.	päättyi 31.12.2018
Digiriistametsä, METSO -hanke	Tavoitteena edistää maanomistajien arvopohjaperusteista riistametsänhoitoa luomalla riistatalouden elinympäristömuuttujia metsään.fi palveluun. METSO-rahoitteinen yhteishanke Suomen metsäkeskuksen kanssa	jatkuu, päättyi 28.2.2019
Hirvieläinten kannanhoidon kehittäminen 2016 - 2019	Tavoitteena on kehittää pienten hirvieläinten kannanseurantajärjestelmä yhteistyössä Luken kanssa. Tavoitteena on myös edistää tavoitteellista kannanhoidoa riistakeskusalueilla, kehittää valikoivaa verotusta ja tuottaa koulutusmateriaalia aihepiiristä.	päättyi 31.12.2018
Riistametsänhoito	Hankkeen tavoitteena on edistää metsäkanalintujen elinympäristöjen hoitoa osana metsätaloutta.	päättyi 31.12.2018
Suurpetovahinkojen estäminen ja siihen liittyvään kokeilutoiminta	Sähköaitatarvikkeiden hankinta mehiläisvahinkojen torjuntaan ja karkoituslaitteiston kokeilut. Määrärahapäätös vuodelle 2017 on tullut 29.3.2017	jatkuu
Reviiriyhteistyön kehittämisen -hanke	Tavoitteena on tukea susikannan hoitosuunnitelmaan perustuvaa riistakeskusalueiden ja reviiriyhteistyöryhmien työtä.	päättyi 2018
Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estäminen	Määrärahalla hankittiin Trico- syönninestoainetta, jota on käytännössä testattu Suomessa kahden vuoden ajan. Saatujen kokemusten mukaan Trico on oikein käytettynä erittäin tehokas ja pitkävaikutteinen syönninestoinen hirvieläinvahinkojen ennaltaehkäisemiseen. Se on tarkoitettu havu- ja lehtipuiden taimien suojaamiseen. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estäminen määrärahapäätös on tullut 13.6.2017 vuosille 2017 – 2018.	jatkuu
Majavakantojen hallinta, toimienpideohjelma	Hankkeessa hankittiin lisätietoja kahden eri majavalajin populaatioiden päällekkäisyydestä sekä Lapissa, että Länsi-Suomessa. Lisäksi ohjattiin metsästysseurojen kannanhoidoa alueilla, joissa lajien päällekkäinen esiintyminen voi muodostaa uhan euroopanmajavalle.	jatkuu
Metsäpeura Life+ hanke	Osallistutaan Metsähallituksen Metsäpeura Life+ hankkeeseen, jonka tärkeimmät osiot riistakeskuksen osalta liittyvät palautusistutusten tukemiseen ja lajin hoitosuunnitelman päivittämiseen 2020.	jatkuu

YLEISAVUSTUKSELLE TOTEUTETTAVAT KEHITTÄMISHANKKEET

Oma riista Portal- hanke	Oma riista -palveluun tehtiin vuoden 2018 aikana lisää kehityspiirteitä ketterillä menetelmillä. Yleisavustusosuudella tuotettiin pienempiä osakokonaisuuksia, kuten rajapintojen rakentamista, kanalinumallin teknistä tukea sekä koodin parantamista ja tietoturvaominaisuuksien kehittämistä.	jatkuu
RHY koordinaatio ja kehittäminen	Tavoitteena on rhy-toiminnan, yhteistyömahdollisuuksien ja etenkin toiminnanohjaajan työn kehittäminen ja hyvien käytäntöjen laajempi käyttöönotto. Toiminnanohjaajien uusimuotoinen peruskoulutus ja neuvonta. Rhy:itä tuettiin vapaaehtoisissa yhdistymissä ja selvitystyössä. Hallitusten jäsenille järjestettiin 44 koulutustilaisuutta ja lisäksi tuotettiin koulutusmateriaalia heille. Ampumaratojen tilanteen selvitystyö tehtiin etenkin ympäristölupien osalta. SRVA-sopimukset uudistettiin kaikkien rhyiden osalta ja järjestettiin niihin liittyvät informaatiotilaisuudet.	jatkuu
HelpDesk-hanke	Oma riistan käyttäjille tarkoitettu neuvontapalvelu, joka hankittu ostopalveluna kahdelta rhy:ltä. Tehtävänä on myös osallistuminen OR:n kehitystyöhön ja uusien ominaisuuksien testaamiseen sekä osallistua etenkin rhy- käyttäjille pidettäviin koulutustilaisuuksiin.	jatkuu
Oma riistan RHY tilastominaisuudet	Uuden toiminnan intensiteettiä perustuvan rhy -varainjaon työkaluksi tuotettiin vuoden 2017 määrittelyjen pohjalta toiminnallisuudet, joilla tallennetaan ja kerätään rhy:sten toimintatiedot ja niiden perusteella tuotetaan jyvityskone valtionavun määrittämiseksi jokaiselle rhy:lle.	jatkuu
Riistatalouden kokonaistaloudellinen arvo Suomessa	Hankkeen tarkoituksena on selvittää riistatalouden arvo Suomessa, niin metsästäjien harrastukseensa käyttämät rahavirrat, työllisyysvaikutukset kuin vapaaehtoistyön arvo.	päättyi 31.12.2018
Terveyttä ja hyvinvointia valtion mailta	Hankkeen nimi muutettu: Terveyttä ja hyvinvointia riistataloudesta. Hankkeessa selvitetään riistatalouden terveysvaikutuksia yhteistyössä Luken kanssa.	jatkuu
Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointi	Hankkeen tarkoituksena on yhteistyössä JAMK:in kanssa selvittää riistatalouden liiketoimintamalleja ja niiden soveltuvuutta Keski-Suomeen.	päättyi 31.12.2018
Riistatalousverkostojen tukeminen erätalousfoorumin järjestäminen	Hankkeen tarkoituksena on järjestää foorumi riistataloustoimijoille. Toteutettiin yhdessä JAMK:n kanssa.	päättyi 31.12.2018

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN VALTAKUNNALLISTEN TOIMIELINTEN KOKOONPANO**LIITE 3**

HALLITUS toimintavuonna 2018

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tauno Partanen, puheenjohtaja	Einari Kapiainen
Asko Keski-Nisula, varapuheenjohtaja	Risto Hanhineva
Leo Houhala	Esa Rätty
Erkki Huhta	Ari Ohinmaa
Martin Hägglund	Mathias Lindström
Markku Pärssinen	Toimi Kalliokoski
Vilppu Talvitie	Heikki Lehtinen
Ilkka P. Laurila 1.1.-22.8.	Kirsi Arvelo
Sirpa Thessler 23.8.-31.12.	Kirsi Arvelo
Aarno Puttonen	Vesa Malila
Marko Mikkola	Sirpa Kuhlström

VALTAKUNNALLINEN RIISTANEUVOSTO 1.8.-31.12.2018

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Juhani Kukkonen, puheenjohtaja	Seppo Törnroos
Martin Hägglund, varapuheenjohtaja	Seppo Lohimies
Juha Mäki	Pekka T. Partanen
Ilkka Tiainen	Jarmo Myllylä
Asko Keski-Nisula	Teuvo Suutari
Leo Houhala	Yrjö Soidinmäki
Jari Huhtamella	Paula Ajanki
Jouko Arvo	Raimo Kinnunen
Toni Peltoniemi	Sauli Ojatalo
Kimmo Alakoski	Pertti Salminen
Veikko Sorsa	Esa Rätty
Juha Savolainen	Marko Metso
Mathias Lindström	Pasi Sandvik
Erkki Kallio	Mika Tuomisaari
Mikael Antell	Markku Tuominen
Sami Niemi	Sanna Paanukoski
Suvi Borgström	Esko Hyvärinen
Ahti Putaala	Antti Maukonen
Anssi Niskanen	Pekka Hovila
Sirpa Thessler	Veijo Pruuki 1.1.-17.4.
	Otso Huitu 18.4.-31.12
Mikko Tiirola	Timo Leskinen
Tuomas Hallenberg	Panu Hiidenmies 1.8.-8.11.
	Heli Siitari 9.11.-31.12.
Vesa Luhta	Riku Lumiaro

JOHTORYHMÄ

<u>Nimi</u>	<u>tehtävä</u>
Jari Varjo	johtaja
Sauli Härkönen	julkisten hallintotehtävien päällikkö
Jari Pigg	apulaisjohtaja, palvelupäällikkö
Jarkko Nurmi	riistatalouspäällikkö
Tuomo Pispala	hallintopäällikkö
Klaus Ekman	viestintäpäällikkö

JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN PÄÄTÖKSET

LIITE 4

	2014	2015	2016	2017	2018
<u>PÄÄTÖSTYYPPI</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>
ML 10 §	71	68	68	52	62
ML 26 §	1915	1919	1937	2003	1967
ML 28 §	255	285	367	353	419
ML 35 §	-	-	-	54	39
ML 40 §	9	5	4	5	3
ML 41 §:n 3 momentti	26	24	18	27	24
ML 41 a §:n 1 momentti	102	124	131	140	96
ML 41 a §:n 3 momentti	328	355	288	289	264
ML 41 b §	625	227	148	106	108
ML 41 c §	48	47	45	42	41
ML 41 d §	46	34	17	28	37
ML 42 §	20	35	8	7	6
ML 49 a §	0	0	0	0	2
ML 52 §:n 1 momentti	34	33	36	45	43
ML 52 §:n 3 momentti	36	35	32	25	21
Kielletyt pyyntivälineet	21	12	11	6	7
Täydennyspäätös	0	1	0	0	0
Hakemusten peruuttaminen	42	36	68	49	72
Tutkimatta jättäminen	5	7	0	9	4
Nimittämispäätökset (rhy)	132	118	480	303	26
Yhteensä	3715	3365	3658	3543	3482

Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2018

Liite 5.

Ala-ajos	Ilkka	Kiinteistönhoitaja	Keskushallinto
Alhainen	Mikko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Boström	Irene	Asiantuntija	Keskushallinto
Ekman	Klaus	Viestintäpäällikkö	Keskushallinto
Eronen	Visa	Riistapäällikkö	Uusimaa
Hakala	Sirpa	Asiantuntija	Keskushallinto
Harju	Saana	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Hautanen	Jaakko	Riistasuunnittelija	Rannikko-Pohjanmaa
Heikkilä	Juha	Riistasuunnittelija	Pohjanmaa
Hepo-oja	Harri	Riistapäällikkö	Oulu
Hermansson	Jörgen	Riistasuunnittelija	Varsinais-Suomi
Hokkanen	Ville	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Huhtinen	Riitta	Asiantuntija	Keskushallinto
Härkönen	Sauli	JHT-päällikkö	Keskushallinto
Hölli	Otto	Tietojärjestelmäasiantuntija	Keskushallinto
Impola	Antti	Riistapäällikkö	Satakunta
Juntunen	Ritva	Asiantuntija	Keskushallinto
Kangas	Veli-Matti	Riistasuunnittelija	Oulu
Kapiainen	Keijo	Koulutusvastaava	Keskushallinto
Kervinen	Matti	Riistasuunnittelija	Pohjois-Savo
Keränen	Jukka	Riistapäällikkö	Kainuu
Kiukas	Erkki	Riistapäällikkö	Kaakkois-Suomi
Korhonen	Tuija	Asiantuntija	Keskushallinto
Kotilainen	Reijo	Riistasuunnittelija	Pohjois-Karjala
Kuhlström	Sirpa	Riistasuunnittelija	Keskushallinto
Kuittinen	Juha	Riistapäällikkö	Pohjois-Karjala
Kuitunen	Tero	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Kursula	Olli	Riistapäällikkö	Keski-Suomi
Körhämö	Jani	Riistapäällikkö	Pohjois-Häme
Laaja	Reima	Riistasuunnittelija	Satakunta
Laine	Eerojuhani	Riistasuunnittelija	Lappi
Lamberg	Teemu	Riistasuunnittelija	Keski-Suomi
Laukkanen	Paula	Projektityöntekijä	Keskushallinto
Lehikoinen	Pekka	Talouspäällikkö	Keskushallinto
Littow	Inga	Asiantuntija	Keskushallinto
Luoma	Mikael	Riistapäällikkö	Pohjanmaa
Lyly	Mari	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Lönnfors	Carola	Asiantuntija	Keskushallinto
Miettinen	Janne	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Mikkola	Marko	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Häme
Muuttola	Marko	Riistasuunnittelija	Etelä-Häme
Mäkinen	Suvi	Harjoittelija	Keskushallinto
Mänty	Maria	Asiantuntija	Keskushallinto

Norberg	Harri	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Nurmi	Jarkko	Riistatalouspäällikkö	Keskushallinto
Paasimaa	Marko	Erikoissuunnittelija	Kainuu
Paavola	Heli	Asiantuntija	Keskushallinto
Pellas	Stefan	Riistapäällikkö	Rannikko-Pohjanmaa
Pigg	Jari	Apulaisjohtaja	Keskushallinto
Piironen	Antti	Riistasuunnittelija	Uusimaa
Pispa	Tuomo	Hallintopäällikkö	Keskushallinto
Rantala	Mirja	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Rauhala	Jyri	Riistapäällikkö	Etelä-Häme
Ruuskanen	Tuula	Asiantuntija	Keskushallinto
Salo	Ohto	Riistapäällikkö vs.	Etelä-Savo
Siira	Antti	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Sundqvist	Marion	Logistiikkasuunnittelija	Keskushallinto
Suontakanen	Eeva-Maria	Riistasuunnittelija	Etelä-Savo
Svensberg	Marko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Särkijärvi	Leena	Asiantuntija	Keskushallinto
Södergård-Ahlskog	Lena	Asiantuntija	Keskushallinto
Tanskanen	Jouni	Riistapäällikkö	Pohjois-Savo
Teikari	Niko	Projektityöntekijä	Keskushallinto
Toivola	Mikko	Riistapäällikkö	Varsinais-Suomi
Tolvanen	Jouni	Riistasuunnittelija	Kaakkois-Suomi
Tossavainen	Sami	Riistapäällikkö	Lappi
Varjo	Jari	Johtaja	Keskushallinto
Varjus	Tuula	Asiantuntija	Keskushallinto
Vartiainen	Petri	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Wikström	Mikael	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

YHTEENSÄ

70